

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CERCETAREA ECONOMICĂ

ACADEMICĂ

2015

Coordonator program: Prof. dr. Valeriu IOAN-FRANC, m.c. A.R.

Coordonator temă: Dorina GHEORGHE

CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ECONOMICĂ

Centrul de Informare și Documentare Economică

București, România

Editor: Valeriu IOAN-FRANC, m.c. A.R.

Redactor coordonator, prezentare grafică și tehnoredactare: Dorina GHEORGHE

Redactor: Ovidiu-Aurelian SÎRBU

Culegere text: Tamara BĂILEȘTEANU

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin

Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”.

Reproducerea, fie și parțială și pe orice suport, este interzisă fără acordul prealabil al editorului,
fiind supusă prevederilor legii drepturilor de autor.

ISBN 978-973-159-322-7

2025

Programul Strategic Specific (PSS) 7. - Dezvoltarea și crearea de instrumente de lucru – enciclopedii, dicționare, baze de date, arhive etc. Promovarea, diseminarea și valorificarea rezultatelor cercetărilor institutelor din rețeaua INCE

Tema PSS 7.1 - Cercetarea economică academică românească. Constituirea bazei de date privind lucrările de cercetare efectuate în perioada 1990-2020 în INCE și institutele sale componente. Etapa 4 – Baza de date standardizată și încărcarea platformei Constituirea bazei generale de date aferentă lucrărilor de cercetare academică economică realizată în Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, perioada 1990-2000 (cercetare retrospectivă, confruntare cu planurile anuale de cercetare ale perioadei, pregătirea pentru încărcarea pe platformă).

Ediția de față cuprinde lucrări realizate în cadrul programelor de cercetare ale **Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”**
în anul 2015

SUMAR

Argument.....	14
PLANUL DE CERCETARE PENTRU ANUL 2015.....	17
INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ.....	35
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	36
6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.	
Modele, scenarii, evaluări.....	36
6.1.3. – Analiza efectelor variabilelor fiscal-bugetare asupra creșterii economice în România.....	36
6.1.14. – Obiective și tendințe privind productivitatea resurselor din România în contextul cerințelor dezvoltării durabile	40
6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale	42
6.2.1. – Dezvoltarea durabilă a resurselor forestiere în România. Modele, scenarii și evaluări (continuare tema 2014).....	42
6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere, inovare și inteligență	45
6.3.4. – Factori și mecanisme de creștere a inovativității firmelor românești în context european	45
6.3.5. – Locul României în Aria Europeană a Cercetării. Provocări și implicării ale exercițiului financiar 2014-2020	48
6.3.6 – Ocupare și șomaj – necesitatea unor noi abordări instituțional/organizaționale inovative la nivelul regiunilor dezvoltate și al celor în curs de dezvoltare din țările UE-28. Oportunități și provocări pentru România.....	50
<i>Ocuparea și șomajul – necesitatea unor noi abordări instituțional/organizaționale inovative la nivel european, național și regional în UE-27(28). Oportunități și provocări pentru România</i>	<i>50</i>
6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării și dezvoltării locale în România.....	52
6.8.2. – Inegalitățile teritoriale și creșterea economică în România. O abordare multifactorială	52

6.8.3. – Creșterea competitivității economice și specializarea inteligentă la nivel regional în România.....	53
6.11. Cercetări retrospective privind evaluarea experiențelor și a gândirii economico-sociale și politice	63
6.11.2. – Dezvoltarea umană în România în perioada 1899-1999	63
6.11.3. – Contribuția minorităților naționale la dezvoltarea economică a României (continuare din 2013, partea a doua, minoritățile de la L la Z)	65
INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ	67
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	68
6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere, inovare și inteligență	68
6.3.8. – Tehnologii generice esențiale vs. clustere trans-sectoriale în economia cunoașterii	68
6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială. Modele, scenarii, analize numerice și calitative	69
6.7.4. – Modele de estimare și simulare a dinamicii economice pe termen mediu și lung. Aplicații pe cazul Uniunii Europene.....	69
6.7.7. – Studii asupra proprietăților modelelor autoregresive: ciclicitate și tipuri de dependență.....	72
6.7.8. – Modele nelineare pentru analiza și prognoza efectelor socioeconomice ale îmbătrânirii populației - continuare	74
6.7.9. – Interconectarea între modelarea econometrică a sărăciei și modelarea de tip flow-fund.....	76
6.7.12. – Estimarea modelelor DSGE în timp și frecvență	79
6.7.13. – Riscuri induse de schimbările climatice – Evaluare și cartografiere la nivelul României	81
6.7.14. – Ciclurile economice și politica monetară.....	85
INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ.....	88
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	89
6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere, inovare și inteligență	89

6.3.10. – Dimensiunea internațională a activității de cercetare-dezvoltare-inovare a Uniunii Europene.....	89
6.3.11. – Transformări ale modelului social european – consecințe economice. Provocări pentru Europa Centrală și de Est.....	93
6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare. Convergență reală și nominală	95
6.5.1. – O propunere de viziune strategică a Uniunii Europene	95
6.5.2. – Implicațiile re poziționării actorilor globali ca efect al accentuării tendințelor de regionalizare	98
6.5.3. – Absorbția fondurilor externe nerambursabile în Europa Centrală și de Est (ECE). Studiu de caz pentru România	102
6.5.4. – Perspectivele relațiilor economice ale Turciei cu Uniunea Europeană și implicațiile pentru România.....	104
6.5.5. – Remodelarea sistemului comercial internațional. Implicațiile sistemice ale noului regionalism comercial.....	108
6.5.6. – Africa în noul context economic și geopolitic mondial. Oportunități pentru România.....	112
6.5.7. – Evoluții și tendințe pe piața internațională a țițeiului și gazului natural și implicații asupra securității energetice a României	114
6.5.8. – Valențe și provocări ale creșterii economice tridimensionale în Uniunea Europeană	118
6.5.9. – Tendințe privind evoluția economiei mondiale și a comerțului internațional în perioada 2014-2015	124
6.5.10. – Rolul BRICS în conturarea unei noi ordini economice mondiale	128
6.5.11. – Reechilibrarea economică a Chinei și implicațiile ei externe. Provocări și oportunități pentru Uniunea Europeană și România (temă multianuală – 2014-2016)	132
<i>Partea I.2. Reechilibrarea cererii în economia chineză. Provocări și oportunități generate de recalibrarea motoarelor creșterii 2. Dezvoltarea bazată pe consum</i>	<i>132</i>
6.5.12. – Evoluții și tendințe pe principalele piețe internaționale de metale și produse agricole și provocări pentru România.....	136

<i>Evoluții și tendințe pe principalele piețe de metale și produse agricole Etapa I. Evoluția piețelor în 2014 și perspective 2015</i>	<i>136</i>
<i>Evoluții și tendințe pe principalele piețe de metale și produse agricole Etapa a II-a. Evoluția piețelor în 2015 și perspective 2016</i>	<i>138</i>
6.5.13. – Adaptarea ofertei la creșterea rapidă a cererii mondiale de metale neferoase. Implicații pentru România.....	140
6.5.14. – Întreprinderile mici și mijlocii în context european. Orizont 2020-2030.....	142
<i>Rolul întreprinderilor mici și mijlocii în creșterea economică sustenabilă a Uniunii Europene. Studiu de caz: România</i>	<i>142</i>
6.5.15. – Decalaje economice și sociale intra-europene măsurate prin indici compoziți, agregați și dezagregați	147
6.5.16. – Contribuția politicii de dezvoltare rurală la sprijinirea creșterii economice sustenabile în UE-28. Implicații pentru România.....	152
6.5.17. – Tendințe și provocări pe termen mediu și lung pentru sectorul agroalimentar în Uniunea Europeană	156
INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ.....	161
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	162
6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României. Modele, scenarii, evaluări	162
6.1.8. – Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România – decalaje intra-europene și factori de convergență – 7 lucrări	162
<i>Limite ale dezvoltării rurale durabile în România și evaluări ale potențialului poluant al agriculturii</i>	<i>162</i>
<i>Schimbările climatice, agricultura și mediul înconjurător – instrumente și indicatori de agromediu –.....</i>	<i>164</i>
<i>Practici agricole și impactul lor asupra mediului din perspectiva dezvoltării durabile a agriculturii României.....</i>	<i>166</i>
<i>Asigurarea securității alimentare prin dezvoltarea durabilă a agriculturii</i>	<i>168</i>
<i>Calitatea resurselor umane – factor determinant al dezvoltării durabile a spațiului rural</i>	<i>170</i>

<i>Aplicații ale modelelor Markov cu stări ascunse la evaluarea riscului de producție în fermele vegetale</i>	<i>172</i>
<i>Influența indicilor pe mărfuri asupra prețurilor mărfurilor agricole</i>	<i>174</i>
6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității	175
6.4.9. – Stabilitatea ofertei agroalimentare, factor-cheie în asigurarea securității alimentare – 6 lucrări	175
<i>Volatilitatea prețurilor agricole – cauze și efecte asupra securității alimentare</i>	<i>175</i>
<i>Modificări structurale în profil teritorial ale producției agricole din România.....</i>	<i>177</i>
<i>Interdependența dintre oferta românească de soia și producția de carne de porc și pasăre: provocări și perspective</i>	<i>179</i>
<i>Oferta de legume între import și stabilitate</i>	<i>182</i>
<i>Stabilitatea sectorului românesc de creșterea bovinelor pentru carne și lapte în contextul liberalizării pieței europene</i>	<i>184</i>
<i>Stabilitatea ofertei de fructe, factor-cheie în asigurarea securității alimentare.....</i>	<i>186</i>
6.4.10. – Economia agroalimentară în România și Republica Moldova – decalaje, evoluții, convergențe	188
<i>Comerțul agroalimentar în România și Republica Moldova între competitivitate și concurență – un studiu comparativ</i>	<i>188</i>
6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării și dezvoltării locale în România.....	190
6.8.1. – Convergența economică în sectorul agroalimentar românesc – dimensiuni regionale în perioada post-aderare – 2 lucrări.....	190
<i>Împărțirea administrativ teritorială, dezvoltarea regională în Uniunea Europeană și România</i>	<i>190</i>
<i>Volatilități structurale sistemice în regiunea Sud-Muntenia.....</i>	<i>191</i>
6.8.4. – Competitivitatea rurală – modele locale inovative – 9 lucrări	193
<i>Ruralitate și competitivitate.....</i>	<i>193</i>
<i>Aspecte demografice ale competitivității rurale</i>	<i>194</i>
<i>Competitivitatea zonelor rurale – evaluări demosociale</i>	<i>194</i>
<i>Evaluarea competitivității rurale în regiunea de dezvoltare Sud-Est.....</i>	<i>196</i>

<i>Competitivitate locală versus competitivitate regională. Studiu de caz: județul Tulcea versus Regiunea de Dezvoltare Sud-Est</i>	<i>198</i>
<i>Competitivitatea rurală – abordări multicriteriale la nivel local. Studiu de caz: Regiunea Sud-Muntenia.....</i>	<i>199</i>
<i>Competitivitate locală versus competitivitate regională. Studiu de caz: Județul Brăila versus Regiunea de Dezvoltare Sud-Est</i>	<i>201</i>
<i>Competitivitatea cerealelor – o analiză SWOT la nivelul Uniunii Europene</i>	<i>203</i>
<i>Antreprenoriatul în turism, determinant al competitivității rurale.....</i>	<i>205</i>
INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII	207
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	208
6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale	208
6.13.1. – Politici sociale: opțiuni actuale în România	208
6.13.2. – Indicatori obiectivi și subiectivi ai calității vieții	212
6.13.3. – Dimensiuni ale bunăstării materiale a populației și securitatea alimentară	216
6.13.4. – O politică integrată pentru familie	218
<i>Politici sociale integrate pentru familie</i>	<i>218</i>
6.13.5. – Politici de incluziune socială	222
6.13.6. – Răspunsul politicilor publice la riscurile și inechitățile sociale.....	225
<i>Răspunsul politicilor publice la riscurile și inechitățile sociale: Creșterea calității administrației publice.....</i>	<i>225</i>
6.13.7. – Schimbarea socială și remitențe sociale. Modifică migrația internațională perspectiva societății asupra calității vieții?.....	229
6.13.8. – Dezvoltarea socioeconomică a zonei Dunării. Abordare exploratorie	231
CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR	232
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	233
6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României. Modele, scenarii, evaluări.....	233
6.1.9. – Rolul turismului urban în dezvoltarea durabilă a României	233
6.1.10. – Modificări ale economiei firmei în condițiile dezvoltării durabile.....	235
6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale	236

6.2.2. – Opțiuni strategice de exploatare și valorificare primară a resurselor minerale din România.....	236
<i>Opțiuni strategice de exploatare a resurselor minerale din România.....</i>	<i>236</i>
6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității	240
6.4.4. – Specializarea industriei prelucrătoare din România în cadrul Uniunii Europene	240
6.4.5. – Efectul sinergic al valorificării avantajelor comparative și competitive în industria prelucrătoare. Rețele de excelență	242
6.4.6. – Calitatea și accesibilitatea serviciilor de furnizare a unităților publice. Responsabilitatea socială a guvernanței corporatiste din România	244
6.4.7. – Determinanți ai interconștientărilor economice dintre industria chimică și industria energetică	246
6.4.8. – Direcții de inovare în sectorul serviciilor	248
6.21. Noua Enciclopedie a României.....	251
6.21.2. – Evoluția transporturilor navale românești de la apariție până în prezent	251
6.21.3. – Industria mică din România în perioada 1959-1990. Evoluția întreprinderilor mici și mijlocii după 1990	253
<i>Industria mică în perioada cuprinsă între a doua jumătate a secolului XIX și sfârșitul anului 1989 (1).....</i>	<i>253</i>
6.21.4. – Începuturile energiei nucleare în România	255
CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE.....	257
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	258
6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României. Modele, scenarii, evaluări.....	258
6.1.5. – Economia politică între economia normativă și economia pozitivă.....	258
6.1.6. – Metodă și formalism pentru determinarea PIB sustenabil	262
6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale	265
6.2.3. – Deschiderile teoriei economiei circulare pentru creșterea eficienței resurselor naturale în condițiile asigurării dezvoltării economice durabile și protecției mediului în România	265

*Deschiderile teoriei economiei circulare pentru creșterea eficienței resurselor naturale în condițiile asigurării dezvoltării economice durabile a României și protecției mediului..*265

6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor economico-sociale și sistemelor instituționale	268
6.6.3. – Direcții și provocări ale politicii monetare românești în condițiile interne și internaționale postcriză	268
6.6.4. – Incidența fiscalității asupra costurilor de tranzacție	270
6.6.5. – Sustenabilitatea financiară a firmelor ce deservește comunitățile locale – condiție pentru dezvoltarea mediului de afaceri din România	274
6.6.6. – Analiza modificărilor structurale ale fiscalității în România în perioada 2000-2014. Orientări și perspective în contextul Tratatului de guvernare fiscală al Uniunii Europene	277
6.6.7. – Strategii ale autorităților monetare în perioade marcate de instabilitate financiară	279
6.6.8. – Ciclul electoral și politicile financiare	281
6.6.9. – Starea financiară: Elemente de teorie și practică	283
<i>Starea financiară a României</i>	283
6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale	296
6.13.9. – Politica fiscală și influența acesteia asupra dezvoltării sociale din România	296
CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI DE BIODIVERSITATE AGROSILVICĂ.....	300
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	301
6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale	301
6.2.5. – Bio-ecostrategii inovative pentru valorificarea eficientă a patrimoniului național de bioresurse naturale necesare dezvoltării bioeconomice durabile a României și protecției ecoeconomice a mediului	301
6.2.6. – Managementul strategic inovativ al bioresurselor autohtone din ferme zootehnice, bazat pe conservarea biodiversității prin biotehnologii de reproducție și bănci genetice, conectate bioinformatic la nivel european și FAO	302

6.2.7. – Cercetări bioeconomice asupra protecției biodiversității și mediului în contextul siguranței alimentare autohtone, europene și mondiale, cu implicații în ecopatologia comparată	304
6.2.8. – Reconstrucția ecologică și eco-bio-geoeconomică a habitatelor din România și ecozone frontaliere poluate antropice din agroecosisteme și ecosisteme forestiere .	306
6.2.8. – Reconstrucția ecologică și eco-bio-geoeconomică a habitatelor din România și ecozone frontaliere poluate antropice din agroecosisteme și ecosisteme forestiere (continuare).....	308
CENTRUL DE ECONOMIE MONTANĂ.....	310
6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)	311
6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.	
Modele, scenarii, evaluări.....	311
6.1.7. – Noi șanse în economia ruralului montan prin fermele familiale și „produsul montan” agroalimentar, conform noilor Regulamente UE	311
<i>Noi șanse sustenabile în economia ruralului montan prin fermele familiale și „produsul montan” agroalimentar, conform noilor Regulamente UE/CE. Evoluții conceptuale și analize pentru perioada 2000-2015. Un raport privind starea muntelui/2015.....</i>	
	311

Argument

Înscrierea în Programul anual de cercetare al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”, începând din anul 2022, a unei teme noi, atât ca abordare, cât și ca arie de interes, a avut în vedere realizarea unei platforme științifice menite să concentreze, să stocheze și să valorifice rezultatele cercetării economice academice desfășurate în Institut, în perioada de după anul 2000. Lucrarea continuă efortul depus de Centrul de Informare și Documentare Economică pentru anii 1990-2000, rezultatul fiind deja cunoscut în spațiul virtual al Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” (INCE) și al Centrului de Informare și Documentare Economică (CIDE), în cadrul Colecției *Tezaur* (Secvența Rapoarte științifice 1990-2000). De altfel, ideea construirii unui „tezaur” al INCE își are rădăcinile încă din anul 1995 când, în eforturile de realizare a Strategiei naționale de pregătire a aderării României la UE, acad. Tudorel Postolache includea într-un discurs/prefață rămas celebru, că s-a acumulat la INCE-CIDE un volum imens de studii și cercetări, rapoarte, articole, comunicări și intervenții. „Desigur, spunea acad. Tudorel Postolache, ar fi simplu, foarte simplu și chiar foarte comod, să ignorăm aceste acumulări, dar ne putem oare permite un asemenea lux? El ar antrena inevitabil un greu tribut societal și nu ne gândim ca cineva dintre noi să-și poată aroga dreptul absurd de a decreta o elaborare sau alta inconsistentă încă mai înainte de a o fi consultat.”¹ Atunci s-a întreprins culegerea într-o singură sursă documentară a rapoartelor de activitate ale institutelor, sinteză care a fost prezentată, ulterior, ca un vector important al „Tezaurului INCE”, apariție dezvoltată apoi și bine-cunoscută în mediile academice și universitare.

Pentru îndeplinirea obiectivelor, Centrul de Informare și Documentare Economică a constituit un colectiv important de redactori, documentariști economiști și operatori, care au preluat date și informații științifice din rapoartele de cercetare de după anul 2000 ale institutelor componente ale INCE, pentru a asigura o bună informare de interes public și nu numai.

În structură, pentru fiecare an, este păstrată apartenența lucrărilor la institutul de proveniență, fiind descrise mai multe corpusuri comune oricărei cercetări bibliografice

¹ *** *De la Essen la Cannes. Itinerarul Strategiei românești de Integrare Europeană*, T. Postolache, discurs la inaugurarea lucrărilor Comisiei de elaborare a strategiei de pregătire a României pentru aderarea la UE, 08.03.1995, Ed. Academiei Române, București, 1995, p. 126-127.

retrospective, respectiv: institutul în care s-a derulat cercetarea, titlul temei de cercetare și, uneori, al lucrării de cercetare, cuprinsul până la gradul al treilea de detaliere.

Pentru fiecare an calendaristic, sistemul de regăsire va fi unul constituit prin indexarea (ulterioară) tematică, prin termeni de referință extrași dintr-un dicționar propriu, constituit de CIDE pe parcursul ultimului deceniu. Sistemul de indexare este comun, ca termeni de referință, cu cel utilizat la regăsirea bibliografică a „Tezaurului” INCE, facilitând în acest mod comparații, alcătuirea de bibliografii retrospective pe domeniu sau pe autori etc.

Vom fi recunoscători tuturor aceluia care, într-o formă sau alta, ne vor semnala elemente de perfecționare a lucrării noastre, de care vom ține seama într-o viitoare ediție de completare a Tezaurului INCE „Costin C. Kirițescu”.

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

PLANUL DE CERCETARE PENTRU ANUL 2015

elaborat în conformitate cu domeniile strategice și direcțiile prioritare incluse în
„Strategia cercetării științifice în Academia Română 2014-2020”

Domeniul strategic 6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării (economic, social, juridic, mediu)

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României. Modele, scenarii, evaluări Coordonatori: Prof. univ. dr. Gheorghe Zaman, m.c.; Prof. univ. dr. Valentina Vasile		
6.1.1.	Analiza comparativă internațională a nivelului și tendințelor indicatorilor dezvoltării durabile, în România și alte state. Provocări ale Strategiei UE 2020	Institutul de Economie Națională Prof. univ. dr. Gheorghe Zaman, m.c. A.R.
6.1.2.	Reforme sociale durabile. Reforma în sănătate din România – încotro? Provocări din perspectiva resurselor umane și financiare	Institutul de Economie Națională Prof. univ. dr. Valentina Vasile

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.1.3.	Analiza efectelor variabilelor fiscal-bugetare asupra creșterii economice în România	Institutul de Economie Națională Dr. Marius Surugiu
6.1.4.	Obiective și tendințe privind productivitatea resurselor din România în contextul cerințelor dezvoltării durabile	Institutul de Economie Națională Dr. Simona Frone
6.1.5.	Economia politică între economia normativă și economia pozitivă	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Ene Dinga
6.1.6.	Metodă și formalism pentru determinarea PIB sustenabil	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Ene Dinga
6.1.7.	Noi șanse în economia ruralului montan prin fermele familiale și „produsul montan” agroalimentar, conform noilor Regulamente UE	Centrul de Economie Montană Prof. univ. dr. Radu Rey
6.1.8.	Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România – decalaje intra-europene și factori de convergență	Institutul de Economie Agrară Dr. Camelia Gavrilesco
6.1.9.	Rolul turismului urban în dezvoltarea durabilă a României	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Dr. Manuela Iștoc, Dr. Doina Tătaru
6.1.10.	Modificări ale economiei firmei în condițiile dezvoltării durabile	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Daniel Mărguș

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale Coordonatori: Prof. univ. dr. Alexandru Bogdan, m.c.; Prof. dr. Mihai Sabin Muscalu		
6.2.1.	Dezvoltarea durabilă a resurselor forestiere în România. Modele, scenarii și evaluări (continuare tema 2014)	Institutul de Economie Națională Dr. Victor Platon
6.2.2.	Opțiuni strategice de exploatare și valorificare primară a resurselor minerale din România	Centrul de Economia Industrii și Serviciilor Dr. Marius Bulearcă
6.2.3.	Deschiderile teoriei economiei circulare pentru creșterea eficienței resurselor naturale în condițiile asigurării dezvoltării economice durabile și protecției mediului în România	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Gabriela Cornelia Piciu
6.2.4.	Costuri și beneficii comparative ale energiei produse din diferite surse regenerabile	Centrul pentru Promovarea Energiilor Regenerabile și Eficiență Energetică Dr. Filip Cârlea
6.2.5.	Bio-ecostrategii inovative pentru valorificarea eficientă a patrimoniului național de bioresurse naturale necesare dezvoltării bioeconomice durabile a României și protecției ecoeconomice a mediului.	Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică Prof. univ. dr. Alexandru Bogdan, m.c. AR Drd. Amalia Străteanu
6.2.6.	Managementul strategic inovativ al bioresurselor autohtone din ferme zootehnice, bazat pe conservarea biodiversității prin biotehnologii de	Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică Dr. George Florea Tobă, Dr. Marcel Paraschivescu, Dr. Mariana Sandu

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
	reproducție și bănci genetice, conectate bioinformatic la nivel european și FAO	
6.2.7.	Cercetări bioeconomice asupra protecției biodiversității și mediului în contextul siguranței alimentare autohtone, europene și mondiale, cu implicații în ecopatologia comparată	Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică Dr. Ipate Iudith, Prof univ. dr. Alexandru Bogdan, m.c. AR
6.2.8.	Reconstrucția ecologică și eco-bio-geoeconomică a habitatelor din România și eco-zone frontaliere poluate antropic din agroecosisteme și ecosisteme forestiere	Centrul de Studii și Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică Dr. Gârlea Cristina
6.2.9.	Securitatea energetică în România	Centrul pentru Promovarea Energiilor Regenerabile și Eficiență Energetică Dr. Filip Cârlea, Dr. Iulian Iancu
6.2.10.	Valorificare potențialului multivalent al peisajelor pedo-agropastorale din zona montană – Masivul Făgăraș	Centrul pentru Promovarea Energiilor Regenerabile și Eficiență Energetică Dr. Maria Gheorghe
6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere, inovare și inteligență Coordonatori: Acad. Florin Gheorghe Filip, Prof. dr. Luminița Chivu, Prof. dr. Steliana Sandu		
6.3.1.	Măsurarea performanțelor economice ale lanțului logistic invers în România	Centrul de Cercetare în domeniul Asistării Deciziilor cu Tehnologia Informațiilor Acad. Florin Gheorghe Filip, Conf. dr. Luminița Duță
6.3.2.	NEET. Provocări pentru valorificarea capitalul uman din România	Institutul de Economie Națională Prof.univ.dr. Valentina Vasile

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.3.3.	Politica salarială din România, în context comparativ european – caracteristici, implicații, tendințe	Institutul de Economie Națională Dr. Raluca Mazilescu
6.3.4.	Factori și mecanisme de creștere a inovativității firmelor românești în context european	Institutul de Economie Națională Dr. Steliana Sandu
6.3.5.	Locul României în Aria Europeană a Cercetării. Provocări și implicații ale exercițiului financiar 2014-2020	Institutul de Economie Națională Dr. Andreea-Clara Munteanu
6.3.6.	Ocupare și șomaj – necesitatea unor noi abordări instituțional/organizaționale inovative la nivelul regiunilor dezvoltate și al celor în curs de dezvoltare din țările UE-28. Oportunități și provocări pentru România	Institutul de Economie Națională Cornelia Dumitru
6.3.7.	Costuri și beneficii pentru România ale liberei circulații a forței de muncă în Uniunea Europeană	Institutul Național de Cercetări Economice "Costin C. Kirițescu" Dr. Luminița Chivu
6.3.8.	Tehnologii generice esențiale vs. clustere trans-sectoriale în economia cunoașterii	Institutul de Prognoză Economică Dr. Carmen Beatrice Păuna
6.3.9.	Orașele creative	Institutul Național de Cercetări Economice "Costin C. Kirițescu" Dr. Maria Moldoveanu
6.3.10.	Dimensiunea internațională a activității de cercetare-dezvoltare-inovare a Uniunii Europene	Institutul de Economie Mondială Dr. Ecaterina Stănculescu

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.3.11.	Transformări ale modelului social european - consecințe economice. Provocări pentru Europa Centrală și de Est	Institutul de Economie Mondială Dr. Ionela Băltățescu
6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității Coordonatori: Prof. dr. Constantin Ciutacu, Prof. univ. dr. Corneliu Russu, Prof. dr. Valeriu Ioan-Franc		
6.4.1.	Descompunerea și recompunerea structurilor industriale în România în condițiile noilor evoluții tehnologice – continuare	Institutul Național de Cercetări Economice "Costin C. Kirițescu" Dr. Constantin Ciutacu, Dr. George Georgescu
6.4.2.	Gestionarea datoriei publice	Institutul Național de Cercetări Economice "Costin C. Kirițescu" Dr. Valeriu Ioan-Franc, Dr. Nicu Marcu, Dr. Varujan Vosganian
6.4.3.	Evaluarea științifico-metodologică a inegalităților veniturilor în contextul îmbunătățirii bunăstării sociale din România	Institutul Național de Cercetări Economice "Costin C. Kirițescu" Prof. univ. dr. Preda Vasile, Dr. Gheorghe Carmen
6.4.4.	Specializarea industriei prelucrătoare din România în cadrul celei a Uniunii Europene	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Prof.dr. Corneliu Russu
6.4.5.	Efectul sinergic al valorificării avantajelor comparative și competitive în industria prelucrătoare. Rețele de excelență	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Dr. Nicoleta Hornianschi
6.4.6.	Calitatea și accesibilitatea serviciilor de furnizare a unităților publice.	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
	Responsabilitatea socială a guvernantei corporatiste din România	Dr. Marina Bădileanu
6.4.7.	Determinanți ai intercondiționărilor economice dintre industria chimică și industria energetică	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Dr. Marina Bădileanu
6.4.8.	Direcții de inovare în sectorul serviciilor	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Prof.dr. Constanța Bodea, Prof.dr. Stelian Stancu, Dr. Mihai-Sabin Muscalu
6.4.9.	Stabilitatea ofertei agroalimentare, factor -cheie în asigurarea securității alimentare	Institutul de Economie Agrară Dr. Cecilia Alexandri
6.4.10.	Economia agroalimentară în România și Republica Moldova – decalaje, evoluții, convergențe	Institutul de Economie Agrară Dr. Camelia Gavrilă Institutul Național de Cercetări Economice Chișinău Dr. hab. Alexandru Stratan
6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare. Convergență reală și nominală Coordonatori: Acad. Mugur Isărescu, Prof. dr. Napoleon Pop, Prof. dr. Simona Moagăr-Poladian		
6.5.1.	O propunere de viziune strategică a UE	Institutul de Economie Mondială Dr. Napoleon Pop
6.5.2.	Implicațiile repoziționării actorilor globali ca efect al accentuării tendințelor de regionalizare	Institutul de Economie Mondială Dr. Simona Moagăr-Poladian
6.5.3.	Absorbția fondurilor europene în Europa Centrală și de Est. Cazul României	Institutul de Economie Mondială Dr. Simona Moagăr-Poladian

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.5.4.	Perspectivile relațiilor economice ale Turciei cu UE și implicațiile pentru România	Institutul de Economie Mondială Dr. Radu Gheorghiu
6.5.5.	Remodelarea sistemului comercial internațional. Implicațiile sistemice ale noului regionalism comercial	Institutul de Economie Mondială Dr. Agnes Ghibuțiu
6.5.6.	Africa în noul context economic și geopolitic mondial. Oportunități pentru România	Institutul de Economie Mondială Dr. Marcel Moldoveanu, Dr. Florin Bonciu
6.5.7.	Evoluții și tendințe pe piața internațională a țițeiului și gazului natural și implicații asupra independenței energetice a României	Institutul de Economie Mondială Dr. Petre Prisecaru
6.5.8.	Valențe și provocări ale creșterii economice tridimensionale în U.E.	Institutul de Economie Mondială Dr. Alina Dumitrescu
6.5.9.	Tendințe privind evoluția economiei mondiale și a comerțului internațional în perioada 2014-2015	Institutul de Economie Mondială Cornel Albu
6.5.10.	Rolul BRICS în conturarea unei noi ordini economice mondiale	Institutul de Economie Mondială Iulia Monica Oehler Șincai
6.5.11.	Reechilibrarea economică a Chinei și implicațiile ei externe. Provocări și oportunități pentru UE și România	Institutul de Economie Mondială Dr. Sarmiza Pencea
6.5.12.	Evoluții și tendințe pe principalele piețe internaționale de metale și produse agricole și provocări pentru România	Institutul de Economie Mondială Drd. Maria Cartas
6.5.13.	Adaptarea ofertei la creșterea rapidă a cererii mondiale de metale neferoase. Implicații pentru România	Institutul de Economie Mondială Drd. Florela Stoian

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.5.14.	Întreprinderile mici și mijlocii în context european. Orizont 2020-2030	Institutul de Economie Mondială Dr. Anca Dragomirescu
6.5.15.	Decalaje economice și sociale intra-europene măsurate prin indici compoziți	Institutul de Economie Mondială Dr. Virginia Câmpănu
6.5.16.	Contribuția politicii de dezvoltare rurală la sprijinirea creșterii economice sustenabile în UE-28. Implicații pentru România	Institutul de Economie Mondială Dr. Andreea Drăgoi
6.5.17.	Tendențe și provocări pe termen mediu și lung pentru sectorul agroalimentar în Uniunea Europeană	Institutul de Economie Mondială Dr. Manuela Unguru
6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor economico-sociale și sistemelor instituționale Coordonatori: Acad. Aurel Iancu, Dr. George Georgescu, Prof. dr. Marin Constantin		
6.6.1.	Estimarea efectelor politicii de austeritate fiscală	Colectivul de Cercetări Complexe Acad. Aurel Iancu, Dr. Dan Olteanu
6.6.2.	Estimarea multiplicatorului fiscal și a efectelor acestuia	Colectivul de Cercetări Complexe Acad. Aurel Iancu, Dr. Dan Olteanu
6.6.3.	Direcții și provocări ale politicii monetare românești în condițiile interne și internaționale postcriză	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Camelia Milea
6.6.4.	Incidența fiscalității asupra costurilor de tranzacție	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Mihail Dimitriu
6.6.5.	Sustenabilitatea financiară a firmelor ce deservește comunitățile locale - condiție pentru dezvoltarea mediului de afaceri din România	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Mihail Dimitriu

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.6.6.	Analiza modificărilor structurale ale fiscalității în România în perioada 2000 - 2014. Orientări și perspective în contextul Tratatului de guvernanta fiscală al Uniunii Europene	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Ionel Leonida
6.6.7.	Strategii ale autorităților monetare în perioade marcate de instabilitate financiară	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Adina Criste, Dr. Iulia Lupu
6.6.8.	Ciclul electoral și politicile financiare	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Tudor Ciumara, Dr. Iulia Lupu
6.6.9.	Starea financiară: Elemente de teorie și practică	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Constantin Marin
6.6.10.	Dinamica relației senioraj-inflație. Studiu de caz România	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Camelia Băltărețu
6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială. Modele, scenarii, analize numerice și calitative Coordonatori: Acad. Emilian Dobrescu, Acad. Lucian Liviu Albu, Prof. dr. Marioara Iordan		
6.7.1.	Modelarea dinamicii proceselor macroeconomice pe date trimestriale – continuare	Centrul de Modelare Macroeconomică Acad. Emilian Dobrescu, Dr. Cornelia Scutaru, dr. Bianca Păuna, Drd. Corina Săman
6.7.2.	Testarea proprietăților predictive ale modelelor macroeconomice prin utilizarea simulărilor stohastice – continuare	Centrul de Modelare Macroeconomică Acad. Emilian Dobrescu, Dr. Păuna Biana
6.7.3.	Simulări previzionale pentru economia românească	Centrul de Modelare Macroeconomică Acad. Emilian Dobrescu

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.7.4.	Modele de estimare și simulare a dinamicii economice pe termen mediu și lung. Aplicații pe cazul UE	Institutul de Prognoză Economică Acad. Lucian Liviu Albu
6.7.5.	Analiza nodală multicriterială a economiei mondiale. Produsul intern brut mondial și componentele acestuia	Centrul de Modelare Macroeconomică Prof. dr. Cezar Mereuță
6.7.6.	Reconstituirea bazei de date a blocului input-output pe structura CAEN rev. 2 – continuare	Centrul de Modelare Macroeconomică Acad. Emilian Dobrescu, Dr. Viorel Gaftea
6.7.7.	Studii asupra proprietăților modelelor autoregresive: ciclicitate și tipuri de dependență	Institutul de Prognoză Economică Prof. Mateescu Dan
6.7.8.	Modele nelineare pentru analiza și prognoza efectelor socioeconomice ale îmbătrânirii populației, continuare	Institutul de Prognoză Economică Prof.univ.dr. Mariana Bălan
6.7.9.	Interconectarea între modelarea econometrică a sărăciei și modelarea de tip flow-fund	Institutul de Prognoză Economică Dr. Raluca Iorgulescu
6.7.10.	Competitivitate, Performanță, Sustenabilitate - O perspectivă multidimensională	Institutul de Prognoză Economică Dr. Marioara Iordan
6.7.11.	Estimarea impactului corupției asupra dinamicii evaziunii fiscale în România	Institutul de Prognoză Economică Conf. univ. dr. Carmen Uzlău
6.7.12.	Estimarea modelelor DSGE în timp și frecvență	Institutul de Prognoză Economică Dr. Caraiani Petre
6.7.13.	Riscuri induse de schimbările climatice – Evaluare și cartografiere la nivelul României	Institutul de Prognoză Economică Dr. Ionuț Purica

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.7.14.	Ciclurile economice și politica monetară	Institutul de Prognoză Economică Prof.univ.dr. Elena Pelinescu
6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării și dezvoltării locale în România Coordonatori: Acad. Păun Ioan Oțiman, Prof. univ. dr. Filon Toderoiu		
6.8.1.	Convergența economică în sectorul agroalimentar românesc – dimensiuni regionale în perioada post-aderare	Institutul de Economie Agrară Prof. univ. dr. Filon Toderoiu
6.8.2.	Inegalitățile teritoriale și creșterea economică în România. O abordare multifactorială	Institutul de Economie Națională Prof.univ.dr. Zizi Goschin
6.8.3.	Creșterea competitivității economice și specializare inteligentă, la nivel regional în România	Institutul de Economie Națională Dr. Daniela Antonescu
6.8.4.	Competitivitatea rurală – modele locale inovative	Institutul de Economie Agrară Dr. Violeta Florian
6.11. Cercetări retrospective privind evaluarea experiențelor și a gândirii economico-sociale și politice Coordonatori: Prof. univ. dr. Victor Axinciuc, m.o.; Prof. dr. Florin Marius Pavelescu		
6.11.1.	Progresul economic al României în serii statistice 1860-2010; continuare din anul 2013	Institutul de Economie Națională Prof univ. dr. Victor Axenciuc, m.o. AR
6.11.2.	Dezvoltarea umană în România în perioada 1899-1999	Institutul de Economie Națională Dr. Florin Marius Pavelescu
6.11.3.	Contribuția minorităților naționale la dezvoltarea economică a României (continuare	Institutul de Economie Națională Prof.univ.dr. Emilian M. Dobrescu

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
	din 2013, partea a doua, minoritățile de la L la Z)	
6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale Coordonatori: Prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, m.c. A.R., Prof. univ. dr. Ioan Mărginean		
6.13.1.	Politicile sociale: opțiuni actuale în România	Institutul de Cercetare a Calității Vieții Prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, m.c. AR
6.13.2.	Indicatori obiectivi și subiectivi ai calității vieții	Institutul de Cercetare a Calității Vieții Prof. univ. dr. Ioan Mărginean, Dr. Iuliana Precupețu
6.13.3.	Dimensiuni ale bunăstării materiale a populației și securitate alimentară	Institutul de Cercetare a Calității Vieții Dr. Mariana Stanciu
6.13.4.	O politică integrată pentru familie	Institutul de Cercetare a Calității Vieții Dr. Elena Zamfir
6.13.5.	Politici de incluziune socială	Institutul de Cercetare a Calității Vieții Dr. Sorin Căce
6.13.6.	Răspunsul politicilor publice la riscurile și inechitățile sociale	Institutul de Cercetare a Calității Vieții Dr. Manuela Stănculescu
6.13.7.	Schimbare socială și remitențe sociale. Modifică migrația internațională perspectiva asupra calității vieții?	Institutul de Cercetare a Calității Vieții Dr. Bogdan Voicu
6.13.8.	Dezvoltarea socioeconomică a zonei Dunării. Abordare exploratorie	Institutul de Cercetare a Calității Vieții Dr. Simona Ilie
6.13.9.	Politica fiscală și influența acesteia asupra dezvoltării sociale din România	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare Dr. Elena Pădurean

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.19. Cercetări demoeconomice. Echilibrul populației în România Coordonator: Prof. univ. dr. Vasile Ghețău		
6.19.1.	Schimbări în structura pe vârste a populației și impact asupra dimensiunii și structurii populației active a României, 2015-2040	Centrul de Cercetări Demografice Prof. univ. dr. Vasile Ghețău
6.19.2.	Un scenariu demografic asupra numărului și structurii gospodăriilor familiale în România, 2015-2040	Centrul de Cercetări Demografice Prof. univ. dr. Vasile Ghețău
6.21. Noua Enciclopedie a României Coordonatori: Acad. Tudorel Postolache, Prof. dr. Valeriu Ioan-Franc		
6.21.1.	Lucrări enciclopedice și monografice românești de la origini până în prezent. Cercetare bibliografică tematică retrospectivă (II)	Centrul de Informare și Documentare Economică Dr. Aida Sarchizian, Dr. Nicușor Ruiiu
6.21.2.	Evoluția transporturilor navale românești de la apariție până în prezent	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Dr. Daniel Fistung
6.21.3.	Industria mică din România în perioada 1959-1990. Evoluția întreprinderilor mici și mijlocii după 1990	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Dr. Nicoleta Hornianschi
6.21.4.	Începuturile energiei nucleare în România	Centrul de Economia Industriei și Serviciilor Dr. Mihai-Sabin Muscalu
6.21.5.	Contribuții privind economia zonei montane	Centrul de Economie Montană Prof. univ. dr. Radu Rey

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.21.6.	Natalitatea și fertilitatea în România de la 1900 la 2010	Centrul de Cercetări Demografice Prof. univ. dr. Vasile Ghețău
6.22. Dezvoltarea și crearea de instrumente de lucru – dicționare, baze de date, arhive, etc. Promovarea, diseminarea și valorificarea rezultatelor cercetărilor institutelor din rețeaua INCE Coordonator: Prof. dr. Valeriu Ioan-Franc		
6.22.1.	Colecția Tezaur INCE Centrul de Informare și Documentare Economică Dr. Valeriu Ioan-Franc, Nicolae Login	
6.22.2.	Laureații Nobel în economie (1969-2012). Bibliografii semnificative. Cercetare bibliografică retrospectivă Centrul de Informare și Documentare Economică Dr. Valeriu Ioan-Franc, Dorina Gheorghe	
6.22.3.	Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” Colectivului de Cercetări Complexe, Coordonatori: Acad. Aurel Iancu, Dr. Dan Olteanu Reviste online: -Studii economice; -Working Papers Centrul de Informare și Documentare Economică Dr. Valeriu Ioan-Franc • Probleme Economice – ediție electronică • Studii și Cercetări Economice – ediție electronică • Analele Noii Enciclopedii a României	
6.22.4.	Institutul de Prognoză Economică • Revista: Romanian Journal of Economic Forecasting Coordonatori: Acad. Lucian Liviu Albu, Dr. Cornelia Scutaru, Drd. Corina Sâman	

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.22.5.	Institutul de Economie Națională • Revista Română de Economie / Romanian Journal of Economics, 2 apariții/an, Coordonatori: Prof. dr. Gh. Zaman, m.c. AR; Dr. Valentina Vasile; Dr. Valeriu Ioan-Franc; Dr. Steliana Sandu	
6.22.6.	Institutul de Cercetare a Calității Vieții • Biblioteca virtuală de sociologie a ICCV Coordonatori: Prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, m.c. AR; Eugen Glăvan; Alexandra Ghiondea • Revista Calitatea Vieții, revistă de politici sociale, 4 numere/an Coordonatori: Dr. Ioan Mărginean; Dr. Manuela Stănculescu; Dr. Raluca Popescu • Revista Inovație Socială, publicație online, 2 apariții/an Coordonatori: Dr. Simona Stănescu; Alexandra Gheondea	
6.22.7.	Institutul de Economie Agrară - Revista Economia Agrară și Dezvoltare Rurală / Agricultural Economics and Rural Development, 2 apariții/an Coordonatori: acad. Păun Ion Otiman; prof.univ.dr. Filon Toderoiu; dr. Violeta Florian	
6.22.8.	Institutul de Economie Mondială • Global Economic Observer – apariție semestrială (din 2013); • Tendințe și perspective pe principalele piețe internaționale de mărfuri și valutare – apariție săptămânală; • Revista de Economie Mondială (ediție electronică, apariție trimestrială); • Conjunctura Economiei Mondiale – apariție anuală; • Eurolex – apariție trimestrială; • Euroinfo – apariție lunară; • Piața internațională – buletin de prețuri și cotații – apariție bisăptămânală	
6.22.9.	Centrul de Cercetări Financiare și Monetare - Revista „Financial Studies”, 4 apariții/an, ediție online, Dr. Tudor Ciumara „Journal of Financial and Monetary Economics”, 1 apariție/an, ediție CD-ROM și online, Director Camelia Băltărețu	

Cod domeniu/direcție/ temă	Domeniul strategic/Direcția prioritară/ Tema	Institutul / Coordonator
6.22.10.	Centrul de Economia Industrii și a Serviciilor • Revista „Studii de economie industrială”, 2 apariții/an, Dr. Sabin Mihai Muscalu	
6.22.11.	Centrul de Economie Montană • Acumulări pentru Manualul de „Economie RURALĂ-MONTANĂ” (2013-2014), Prof. univ. dr. Radu Rey; • Revista de Montanologie – două apariții/an, l. rom., eng), coordonator Prof. univ. dr. Radu Rey; • Editarea lucrării „Forme asociative și dezvoltarea economică durabilă în zonele de munte ale României”, Prof. univ. dr. Radu Rey; • Acumulări pentru o „culegere de lucrări consacrate zonei montane – 1990/2015”), Prof. univ. dr. Radu Rey	

Director general,
Prof. dr. Luminița Chivu

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

6.1.3. – Analiza efectelor variabilelor fiscal-bugetare asupra creșterii economice în România

Coordonator: dr. Marius-Răzvan Surugiu

Autor: dr. Marius-Răzvan Surugiu

CUPRINS

Introducere	6
1. Relația dintre politica fiscal-bugetară și creșterea economică	8
2. Aspecte comparative privind politica fiscal-bugetară în România și în alte țări ale Uniunii Europene	16
3. Metodologia adoptată	35
4. Prezentarea modelului și discutarea rezultatelor	38
Remarci finale	42
Bibliografie	43
Anexe	46

Lista tabelelor

Tabelul 1. Modificări ale fiscalității în anul 2012 și în prima jumătate a anului 2013	17
Tabelul 2. Clasificarea teoretică a variabilelor de venituri bugetare	28
Tabelul 3. Clasificarea teoretică a variabilelor de cheltuieli bugetare	35
Tabelul 4. Descrierea variabilelor utilizate în cadrul analizei	37
Tabelul 5. Ipotezele privind impactul variabilelor fiscal-bugetare asupra creșterii economice și ipotezele analizei de regresie	37
Tabelul 6. Statistica descriptivă a variabilelor utilizate	38
Tabelul 7. Rezultatele privind intensitatea corelației dintre variabile	39
Tabelul 8. Estimarea parametrilor modelului de regresie	39
Tabelul 9. Variabila reziduală și statistica descriptivă	40
Tabelul 10. Rezultatele testului White	40

Lista figurilor

Figura 1. Aspecte teoretice privind politica fiscal-bugetară	15
Figura 2. Ponderea impozitelor (inclusiv contribuții de securitate socială) în PIB, 2012 (%)	19
Figura 3. Ponderea impozitelor (fără contribuții de securitate socială) în PIB, 2012 (%)	19
Figura 4. Ponderea impozitelor (fără contribuții de securitate socială) în venituri fiscale, 2012 (%)	20
Figura 5. Ponderea impozitelor directe în PIB, 2012 (%)	20
Figura 6. Ponderea impozitelor directe în veniturile fiscale, 2012 (%)	21
Figura 7. Ponderea impozitului pe venit în PIB, 2012 (%)	22
Figura 8. Ponderea impozitului pe venit în total venituri fiscale, 2012 (%)	22
Figura 9. Ponderea impozitului pe profit în PIB, 2012 (%)	23
Figura 10. Ponderea impozitului pe profit în veniturile fiscale, 2012 (%)	23
Figura 11. Ponderea impozitelor indirecte în PIB, 2012 (%)	24

Figura 12. Ponderea impozitelor indirecte în totalul veniturilor fiscale, 2012 (%)	24
Figura 13. Nivelul cotei standard de TVA, 2012 (%)	25
Figura 14. Ponderea TVA în PIB, 2012 (%)	25
Figura 15. Ponderea TVA în total venituri fiscale, 2012 (%)	26
Figura 16. Ponderea accizelor și taxelor de consum în PIB, 2012 (%)	26
Figura 17. Ponderea accizelor și taxelor de consum în total venituri fiscale, 2012 (%) ...	27
Figura 18. Ponderea contribuțiilor sociale în PIB, 2012 (%)	27
Figura 19. Ponderea contribuțiilor sociale în total venituri fiscale, 2012 (%)	28
Figura 20. Ponderea cheltuielilor publice totale în PIB, 2012 (%)	30
Figura 21. Ponderea cheltuielilor cu servicii publice generale în PIB, 2012 (%)	30
Figura 22. Ponderea cheltuielilor cu apărarea în PIB, 2012 (%)	30
Figura 23. Ponderea cheltuielilor cu ordinea publică și securitatea în PIB, 2012 (%)	31
Figura 24. Ponderea cheltuielilor cu activități economice în PIB, 2012 (%)	31
Figura 25. Ponderea cheltuielilor cu protecția mediului în PIB, 2012 (%)	32
Figura 26. Ponderea cheltuielilor cu facilități comunitare și locuințe în PIB, 2012 (%)	32
Figura 27. Ponderea cheltuielilor cu sănătatea în PIB, 2012 (%)	33
Figura 28. Ponderea cheltuielilor de recreere, cultură și religie în PIB, 2012 (%)	33
Figura 29. Ponderea cheltuielilor cu educația în PIB, 2012 (%)	33
Figura 30. Ponderea cheltuielilor cu protecția socială în PIB, 2012 (%)	34
Figura 31. Veniturile fiscale distorsionare (DTAX) și nedistorsionare (NTAX) în România, 1991-2013, mld. USD	36
Figura 32. Cheltuielile productive (PEX) și cele neproductive (UEX) în România, 1991-2013, mld. USD	36
Figura 33. Oscilațiile reziduului în jurul mediei zero	39
Figura 34. Prezentarea grafică a relației dintre variabila reziduală și variabilele exogene	41
Figura 35. Diagnostic privind reziduurile modelului	41

Lista anexelor

Anexa 1. Lista impozitelor și contribuțiilor sociale în funcție de clasificarea din România	46
Anexa 2. Evoluția stimulentei fiscale pentru cercetare și dezvoltare (C&D)	51

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

6.1.14. – Obiective și tendințe privind productivitatea resurselor din România
în contextul cerințelor dezvoltării durabile

Coordonator: dr. Simona Frone

Autor: dr. Simona Frone

CUPRINS

Introducere	3
1. Semnificația și importanța conceptual-metodologică a indicatorului de productivitate a resurselor	4
1.1. Eficiența utilizării resurselor – cerință a dezvoltării durabile	4
1.2. Aspecte teoretico-metodologice privind productivitatea resurselor	7
1.2.1. Criteriul dinamicii productivității resurselor în cadrul teoriei creșterii economice durabile	8
1.2.2. Productivitatea resurselor în contextul fluxurilor materiale „economie-mediu” și ca indicator principal în sistemul IDDR	11

2. Obiective privind productivitatea resurselor ca indicator principal al progresului dezvoltării durabile	15
3. Evoluții și tendințe privind productivitatea resurselor și decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor	22
3.1. Principalele evoluții și tendințe în UE-28	22
3.2. Principalele evoluții și tendințe în România	27
4. Factori de influență privind productivitatea resurselor	35
4.1. Aspecte teoretico-metodologice privind factorii de influență asupra productivității resurselor	35
4.2. Aspecte empirice privind factorii de influență asupra productivității resurselor	39
5. Concluzii și recomandări pentru creșterea productivității resurselor din România și alinierea la tendințele din Uniunea Europeană	47
Bibliografie	51
Anexe	55

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale

Tema de cercetare:

6.2.1. – Dezvoltarea durabilă a resurselor forestiere în România. Modele, scenarii și evaluări
(continuare tema 2014)

Coordonator: dr. Victor Platon

Colectiv de autori: dr. Victor Platon; dr. Simona Frone; drd. Andreea Constantinescu;
Sorina Jurist

CUPRINS

Introducere	5
1. Politici și exemple de bune practici privind gestionarea durabilă a pădurilor în Europa	6
1.1. Principii și orientări strategice pentru gestionarea durabilă a pădurilor (GDP) în Europa	7
1.2. Aspecte și provocări privind gestionarea durabilă a pădurilor în Uniunea Europeană	12
1.2.1. Importanța și caracteristicile pădurilor și ale sectorului forestier din Uniunea Europeană	12
1.2.2. Politici și inițiative forestiere în Uniunea Europeană	14

1.2.3. Fundamente și cerințe pentru gestionarea durabilă a pădurilor din noua strategie a Uniunii Europene pentru păduri și sectorul forestier	18
1.2.4. Orientări strategice și recomandări politice pentru GDP în statele UE	20
2. Instrumente economice pentru gestionarea durabilă a pădurilor din Europa	27
2.1. Contextul actual	27
2.2. Aspecte privind utilizarea instrumentelor economice și financiare pentru GDP a pădurilor din Europa	28
2.2.1. Importanța și rolul instrumentelor economice în GDP	28
2.2.2. Tipuri de instrumente economice utilizate pentru GDP. Exemple de aplicare	30
3. Cadrul legislativ național	42
3.1. Documente de politici publice elaborate și adoptate la nivel național	43
3.1.1. Strategia Națională Forestieră	44
3.1.2. Măsuri necesare pentru atingerea obiectivelor SNF	45
3.2. Instituții implicate în gestionarea pădurilor la nivel național	46
4. Condiții pentru gestionarea durabilă a pădurilor din România	49
5. Fondul forestier în România	52
5.1. Pădurile în proprietatea publică a statului	53
5.2. Structura fondului forestier	54
5.3. Distribuția regională a fondului forestier	56
5.4. Modificarea modalității de calcul a suprafețelor acoperite cu păduri	57
6. Instrumente folosite în România pentru protecția pădurilor	59
6.1. Radarul pădurilor	59
6.2. Contracte pe termen lung pentru exploatarea pădurilor	60
6.3. Transparentizarea deciziilor în gestiunea pădurilor	60
6.4. Limitarea tăierilor	61
6.5. Alte instrumente	62

Concluzii	63
Anexe	66
Anexa 1. Acte administrative privind sectorul forestier în România	66
Anexa 2. Suprafața parcursă cu tăieri	69
Anexa 3. Volumul de lemn recoltat	70
Anexa 4. Volumul de lemn exploatat de către operatorii economici, în anul 2012	71
Anexa 5. Volumul de lemn recoltat, în profil teritorial, în anul 2012	72
Bibliografie	74

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere,
inovare și inteligență

Tema de cercetare:

6.3.4. – Factori și mecanisme de creștere a inovativității firmelor românești în context european

Coordonator: dr. Steliana Sandu

Colectiv de autori: dr. Steliana Sandu; Zizi Goschin; Cornel Ionescu; Irina Anghel;
Gloria Goschin

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul 1. Abordări teoretice privind capacitatea și performanța inovativă a firmei ...	9
1.1. Delimitări conceptuale	9
1.2. Factorii interni	13
1.2.1. Dimensiunea și vârsta firmei	13
1.2.2. Intensitatea activității de cercetare-dezvoltare	16
1.2.3. Deschiderea spre cooperare cu terți în vederea inovării	17
1.2.4. Capitalul uman – atras și disponibil	20

1.2.5. Cultura organizațională și echipa managerială	21
1.2.6. Alți factori interni: gradul de internaționalizare, gradul de diversificare ...	24
1.3. Factorii mediului extern	25
Capitolul 2. Rolul firmei în creșterea Performanței Inovative a României	26
2.1. Locul României în peisajul inovativ european în anii 2012-2014	26
2.2. Dinamica performanței inovative a României în context european în perioada 2003-2012	33
2.3. Analiza evoluției în dinamică a performanței inovative a firmelor românești în comparație cu media Uniunii Europene, liderii europeni și țări CEE	36
Capitolul 3. Absorbția rezultatelor cercetării de către firme	52
Anexa 1. Indicatorii factorilor de influență a inovativității firmelor românești în perioada 2008-2012	62
Capitolul 4. Cuantificarea impactului cercetării-dezvoltării din sectorul întreprinderi în România. O perspectivă regională	79
4.1. Introducere	79
4.2. Literatura de specialitate	79
4.3. Distribuția teritorială a activității CDI din sectorul întreprinderi în România ...	81
4.4. Modele, variabile și date	84
4.5. Rezultate	88
4.6. Concluzii	90
Anexa 2. Cheltuielile totale de CD, pe sectoare și regiuni, ca pondere în PIB	91
Capitolul 5. Orientarea spre inovare a firmelor românești în context european	93
5.1. Importanța inovării, contextul european, starea de fapt	93
5.2. Analiza structurală a economiei românești	99
5.3. Capacitatea de inovare	101
5.4. Orientarea spre inovare	103
5.5. Caracterul strategic al orientării spre inovare	106
5.6. Operaționalizarea orientării spre inovare	107

5.7. Orientarea spre inovare și performanța firmei	110
Concluzii	114
Bibliografie	117

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere,
inovare și inteligență

Tema de cercetare:

6.3.5. – Locul României în Aria Europeană a Cercetării. Provocări și implicării ale exercițiului financiar 2014-2020

Coordonator: dr. Andreea-Clara Munteanu

Autor: dr. Andreea-Clara Munteanu

CUPRINS

1. Sistemul CDI la nivelul Uniunii Europene. Progrese privind integrarea în AEC	3
1.1. Sisteme naționale de CD mai eficiente	4
1.2. Cooperare și competiție transnațională	9
1.3. Acces liber al cercetătorilor pe piața europeană a muncii	11
1.4. Egalitate de gen și integrarea egalității de gen în cercetare	13
1.5. Transferul cunoștințelor științifice, accesul și circulația optimă a acestora prin intermediul AEC digitală	16
2. Progrese privind implementarea AEC în România	18

3. Provocări ale perioadei 2014-2020 pentru AEC	32
Bibliografie	35

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere,
inovare și inteligență

Tema de cercetare:

6.3.6 – Ocupare și șomaj – necesitatea unor noi abordări instituțional/organizaționale inovative la nivelul regiunilor dezvoltate și al celor în curs de dezvoltare din țările UE-28. Oportunități și provocări pentru România

Coordonator: Cornelia Dumitru

Autor: Cornelia Dumitru

CUPRINS

*Ocuparea și șomajul – necesitatea unor noi abordări instituțional/organizaționale inovative la nivel european, național și regional în UE-27(28).
Oportunități și provocări pentru România*

Introducere	3
1. Instituții și aranjamente instituționale pe piața muncii	5
2. Ocuparea și șomajul în UE-27(28) și România în perioada 2007-2015. Implicații din perspectiva instituțiilor selectate cu impact pe piața muncii	8

2.1. Agenda Lisabona: eșec și necesitatea unei recalibrări din perspectiva ocupării și șomajului	10
2.2. Ocupare și șomaj în Uniunea Europeană și România în perioada 2007-2015	15
3. Concluzii	31
Bibliografie	35
Anexe	36

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

6.8.2. – Inegalitățile teritoriale și creșterea economică în România. O abordare multifactorială

Coordonator: prof. univ. dr. Zizi Goschin

Autor: prof. univ. dr. Zizi Goschin

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Indicele sintetic al inegalităților economice	4
3. Modele și rezultate	9
4. Verificarea convergenței sigma pe termen lung	10
5. Sumar și concluzii	12
Referințe și bibliografie selectivă	14
Anexa 1. Testul de cointegrare Johansen pentru indicele sintetic al inegalităților teritoriale și PIB	18
Anexa 2. Testele de staționaritate Augmented Dickey-Fuller și Phillips-Perron	20

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

*6.8.3. – Creșterea competitivității economice și specializarea inteligentă la nivel regional
în România*

Coordonator: dr. Daniela Antonescu

Autori: dr. Daniela Antonescu; drd. Florina Popa

CUPRINS

1. Introducere	9
2. Competitivitate regională și specializare inteligentă	11
2.1. Competitivitate regională – abordări conceptuale	11
2.2. Specializare inteligentă – abordări conceptuale	15
2.3. Criterii și metode de măsurare a competitivității regionale	19
2.4. Clusterelor și polii de competitivitate, elemente ale creșterii economice și ale avantajului competitiv	21
2.4.1. Implicațiile clusterelor asupra specializării inteligente	28

2.4.2. Exemple de clustere în state membre ale Uniunii Europene și în România ...	31
2.5. Concluzii	37
2.6. Anexe – Capitolul 2	40
3. Analiza performanțelor economice la nivel regional, în România, pe baza indicatorilor competitivității	42
3.1. Indicatori economici	42
3.2. Indicatori sociali	51
3.3. Indicatori tehnologici	52
3.4. Concluzii	55
3.5. Anexe – Capitolul 3	56
4. Tipologii regionale ale dezvoltării economice	65
4.1. Elemente definitorii privind regiunile de dezvoltare	65
4.2. Identificarea tipologiilor de dezvoltare regională	67
4.3. Concluzii	81
4.4. Anexe – Capitolul 4	83
5. Inovarea la nivel regional – abordări teoretice și conceptuale	84
5.1. Elemente introductive	84
5.2. Aspecte teoretice și conceptuale (sintetic)	85
5.3. Factori determinanți ai inovării	91
5.4. Inovarea la nivel regional	92
5.5. Tehnici și metode de evaluare a inovării, la nivel regional	94
5.6. Concluzii	96
6. Analiza inovării la nivel comunitar, național și regional	97
6.1. Inovarea la nivel comunitar; trăsături ale perioadei de programare 2014-2020 ...	97
6.2. Competitivitatea și inovarea, la nivel regional, în UE-28	99
6.3. Concluzii	103
7. Inovarea în România	104

7.1. Considerente generale	104
7.2. Inovarea la nivel regional	105
7.3. Tipologia inovatorilor, în profil regional	119
7.4. Concluzii	121
7.5. Anexe – Capitolul 7	122
8. Comerțul exterior – instrument de bază în fundamentarea strategiilor regionale de specializare inteligentă	125
8.1. Aspecte generale	125
8.2. Tendințe regionale în evoluția comerțului exterior al României în perioada 2008-2013	127
8.2.1. Exportul la nivel regional și județean	127
8.2.2. Analiza exportului pe regiuni predominant urbane și rurale	134
8.2.3. Soldul balanței comerciale la nivel regional și județean	138
8.2.4. Profilul specializării exportului/importului la nivel județean	140
8.2.5. Aspecte metodologice	141
8.2.6. Rezultate obținute	142
8.2.7. Profilul specializării la export, pe județe	147
8.3. Concluzii	151
8.4. Anexe – Capitolul 8	154
9. Concluzii finale	162
10. Bibliografie	165

Lista tabelelor

Tabelul 2-1 Etape ale implementării specializării inteligente, la nivel regional	17
Tabelul 2-2 Modele clasice și moderne de abordare a competitivității regionale	18
Tabelul 2-3 Avantaje și riscuri ale specializării inteligente	18
Tabelul 2-4 Elemente distinctive între polii de competitivitate și clustere	23

Tabelul 2-5 Determinanții avantajului competitiv al națiunii	25
Tabelul 2-6 Unele elemente comune și distincții între conceptele: strategii de specializare inteligentă și clustere	29
Tabelul 3-1 Situația comparativă a poziționării regiunilor în raport cu realizarea unor indicatori (PIB/locuitor, populație, PIB) anul 2013	48
Tabelul 3-2 Situație comparativă privind nivelul populației ocupate și al productivității muncii	51
Tabelul 3-3 Gruparea regiunilor în funcție de rata angajării și rata șomajului (anul 2013)	52
Tabelul 3-4 Tabel comparativ privind nivelul cheltuielilor de cercetare în anii 2009 și 2013 față de 2008	53
Tabelul 4-1 Definiri date regiunilor	65
Tabelul 4-2 Unele asemănări și deosebiri între metodologiile de clasificare ale regiunilor (urban-rural)	74
Tabelul 4-3 Evoluția structurii populației în perioada 2007-2014 în țările UE	74
Tabelul 4-4 Evoluția structurii populației în perioada 2007-2014 în România	75
Tabelul 5-1 Indicatorii și indicii climatului economic regional	95
Tabelul 6-1 Țări cu potențial high-tech ridicat și specializare în producția high-tech	100
Tabelul 6-2 Țări cu cea mai scăzută capacitate și intensitate a cunoașterii	101
Tabelul 6-3 Cele mai competitive și mai puțin competitive regiuni din UE (index; valori de la 0 la 100)	101
Tabelul 6-4 Modele teritoriale ale inovării, la nivel regional, în UE	102
Tabelul 7-1 Evoluția numărului de salariați în CD, în regiunea Nord-Vest, în perioada 2003-2013	105
Tabelul 7-2 Evoluția numărului de salariați în CD, în regiunea Centru, în perioada 2003-2013	107
Tabelul 7-3 Evoluția numărului de salariați în CD, în regiunea Nord-Est, în perioada 2003-2013	108

Tabelul 7-4 Evoluția numărului de salariați în CD, în regiunea Sud-Est, în perioada 2003-2013	110
Tabelul 7-5 Evoluția numărului de salariați în CD, în regiunea Sud-Muntenia, în perioada 2003-2013	112
Tabelul 7-6 Evoluția numărului de salariați în CD, în regiunea București-Ilfov, în perioada 2003-2013	114
Tabelul 7-7 Evoluția numărului de salariați în CD, în regiunea Vest, în perioada 2003-2013	117
Tabelul 7-8 Tipologia inovatorilor, în profil teritorial, în perioada 2010-2012 (% din total)	120
Tabelul 8-1 Contribuția regiunilor la exportul total al României, în perioada 2008-2013 (% în total)	128
Tabelul 8-2 Evoluția indicilor cu baza în lanț ai exporturilor României, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2008-2013 (%)	129
Tabelul 8-3 Topul primelor 10 județe în totalul exporturilor României în anii 2013 și 2009 (%)	131
Tabelul 8-4 Cei mai mari exportatori din România, anul 2012	132
Tabelul 8-5 O stare de fapt a exportului la nivel regional și județean, în România, anul 2013	135
Tabelul 8-6 Evoluția ponderii importurilor la nivel regional în total importuri ale României, în perioada 2008-2013 (%)	139
Tabelul 8-7 Clasificarea județelor în funcție de soldul balanței comerciale în anul 2013 (mii euro)	139
Tabelul 8-8 Grad înalt de specializare (exportul reprezintă peste 50% din exportul județului)	143
Tabelul 8-9 Grad mediu-înalt de specializare a exportului (între 40-50% exportul secțiunii în total export județ)	144
Tabelul 8-10 Evoluția constanței structurilor pe primele trei secțiuni de export, în anii 2008, 2009, 2013	146
Tabelul 8-11 Profilul nr. 1 al specializării județelor la export (cea mai mare pondere a secțiunii în exportul total al județului), în anul 2013	147

Tabelul 8-12 Profilul nr. 2 al specializării județelor la export (cea mai mare pondere a secțiunii în exportul total al județului)	148
Tabelul 8-13 Profilul nr. 3 al specializării județelor la export (cea mai mare pondere a secțiunii în exportul total al județului)	149
Tabelul 8-14 Evoluția importurilor – în anii 2009 și 2013 (% în total import pe județ)	150

Lista figurilor

Figura 2-1 Relația cunoaștere-competitivitate	14
Figura 2-2 Determinanți naționali ai avantajului competitiv	26
Figura 2-3 Principalele domenii de influență a clusterelor în dezvoltare regională	28
Figura 2-4 Reprezentarea pe hartă a clusterelor regionale din România	35
Figura 3-1 Ponderea PIB regional în realizarea PIB național	43
Figura 3-2 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor – regiunea București-Ilfov	44
Figura 3-3 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor – regiunea Vest	44
Figura 3-4 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor – regiunea Centru	44
Figura 3-5 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor – regiunea Nord-Vest	45
Figura 3-6 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor – regiunea Sud-Est	45
Figura 3-7 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor – regiunea Sud-Muntenia	45
Figura 3-8 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor – regiunea Sud-Vest Oltenia	46
Figura 3-9 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor – regiunea Nord-Est	46

Figura 3-10 Dinamica evoluției PIB/locuitor regional în raport cu media națională (2013/2008)	47
Figura 3-11 Distribuția populației regiunilor în populația țării	48
Figura 3-12 Evoluția productivității muncii în anul 2013 față de anul 2008	50
Figura 3-13 Ponderea productivității muncii regionale în nivelul național	50
Figura 3-14 Ponderea cheltuielilor regionale cu activitatea de cercetare, în nivelul național al indicatorului (anul 2013)	54
Figura 3-15 Ponderea personalului de cercetare regional în totalul național, în anul 2013	54
Figura 4-1 Tipuri de regiuni: <i>criteriul densității și distribuția populației rurale, dimensiunea centrelor urbane</i>	70
Figura 4-2 Tipuri de regiuni: <i>criteriul accesibilității</i>	70
Figura 4-3 Tipuri de regiuni: <i>criteriul: densitatea și distribuția populației rurale și dimensiunea centrelor urbane</i>	72
Figura 4-4 Tipuri de regiuni: <i>criteriul izolării</i>	73
Figura 4-5 Ponderea populației pe categorii de regiuni (%) în anul 2014	75
Figura 5-1 Inovarea și factorii săi de influență	88
Figura 5-2 Modelul liniar al inovării	89
Figura 5-3 Modelul de inovare cu legături în lanț (modelul Kline-Rosenberg)	90
Figura 5-4 Modelul deschis al inovării	91
Figura 5-5 Potențialul inovativ al unei regiuni	93
Figura 5-6 Relația între indicatorii naționali și regionali ai inovării	94
Figura 7-1 Evoluția PIB regional (PPS) raportat la media PIB din UE-28, regiunea Nord-Vest (% din media UE-28)	105
Figura 7-2 Evoluția PIB regional (PPS) raportat la media PIB din UE-28, regiunea Centru (% din media UE-28)	106

Figura 7-3 Evoluția PIB regional (PPS) raportat la media PIB din UE-28, regiunea Nord-Est (% din media UE-28)	108
Figura 7-4 Evoluția PIB regional (PPS) raportat la media PIB din UE-28, regiunea Sud- Est (% din media UE-28)	109
Figura 7-5 Evoluția PIB regional (PPS) raportat la media PIB din UE-28, regiunea Sud-Muntenia (% din media UE-28)	111
Figura 7-6 Evoluția PIB regional (PPS) raportat la media PIB din UE-28, regiunea București-Ilfov (% din media UE-28)	113
Figura 7-7 Evoluția PIB regional (PPS) raportat la media PIB din UE-28, regiunea Sud-Vest Oltenia (% din media UE-28)	115
Figura 7-8 Evoluția numărului de salariați în CD, în regiunea Sud-Vest, în perioada 2003-2013	116
Figura 7-9 Evoluția PIB regional (PPS) raportat la media PIB din UE-28, regiunea Sud-Vest Oltenia (% din media UE-28)	117
Figura 7-10 Întreprinderi inovatoare și non-inovatoare la nivel regional, în perioada 2010-2012 (% din total)	121
Figura 8-1 Mecanismul specializării exportului regional	126
Figura 8-2 Evoluția coeficientului de variație regional și județean	131
Figura 8-3 Histograma – exportul la nivel regional și județean, în perioada 2008-2013	132
Figura 8-4 Evoluția populației urbane, în anii 2008 și 2014 (%)	134

Lista Anexe

Anexa 2-1 Influența clusterelor asupra competitivității	40
Anexa 3-1 Evoluția PIB în perioada 2008-2013	56
Anexa 3-2 Ponderea PIB regional în PIB național (%)	56
Anexa 3-3 Evoluția PIB/locuitor în perioada 2008-2013 (+/-)	57

Anexa 3-4 Dinamica evoluției PIB/locuitor în perioada 2008-2013 (+/- în perioadă) (%)	57
Anexa 3-5 Ponderea PIB regional/locuitor în PIB național/locuitor (%)	58
Anexa 3-6 Evoluția populației în perioada 2008-2013 (mii persoane)	58
Anexa 3-7 Ponderea populației pe regiuni în populația națională în perioada 2008-2013 (%)	59
Anexa 3-8 Rata angajării la nivel regional, în perioada 2008-2014 (%)	59
Anexa 3-9 Rata șomajului la nivel regional, în perioada 2008-2014 (%)	59
Anexa 3-10 Creșterea procentuală anuală a cheltuielilor de cercetare (%)	60
Anexa 3-11 Cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare în profil teritorial și pe categorii de cheltuieli (mii euro)	60
Anexa 3-12 Ponderea personalului de cercetare regional, în nivelul național (%)	61
Anexa 3-13 Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare (număr persoane)	61
Anexa 3-14 Evoluția productivității muncii în perioada 2008-2013 (mii euro/persoană ocupată)	61
Anexa 3-15 Dinamica evoluției productivității muncii în perioada 2008-2013	62
Anexa 3-16 Ponderea productivității muncii la nivel regional în nivelul național (%)	62
Anexa 3-17 Evoluția populației ocupate în perioada 2008-2013 (mii persoane)	62
Anexa 3-18 Dinamica evoluției populației ocupate de la un an la altul 2008-2013 (%)	63
Anexa 3-19 Ponderea populației ocupate pe regiuni, în populația ocupată la nivel național (%)	63
Anexa 3-20 Evoluția întreprinderilor inovatoare în 2008-2012	63
Anexa 3-21 Ponderea întreprinderilor inovatoare pe regiuni, în total național (%)	64
Anexa 4-1 Unele asemănări și deosebiri între tipologiile regionale, urban-rural și cel metropolitan	83
Anexa 7-1 Evoluția salariaților din CD și a structurilor, în perioada 2002-2013 (nr.) ...	122

Anexa 7-2 Evoluția nr. de angajați față de anul anterior (anul precedent=100 - indici cu bază în lanț)	123
Anexa 7-3 Evoluția numărului de angajați (%) – anul 2008 = 100 (indici cu bază fixă) ...	123
Anexa 7-4 Tipologia inovatorilor, în profil teritorial, în perioada 2010-2012	124
Anexa 8-1 Grad mediu-scăzut de specializare (exportul secțiunii reprezintă între 20% și 40% din exportul total al județului)	154
Anexa 8-2 Grad scăzut de specializare (exportul secțiunii – sub 20% din exportul total al județului)	155
Anexa 8-3 Specializarea la export – ponderea primelor trei secțiuni în exportul total al județului (% în total județ)	156
Anexa 8-4 Evoluția exporturilor la nivel de județ în România, în perioada 2008-2013 ...	159
Anexa 8-5 Evoluția importurilor la nivel de județ în România, în perioada 2008-2013	160
Anexa 8-6 Balanța comercială la nivel de județ, 2008, 2011 și 2013	161

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.11. Cercetări retrospective privind evaluarea experiențelor
și a gândirii economico- sociale și politice

Tema de cercetare:

6.11.2. – Dezvoltarea umană în România în perioada 1899-1999

Coordonator: dr. Florin Marius Pavelescu

Autori: dr. Florin Marius Pavelescu; Patrick Ștefan Mehedințeanu

CUPRINS

1. Conceptul de dezvoltare umană. Indicatori de măsurare	3
2. Transpunerea Indicelui Dezvoltării Umane într-o viziune longitudinală	7
3. Dinamica produsului intern brut pe locuitor în perioada 1899-1999	11
4. Evoluția populației școlare în perioada 1899-1999	21
5. Nivelul de educație a populației reflectat în Recensămintele populației și locuințelor	29
6. Evoluția speranței de viață la naștere în cursul perioadei 1899-1999	34
7. Determinarea ritmului dezvoltării umane în perioada 1899-1999	35
8. Concluzii referitoare la ritmul dezvoltării umane în România în cursul secolului al XX-lea	37

Anexe statistice referitoare la dezvoltarea umană în România în perioada 1899-1999	41
Bibliografie	61

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.11. Cercetări retrospective privind evaluarea experiențelor
și a gândirii economico- sociale și politice

Tema de cercetare:

*6.11.3. – Contribuția minorităților naționale la dezvoltarea economică a României (continuare
din 2013, partea a doua, minoritățile de la L la Z)*

Coordonator: prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu

Autor: prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu

CUPRINS

Macedonenii	3
Maghiarii	5
Polonezii	13
Rușii lipoveni	17
Rutenii	20
Sârbii	28
Slovacii	31
Slovenii	34

Tătarii	35
Turcii	43
Țigani	47
Ucrainenii	62
Concluzii	65
Bibliografie selectivă	73
Fișa temei de plan din 2015	82
Valorificarea lucrării în 2015	83

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere,
inovare și inteligență

Tema de cercetare:

6.3.8. – Tehnologii generice esențiale vs. clustere trans-sectoriale în economia cunoașterii

Coordonator: dr. Carmen Beatrice Păuna

Colectiv de autori: dr. Carmen Beatrice Păuna; prof. univ. dr. Dorin Jula;
prof. univ. dr. Adriana Agapie; dr. Marioara Iordan;
dr. Nona Mihaela Chilian; drd. Bilevsky Gabriela

CUPRINS

Capitolul I. Tehnologii generice esențiale (TGE) vs. competitivitatea economică la nivel regional în Uniunea Europeană și România	1
Capitolul II. Competitivitate și inovare în regiunile României în perioada postaderare	17
Capitolul III. Procese analitice ierarhice și de rețea: concept, model și aplicații în structurarea și evaluarea programelor structurale de dezvoltare regională	30
Capitolul IV. CDI vs. TGE în politica de promovare a clusterelor economice	78
Capitolul V. Provocările TGE pentru Europa	87
Bibliografie	105

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială.
Modele, scenarii, analize numerice și calitative

Tema de cercetare:

6.7.4. – Modele de estimare și simulare a dinamicii economice pe termen mediu și lung.
Aplicații pe cazul Uniunii Europene

Coordonator: acad. Lucian-Liviu Albu

Colectiv de autori: acad. Lucian-Liviu Albu; Ion Ghizdeanu; Radu Lupu; Adrian
Cantemir Călin; Tiberiu Diaconescu; Oana Cristina Popovici;
Daniel Ștefan Belingher; Georgeta Rădulescu; Silvia Cristina Dedu

CUPRINS

Introducere	5
1. Modele de volatilitate în analiza și estimarea variabilelor financiare	8
1.1. Modele de volatilitate	8
1.2. Metodologia de studiu econometric de eveniment	12
1.3. Aplicația I – Efectele anunțurilor specifice pieței muncii asupra piețelor financiare internaționale	15
1.3.1. Introducere	15

1.3.2. Revizia literaturii	16
1.3.3. Date și metodologie	18
1.3.4. Rezultate	20
1.3.5. Concluziile aplicației	22
2. Analiza momentelor superioare în studiul piețelor financiare	23
2.1. Introducere	23
2.2. Note asupra CAPM	26
2.2.1. Binomul medie – varianță în caracterizarea portofoliilor	26
2.2.2. Modelul CAPM	27
2.2.3. Abordări multifactoriale	28
2.3. Aplicație – Dinamica Skewness și Coskewness pentru piața românească de capital	30
2.3.1. Date și Metodologie	30
2.3.2. Rezultate și concluzii	3
3. Analiza principalelor modele de estimare a impactului economic datorat dinamicii populației	52
3.1. Evoluția modelelor de estimare demografică în literatură	52
3.2. Modelarea dinamicii populației	56
3.3. Modelul de creștere exponențială	59
3.4. Modelul de creștere logistică	63
3.5. Modelul generațiilor suprapuse (OLG)	68
3.6. Modelul econometric al produsului intern brut în funcție de populația ocupată și de valoarea imobilizărilor corporale din economie la sfârșitul anului (model multifactorial) – Studiu de caz: Germania	71
3.6.1. Definirea modelului econometric al produsului intern brut	71
3.6.2. Calculul și expunerea grafică a indicatorilor de reprezentare econometrică	74

3.6.3. Concluzii privind semnificația indicatorilor de reprezentare economică și aprecierea viabilității modelului econometric al produsului intern brut	79
4. Simularea șocurilor la nivelul deficitului în țările membre UE – Aplicații PVAR	83
4.1. Modelele de tipul Panel Vector Autoregression (PVAR)	86
4.2. Estimarea PVAR prin GMM (Generalized Method of Moments)	88
4.3. Aplicații în baza metodologiei PVAR pentru Uniunea Europeană	90
4.3.1. Modelul PVAR EuZ	92
4.3.2. Modelul PVAR Eu24	98
4.4. Concluzii și dezvoltări ulterioare	105
4.5. Notă	105
5. Analiza relației dintre ISD, PIB și exporturi în România. O abordare bazată pe modelul VECM	106
5.1. Introducere. Identificarea problematicii	106
5.2. Analiza literaturii de specialitate	108
5.3. Modelul econometric	112
5.3.1. Metodologia VAR și VECM	112
5.3.2. Descrierea datelor utilizate	115
5.3.3. Etapele modelării și rezultate obținute	117
5.4. Concluzii	133
6. Anexe	135
7. Bibliografie selectivă	145

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială.
Modele, scenarii, analize numerice și calitative

Tema de cercetare:

6.7.7. – Studii asupra proprietăților modelelor autoregresive: ciclicitate și tipuri de dependență

Coordonator: prof. Dan Mateescu

Colectiv de autori: prof. Dan Mateescu; Corina Sâman; Mihai Buneci; Cornelia Scutaru

CUPRINS

Analiza datelor statistice prin serii <i>Fourier</i>	2
Transformata Fourier discretă	5
Modelul deviației discrete	7
Model cu semnele derivatei	10
Cursul de schimb	11
Indicele Dow Jones, ciclul de 10 ani	12
Modele neliniare pentru rata de schimb RON/USD bazate pe rețele neuronale robuste.	
Puterea de prognoză <i>out-of-sample</i>	14
Modele ale ratei de schimb	16

Modele bazate pe rețele neuronale robuste	17
Model neuronal pentru rata de schimb RON/USD	21
Concluzii	27
Bibliografie	28
Anexa	32
Appendix: Elemente de securitate informatică	i

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială.
Modele, scenarii, analize numerice și calitative

Tema de cercetare:

6.7.8. – Modele nelineare pentru analiza și prognoza efectelor socioeconomice ale îmbătrânirii populației - continuare

Coordonator: prof. univ. dr. Mariana Bălan

Colectiv de autori: prof. univ. dr. Mariana Bălan; drd. Brîndușa-Mihaela Radu;
drd. Gabriela Bilevsky

CUPRINS

Introducere	1
1. Particularități ale procesului de îmbătrânire demografică la nivelul Uniunii Europene	7
1.1. Evoluția populației Uniunii Europene în contextul global	11
1.2. Indicatori ai îmbătrânirii populației	23
2. Noi tendințe ale fenomenului de îmbătrânire demografică a populației din România	30
2.1. Caracteristici ale îmbătrânirii populației din România	30

2.2. Evoluția indicatorilor demografici din România	38
2.3. Dinamica și structura populației vârstnice pe sexe și medii de rezidență	49
2.4. Particularitățile procesului de îmbătrânire a populației în profil administrativ-teritorial	57
3. Consecințele economice și sociale ale procesului de îmbătrânire demografică	69
3.1. Efectele economice ale îmbătrânirii demografice	69
3.1.1. Implicațiile îmbătrânirii populației asupra pieței muncii	74
3.1.2. Efectele îmbătrânirii populației asupra finanțării sistemului public de pensii	80
3.1.3. Implicațiile îmbătrânirii populației asupra cheltuielilor legate de menținerea stării de sănătate a populației	105
3.1.4. Implicațiile procesului de îmbătrânire asupra dependenței	116
3.2. Efectele sociale ale îmbătrânirii populației	124
Elemente de prognoză ale unor indicatori ai îmbătrânirii populației din România	136
Concluzii	144
Bibliografie	150

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială.
Modele, scenarii, analize numerice și calitative

Tema de cercetare:

6.7.9. – Interconectarea între modelarea econometrică a sărăciei și modelarea de tip flow-fund

Coordonator: dr. Raluca-Ioana Iorgulescu

Autor: dr. Raluca-Ioana Iorgulescu

Colaborator extern: John Polimeni

CUPRINS

Lista figurilor	3
Lista tabelelor	4
1. Programul bioeconomic „minimal” al lui Nicholas Georgescu-Roegen și era digitală	5
1.1. Noua paradigmă asociată programului bioeconomic „minimal”	5
1.2. Structura studiului	7
Referințe	14
2. Unele considerații cu privire la „hainele cele noi” ale sărăciei în era digitală	15

2.1. Introducere	15
2.2. Despre „hainele cele noi” ale sărăciei în lumea dezvoltată/digitală	15
2.3. Sărăcia și decalajul/accesul digital	17
2.4. Concluzii	20
Referințe	21
3. Avertisment privind tranziția la o societate digitală: efectele de polarizare a pieței muncii	23
3.1. Introducere	23
3.2. Revoluția IT și paradoxul productivității	25
3.3. Piața forței de muncă în era digitală: Efectele de polarizare	26
3.4. Semnalarea tranzițiilor multiple: Cazul României	27
3.5. Concluzii	32
Referințe	32
4. Tranziția spre societatea digitală în România: sustenabilitatea politicilor active în domeniul pieței muncii	35
4.1. Introducere	35
4.2. Unele considerații preliminare	37
4.3. Descrierea datelor și tehnicile de analiză	38
4.4. Prezentarea și analiza rezultatelor	41
4.5. Concluzii	47
Referințe	48

Lista figurilor

Figura 1. Procesul economic ca parte integrantă a ecosistemului	6
Figura 2. Circuitul energiei exosomatie în modelarea de tip <i>flow-fund</i> MUSIASSEM	8
Figura 3. Circuitul energiei endosomatie în modelarea de tip <i>flow-fund</i> MUSIASSEM ...	8
Figura 4. Analiza nexusului energie-apă-hrană: MUSIASSEM și alte instrumente	12

Figura 5. Structura studiului	13
Figura 6. Procentul de persoane în vârstă de 16-74 cu competențe digitale de bază sau mai avansate pentru UE-27 (2012)	28
Figura 7. Procentul gospodăriilor cu cel puțin un membru în vârstă de 16-74 cu acces la internet la domiciliu pentru UE-27 (2012)	29
Figura 8. Exporturile TIC pentru România față de media UE-27 (2007-2011)	29
Figura 9. Ponderea exporturilor de bunuri și servicii TIC pentru UE-27 (2011)	30
Figura 10. Indicatorii de utilizare a internetului pentru România față de media UE-27 (2014)	31

Lista tabelelor

Tabelul 1. Lista variabilelor luate în considerare pentru analiza PAMP în România	39
Tabelul 2. PAMP și Rata Șomajului	44
Tabelul 3. PAMP și Șomajul pe termen lung	45
Tabelul 4. PAMP și Șomajul pe termen foarte lung	46
Tabelul 5. PAMP și Șomajul celor sub 25 de ani	46

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială.
Modele, scenarii, analize numerice și calitative

Tema de cercetare:

6.7.12. – Estimarea modelelor DSGE în timp și frecvență

Coordonator: dr. Caraiani Petre

Autor: dr. Caraiani Petre

CUPRINS

Estimarea modelelor DSGE în timp și frecvență	1
1. Introducere	2
2. Un model Neo-Keynesian de dimensiuni reduse	5
3. Estimarea modelelor de tip Neo-Keynesian	7
3.1. Date folosite	7
3.2. Descompunerea utilizând Wavelets	8
3.3. Estimarea	13
4. Discuție	14
4.1. Rezultatele estimării	14

4.2. Funcțiile de răspuns la șocuri	16
4.3. Relația cu literatura anterioară	17
5. Concluzie	19
Bibliografie	21
Anexa 1. Seriile inițiale și descompunerea în component utilizând wavelets	24
Anexa 2. Rezultatele estimării pentru eșantionul complet	26
Anexa 3. Rezultatele estimării pentru perioada Marii Inflații	27
Anexa 4. Rezultatele estimării pentru perioada Marii Moderații	28
Anexa 5. Dependența de frecvență a coeficienților în eșantionul complet	29
Anexa 6. Dependența de frecvență a coeficienților în perioada Marii Inflații	30
Anexa 7. Dependența de frecvență a coeficienților în perioada Marii Moderații	31
Anexa 8. Dependența de frecvență a funcțiilor de răspuns la șocuri în eșantionul complet	32
Anexa 9. O notă asupra metodelor computaționale utilizate	33

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială.
Modele, scenarii, analize numerice și calitative

Tema de cercetare:

6.7.13. – Riscuri induse de schimbările climatice – Evaluare și cartografiere la nivelul României

Coordonator: prof. dr. Ionuț Purica

Autor: prof. dr. Ionuț Purica

CUPRINS

Abrevieri și acronime	7
Mulțumiri	8
Sumar	9
1. Introducere	13
1.1. Domeniul de aplicare și obiectivul acestui studiu	13
1.2. Necesitatea de monitorizare a impactului și riscurilor schimbărilor climatice	14
1.3. Privire de ansamblu	14
2. Pericole și efecte ale schimbărilor climatice în România	15
2.1. Introducere	15

2.2. Efectele schimbărilor climatice	15
2.3. Inundații	16
2.4. Secete	19
2.5. Alunecări de teren	21
2.6. Incendii în zonele sălbatice	22
3. Monitorizarea pericolelor și riscurilor în România	23
3.1. Privire de ansamblu asupra sistemelor de monitorizare actuale din România ...	23
3.2. Administrația Națională Apele Române (ANAR)	24
3.2.1. Monitorizarea calității apei	25
3.2.2. Monitorizarea hidrologică și hidrogeologică	27
3.2.3. Decalaje, îmbunătățire și nevoi de investiții	31
3.3. Administrația Națională de Meteorologie (ANM)	32
3.3.1. Sistemul de monitorizare meteorologică	33
3.3.2. Decalaje, îmbunătățiri și nevoi de investiții	36
3.4. Inspectoratul general pentru situații de urgență (IGSU)	38
3.4.1. Monitorizarea riscurilor aferente schimbărilor climatice	40
3.4.2. Decalaje, îmbunătățiri și nevoi de investiții	42
4. Exemplu de evaluare a riscului de inundații ale râurilor din România	45
4.1. Abordare	45
4.1.1. Prezentare generală	45
4.1.2. Metodă	46
4.1.3. Limitări	46
4.2. Rezultate pentru România	47
4.2.1. Riscul actual – pierderea medie anuală	47
4.2.2. Riscul actual pentru o inundație cu o perioadă de recurență de 25 de ani	50
4.2.3. Riscul viitor	55

4.3. Utilizarea evaluării riscurilor în monitorizarea riscului aferent schimbărilor climatice	56
5. Concluzii	58
Bibliografie	61
Anexa 1. Risc	62
Anexa 2. Legislația națională relevantă privind reducerea și prevenirea dezastrelor ...	67

Lista figurilor

Figura 2-1. Schimbările medii multianuale (2011-2040 față de 1916-1990): temperatura aerului (în °C în stânga și precipitații (în % în dreapta)	16
Figura 2-2. Zonele cu risc de inundație din România, sursa: ANAR	17
Figura 2-3. Pierderile medii anuale istorice cauzate de inundațiile regionale și viiturile rapide, sursa. ANAR	18
Figura 2-4. Secetele istorice care au afectat debitele râurilor din Europa, sursa: Agenția Europeană de Mediu, Seceta care afectează debitele râurilor (CLIM 18) – Evaluare, http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/river-flow-drought-1/assessment	20
Figura 2-5. Schimbări relative ale debitului minim al râurilor pentru Europa, sursa: Agenția Europeană de Mediu, Seceta care afectează debitele râurilor (CLIM 18) – Evaluare, http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/river-flow-drought-1/assessment	20
Figura 2-6. Zonele cu risc de alunecări de teren din România, sursa: Institutul Național de Fizică a Pământului (INFP)	21
Figura 3-1. Bazinele hidrografice din România, sursa: ANAR	25
Figura 3-2. Harta sistemului de monitorizare hidrologică din România, sursa: MMSC (notă: această hartă are o vechime de peste 20 de ani, iar denumirea Iugoslavia trebuie înlocuită cu Serbia, pentru a corecta denumirea actuală a țării vecine)	26
Figura 3-3. Harta sistemului de monitorizare hidrologică din România, sursa: MMSC (notă: această hartă are o vechime de peste 20 de ani, iar denumirea Iugoslavia trebuie înlocuită cu Serbia, pentru a corecta denumirea actuală a țării vecine)	28

Figura 3-4. Sistemul de monitorizare a apelor subterane din bazinul hidrologic Argeș-Vedea, sursa: ANAR	29
Figura 3-5. Sistemul de monitorizare a apelor de suprafață din bazinul hidrologic Argeș-Vedea, sursa: ANAR	30
Figura 3-6. Rețeaua națională de stații meteorologice, sursa: ANM	34
Figura 3-7. Rețeaua națională de radare meteorologice, sursa: ANM	35
Figura 3-8. Rețeaua națională de detecție a descărcărilor electrice atmosferice, sursa: ANM	35
Figura 3-9. Intervenții de urgență ale IGSU în 2013, sursa: IGSU	40
Figura 3-10. Diagrama de monitorizare și management al riscurilor aferente schimbărilor climatice din România	41
Figura 3-11. Intervenții în incendii ale IGSU în 2013, sursa: IGSU	42
Figura 3-12. Tendințe în intervenții, personal și buget pentru IGSU; personalul redus și bugetul limitat în condițiile numărului sporit de intervenții, sursa: compilat de autori pe baza informațiilor furnizate de IGSU	43
Figura 4-1. Pierdere medie anuală curentă pentru PIB afectat, în dolari SUA	48
Figura 4-2. Pierdere medie anuală curentă pentru persoanele afectate, în număr de persoane afectate	49
Figura 4-3. PIB afectat pentru o inundație cu o perioadă de recurență de 25 de ani	54
Figura 4-4. Persoanele afectate pentru o inundație cu o perioadă de recurență de 25 de ani	54

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.7. Dezvoltarea și perfecționarea instrumentelor de prognoză economică și socială.
Modele, scenarii, analize numerice și calitative

Tema de cercetare:

6.7.14. – Ciclurile economice și politica monetară

Coordonator: prof. univ. dr. Elena Pelinescu

Colectiv de autori: prof. univ. dr. Elena Pelinescu; dr. Mihaela Simionescu; drd. Bogdan Dospinescu

CUPRINS

Introducere	5
1. Aspecte teoretice privind ciclurile economice	8
1.1. Ciclurile economice. Definiție, faze, elemente de caracterizare	8
1.2. Tipologia ciclurilor economice	13
1.3. Metode de determinare a ciclurilor economice	18
Bibliografie	27
2. Abordări teoretice și modele ale ciclurilor economice	31
2.1. Teorii ale ciclurilor economice	31

2.2. Abordarea ciclurilor economice în literatura economică din perspectivă monetară	38
Bibliografie	52
3. Agregatele monetare în ciclurile reale ale afacerii în România	58
3.1. Modele stochastice bayesiene cu regim de întrerupere	59
3.2. Modele stochastice bayesiene cu regim de întrerupere pentru explicarea indicelui producției industriale lunare în relație cu unele agregate monetare	62
3.3. Modelarea PIB-ului trimestrial folosind modele stochastice bayesiene cu regim de întrerupere în cadrul ciclurilor economice. Cazul României	69
Bibliografie	75
Anexe	76
4. Analiza ciclului economic în România prin metoda filtrării	87
4.1. Scurtă trecere în revistă a literaturii	87
4.2. Prezentarea modelelor	90
4.3. Prezentarea rezultatelor	92
Bibliografie	102
Anexe	107
5. Abordarea ciclurilor economice în România prin aplicarea unor modele VAR	123
5.1. Prezentarea modelului	123
5.2. Aplicații ale modelelor VAR pentru estimarea ciclurilor economice în România	125
5.3. Aplicarea modelului VAR pe date trimestriale din economia României	130
Bibliografie	138
Anexe	139
6. Ciclurile economice. Cicluri electorale. Cazul României	160
6.1. Ciclurile economice. Tipuri de cicluri economice	160
6.2. Ciclurile electorale. Teoria „political business cycles” și conceptul de „ciclu de percepție electorală”	169

6.3. Studiul de caz. Alegerile locale din România	174
Bibliografie	185
Concluzii	188

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere,
inovare și inteligență

Tema de cercetare:

6.3.10. – Dimensiunea internațională a activității de cercetare-dezvoltare-inovare
a Uniunii Europene

Coordonator: dr. Ecaterina Stănculescu

Colectiv de autori: dr. Ecaterina Stănculescu; dr. Sarmiza Pencea; dr. Lucia Iordache;
dr. Anca Dragomirescu; Odette-Andreea Marinache

CUPRINS

1. Cooperarea internațională în domeniul cercetării-dezvoltării-inovării (CDI) – o necesitate obiectivă în contextul actual al globalizării	1
1.1. Necesitatea cooperării internaționale în domeniul CDI	1
1.2. Importanța programului „Orizont 2020” pentru cooperarea în domeniul CDI	2
1.3. Nivelurile de colaborare	3
1.4. Cercetarea demand-driven și supply-driven	6
1.5. Consiliul European pentru Cercetare – rezultate satisfăcătoare pentru politica din domeniul cooperării CDI în 2014	7

2. Domenii de interes pentru colaborarea internațională a UE în sectorul CDI	11
2.1. Zone tematice-cheie ale cooperării internaționale a UE în sectorul CDI	11
2.2. Zece tehnologii-cheie pentru cercetarea științifică viitoare	12
2.2.1. Autovehiculele autonome	13
2.2.2. Grafenul	13
2.2.3. Printarea 3D	14
2.2.4. Cursurile online deschise cu participare masivă (MOOCs)	14
2.2.5. Monedele virtuale (Bitcoin)	15
2.2.6. Tehnologiile portabile	15
2.2.7. Dronele	16
2.2.8. Sistemele acvaponice	17
2.2.9. Tehnologiile casei inteligente	18
2.2.10. Stocarea electricității (hidrogenul)	18
2.3. Uniunea Digitală, un instrument pentru coeziunea statelor membre UE și pentru succesul activității de cooperare internațională în sectorul CDI	19
2.3.1. Contextul și necesitatea creării pieței unice digitale	19
2.3.2. Pionii Strategiei privind crearea pieței unice digitale și acțiunile prioritare	22
2.3.3. Concluzii privind beneficiile oferite de crearea pieței unice digitale	28
3. Gradul de dezvoltare a activității de inovare și a competitivității naționale în sprijinul capacității de cooperare internațională CDI	31
3.1. Măsurarea creativității cu Indicele Global al Inovării	31
3.1.1. Compoziția indicelui	31
3.1.2. Principii importante pentru adoptarea și implementarea unei politici corespunzătoare în domeniul inovării, inclusiv pentru susținerea coope- rării internaționale	32
3.1.3. Statele membre UE în clasamentul GII	33

3.1.4. Situația celor 7 state europene din plutonul primelor 10 state cu cel mai mare indice GII, în anul 2015	35
3.1.5. Situația principalilor parteneri de cooperare ai UE în sectorul CDI	37
3.2. Competitivitatea pe piața internațională, un atu pentru cooperarea în domeniul CDI	38
4. Parteneri de bază ai UE în cooperarea CDI: SUA, Japonia și Coreea de Sud	42
4.1. SUA ca principal colaborator	42
4.1.1. Priorități privind marile provocări CDI în SUA	42
4.1.2. Situația actuală a colaborării UE-SUA în domeniul CDI	44
4.1.3. Priorități ale cooperării viitoare UE-SUA în domeniul CDI	45
4.2. Japonia – partener al UE în cooperarea CDI	48
4.2.1. Gradul general de cooperare	48
4.2.2. Cooperarea în cercetare și inovare dintre UE și Japonia – situația actuală	50
4.2.3. Priorități pentru viitor	52
4.2.4. Cel de-al 23-lea summit UE-Japonia – un nou parteneriat strategic în cercetare și inovare	55
4.3. Colaborarea UE-Coreea de Sud în domeniul CDI	56
4.3.1. Parteneriatul UE- Coreea de Sud	56
4.3.2. Situația actuală a cooperării UE-Coreea de Sud	56
4.3.3. Cooperarea UE-Coreea de Sud: priorități de viitor	58
5. Colaborarea UE-statele BRICS (exclusiv Africa de Sud) în sectorul CDI	60
5.1. Aspecte privind cooperarea UE-China în domeniul cercetării-dezvoltării și inovării	60
5.1.1. UE și China – forțe redutabile în CDI	60
5.1.2. Susținerea CDI – o prioritate atât în UE, cât și în China	61
5.1.3. Cooperarea UE-China în CDI, între parteneriat și concurență	62
5.1.4. Cadrul instituțional al colaborării UE-China în CDI	64

5.1.5. Rezultate ale cooperării UE-China prin Programele Cadru ale Uniunii Europene	66
5.1.6. Concluzii referitoare la cooperarea UE-China	69
5.2. Cooperarea UE-Brazilia	71
5.2.1. Brazilia – partenerul strategic al UE din America Latină	71
5.2.2. Stadiul actual al cooperării între Brazilia și UE în domeniul cercetării și inovării	72
5.2.3. Prioritățile în viitor ale cooperării în cercetare și inovare între Brazilia și UE.....	73
5.3. Rusia – partener al UE	74
5.3.1. Cooperarea dintre Rusia și UE în cercetare și inovare: situația actuală	74
5.3.2. Cooperarea dintre Rusia și UE în cercetare și inovare: priorități pentru viitor	76
5.4. Cooperarea UE-India	77
5.4.1. India ca partener al UE	77
5.4.2. India – o putere CDI în devenire	78
5.4.3. Priorități pentru viitor în cooperarea UE-India	80
6. Repere relative la participarea pe plan internațional a cercetării românești	81
6.1. România în clasamentul internațional GII 2015	81
6.2. Dimensiunea internațională a Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare 2007-2013	81
6.3. Viziunea internațională în Strategia Națională CDI 2014-2020	82
Concluzii	87
Bibliografie	92

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.3. Capitalul uman. Dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere,
inovare și inteligență

Tema de cercetare:

*6.3.11. – Transformări ale modelului social european – consecințe economice. Provocări pentru
Europa Centrală și de Est*

Coordonator: drd. Ionela Bălțătescu a

Colectiv de autori: dr. Andreea Drăgoi; dr. George Cornel Dumitrescu; drd. Ionela
Bălțătescu; Odette-Andreea Marinache

CUPRINS

Capitolul 1. Bunăstarea în teoria economică: probleme-cheie	1
1.1. Economia bunăstării: între descriptiv și normativ	1
1.1.1. Ghilotina lui Hume și problema neutralității axiologice în teoria economică	1
1.1.2. Teoria economică, economia bunăstării și problema neutralității axiologice	3
1.2. Bunăstare economică și bunăstare socială: problemele postulatului lui A.C. Pigou	4

1.3. Problema comparațiilor interpersonale de utilitate	5
1.3.1. Soluțiile lui Hicks la problema comparațiilor interpersonale de utilitate	5
1.3.2. Criteriul Kaldor-Hicks al eficienței economice și problema comparațiilor interpersonale de utilitate	7
1.4. Problema măsurării bogăției și bunăstării într-o societate	9
1.5. Teoriile utilității și teoriile bunăstării în lumina principiului preferinței demonstrate în acțiune	10
1.6. Concluzii	14
Capitolul 2. Statul bunăstării. Concept, modele și tipologii ale statului bunăstării	15
2.1. Trei modele normative de stat al bunăstării	15
2.2. Tipologia statului bunăstării în funcție de politicile sociale implementate	17
2.3. Statul bunăstării: trei tipuri de regimuri	18
2.4. Bunăstarea: rolul pieței <i>versus</i> rolul statului	19
2.5. Statul bunăstării în Europa	20
2.6. Concluzii	22
Capitolul 3. Transformări ale modelului social european	24
3.1. Scurtă analiză prin prisma criteriilor de eficiență și echitate de tip Sapir	24
3.2. Modelul mediteraneean și modelul nordic	28
3.2.1. Modelul mediteraneean: cazul Grecia	28
3.2.2. Modelul nordic: cazul Suediei	36
3.3. Concluzii	39
Capitolul 4. Bunăstarea în țările postcomuniste din Europa Centrală și de Est	40
4.1. Context și repere în procesul tranziției	40
4.2. Tipologii ale statului bunăstării în țările Europei Centrale și de Est (ECE)	42
4.3. Scurtă analiză a bunăstării în țările ECE	43
4.4. Concluzii	47
Bibliografie	48

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.1. – O propunere de viziune strategică a Uniunii Europene

Coordonator: dr. Napoleon Pop

Colectiv de autori: dr. Napoleon Pop; dr. Iulia Monica Oehler-Șincai; dr. Valeriu Ioan-Franc; Cornel Albu; Rodica Velciu; dr. Andreea Drăgoi; dr. Andrei Rădulescu; dr. Andrei Bulin; drd. Alexandru Tănase

Cercetător asociat: dr. Petru Filip (Senator, Președintele Comisiei pentru Politică Externă a Senatului)

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Argument	10
Capitolul 1. Relevanța resetării viziunii strategice a Uniunii Europene în actualul context global și european	17
1.1. Interpretarea resetării viziunii prin prisma factorilor externi UE	17
1.2. Pro-Memoria: Tratatul Uniunii Europene și proiectul Uniunii Politice	23

1.3. Uniunea Europeană și dinamica globalizării	31
1.4. Integrare, globalizare, urgență și regionalizare	37
Capitolul 2. Se impune un proiect strategic național	47
2.1. Despre realitățile lumii înconjurătoare	47
2.2. Statalitatea ca pilon al promovării intereselor naționale	48
2.3. Mai multă sau mai puțină Europă	55
2.4. O propunere de structurare a proiectului strategic național	58
Capitolul 3. Evaluarea unor domenii de acțiune ale Uniunii Europene și probleme-cheie cu relevanță pentru viziunea strategică	71
3.1. Datoriile suverane: noi provocări în perioada postcriză financiară	72
3.1.1. Criza datoriilor suverane – test esențial pentru viabilitatea proiectului Uniunii Europene în ansamblul său	72
3.1.2. Inter-relaționarea statelor Uniunii Europene, consecințe	75
3.1.3. Cazul Greciei – importanța unei viziuni comune privind macro- prudențialitatea în spațiul comunitar	79
3.1.4. Concluzii	95
Bibliografie	99
3.2. Noua guvernare economică europeană – modificări de paradigmă la nivel de mix de politici economice	101
3.3. Dezvoltarea durabilă – pași către o strategie comunitară integrată	115
3.3.1. Scurt istoric	115
3.3.2. Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene și dimensiunea ei externă	118
3.3.3. Consensul European și reevaluarea Strategiei de Dezvoltare Durabilă	120
3.3.4. Monitorizarea și evaluarea dezvoltării durabile	123
3.3.5. Poziția României	126
3.3.6. Concluzii	128

Capitolul 4. Sinteză a situațiilor conflictuale care impun resetarea viziunii strategice a Uniunii Europene	129
4.1. Context	129
4.2. Argumente: Despre adevărurile uitate	132
4.3. Efecte perturbatoare	134
4.4. Identificarea factorilor majori ce impun resetarea viziunii strategice a Uniunii Europene	136
4.4.1. Situații conflictuale de natură socioculturală	136
4.4.2. Situații conflictuale de natură geopolitică	138
4.4.3. Situații conflictuale de natură economică	140
4.5. Succint comentariu privind resetarea viziunii strategice a Uniunii Europene prin prisma intereselor naționale ale României	142
Anexă	145
Bibliografie	146
Capitolul 5. Considerații privind identificarea, acomodarea și structurarea intereselor României – Susțineri pentru președinția rotativă 2019 –	148
Perspectiva cercetării cu privire la viziunea strategică a Uniunii Europene	156

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

*6.5.2. – Implicațiile repoziționării actorilor globali ca efect al accentuării tendințelor
de regionalizare*

Coordonator: dr. Simona Moagăr-Poladian

Colectiv de autori: dr. Simona Moagăr-Poladian; dr. Iulia Monica Oehler-Șincăi;
dr. Andreea Emanuela Drăgoi; drd. Ionela Bălțătescu; dr. George
Dumitrescu; dr. Mihai Nițoi; dr. Andrei Rădulescu; dr. Rodica
Velciu; Emilia Bălan; Arin Dondera; Mariana Țăranu; Alexandra
Rusu

CUPRINS

Capitolul I. Actorii globali și poziția lor pe scena internațională în perioada 2000-2014	1
1.1. Poziția principalilor actori în comerțul mondial cu mărfuri și servicii. Mize și provocări ale accentuării regionalismului	1
1.2. Comerțul mondial cu cereale	10
Bibliografie	24

1.3. Comerțul internațional cu mașini electrice și echipamente	25
Capitolul II. Megaregiuni și alianțe – influența lor în atragerea de investiții străine directe	30
2.1. TTIP în contextul intensificării regionalismului pe plan comercial. Implicații pentru Uniunea Europeană	30
2.1.1. Cauzele sistemice ale intensificării regionalismului comercial	30
2.1.2. TTIP: unul dintre cele mai cuprinzătoare mega acorduri regionale	32
2.1.3. Barierele non-tarifare UE-SUA și SUA-UE	35
2.1.4. Relațiile comerciale UE-SUA	38
2.1.5. Motivațiile de tip politic și geostrategic care stau la baza mega acordurilor comerciale regionale. TTIP nu face excepție	42
2.1.6. Standardele de protecție a consumatorului, o sabie cu două tăișuri în mâinile reprezentanților societății civile. Cazul campaniei Stop TTIP	44
2.1.7. În loc de TTIP: variante posibile pentru UE	46
Bibliografie	47
2.2. Parteneriatul transatlantic dintre SUA și UE	48
2.3. Parteneriatul economic regional cuprinzător (RCEP) și acordul transpacific (tpp) – mijloace de întărire regională a Asiei de Sud-Est	58
2.3.1. RCEP sau lupta dintre China și SUA pentru dominația comerțului din Pacific	58
2.3.2. Poziția principalilor actori în atragerea și furnizarea de ISD la nivel internațional	61
Capitolul III. Regionalizare și evoluții valutar-financiare internaționale în perioada 2008-2015	73
3.1. Confruntarea valutară – consecință a crizei	73
3.2. Rolul YUAN-ului în sistemul monetar internațional	78
3.3. Dinamica relației dintre sistemul monetar internațional și comerțul internațional	82
Bibliografie	86

Capitolul IV. Țările BRICS și inițiativele acestora în planul integrării economice regionale	87
4.1. Introducere	87
4.2. Brazilia și MERCOSUR	89
4.3. Rusia și Uniunea Economică Eurasiatică	100
4.4. Rolul Chinei și Indiei în adâncirea integrării asiatice	105
4.4.1. Succint istoric al integrării asiatice	105
4.4.2. Perspectivele Parteneriatului Economic Regional Cuprinzător (RCEP)	107
4.4.3. Dincolo de RCEP – China și inițiativa Zonei de Liber Schimb Asia-Pacific	111
4.5. Rolul Republicii Africa de Sud în integrarea regională africană	113
4.6. BRICS și calea către o nouă paradigmă a regionalizării (ținând cont de mega-acordurile negociate în prezent de puterile comerciale tradiționale)	116
Bibliografie	117
Capitolul V. Federația Rusă și implicațiile politicii sale externe pe plan regional și internațional	119
5.1. Noile provocări regionale și internaționale pentru Federația Rusă – impactul economic și geo-strategic	119
5.1.1. Impactul economic al noului climat internațional	121
5.1.2. Noul climat internațional – consecințe la nivelul strategiei geo-politice și de relații externe a Federației Ruse	128
5.2. Federația Rusă și principalii săi parteneri comerciali – provocări și noi strategii	136
5.3. Concluzii	139
Referințe bibliografice	141
Capitolul VI. Balanța de putere SUA-UE-China: prezent și perspective	142
6.1. China și repoziționarea sa în raport cu statele vecine și cu marile puteri occidentale	142
Bibliografie	155

6.2. Creșterea puterii economice și geostrategice a Chinei în luarea în considerare a regiunii Hong Kong	156
6.3. SUA și re poziționarea sa în raport cu China și UE	161
Concluzii – Noi provocări mondiale în condițiile actuale ale accentuării regionalismului	174
Anexe	
Anexa 1: Balanța comercială a cerealelor pe continente, în perioada 2000-2014	178
Anexa 2: Evoluția cotațiilor medii anuale ale celor mai importante cereale, pe piețele internaționale reprezentative, în perioada 2000-2014	178
Anexa 3: Balanța comercială a cerealelor pe principalele țări, în perioada 2001-2014	179
Anexa 4: Principalele țări exportatoare de cereale, în perioada 2001-2014	180
Anexa 5: Principalele țări importatoare de cereale, în perioada 2001-2014	181

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.3. – Absorbția fondurilor externe nerambursabile în Europa Centrală și de Est (ECE).
Studiu de caz pentru România

Coordonator: dr. Simona Moagăr-Poladian

Autor: Cristinel Claudiu Cocoșatu

CUPRINS

Introducere

Capitolul I. Prezentare succintă a principalelor programe operaționale în Uniunea Europeană	1
Capitolul II. Noul cadru legislativ care reglementează fondurile structurale și de coeziune în Uniunea Europeană	10
2.1. Prezentarea generală a legislației Uniunii Europene și naționale	10
2.2. Diferențe privind implementarea fondurilor europene în Polonia, România, Cehia, Ungaria și Bulgaria	15
Capitolul III. Absorbția fondurilor externe nerambursabile în România	23

3.1. Diferențe privind gradul de absorbție a fondurilor Uniunii Europene din perioada de preaderare față de cel din perioada de programare 2007-2013	23
Capitolul IV. Absorbția redusă a FEN în România	27
4.1. Stadiul absorbției FEN în perioada 2007-2013 în statele membre din Europa Centrală și de Est	27
4.2. Mecanismele financiare de accesare a FEN	28
4.3. Dificultăți și „lecții învățate” din implementarea FEDR și FSE	34
Concluzii și propuneri pentru îmbunătățirea gradului de absorbție a fondurilor externe nerambursabile în România	39
Bibliografie	48

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

*6.5.4. – Perspectivele relațiilor economice ale Turciei cu Uniunea Europeană
și implicațiile pentru România*

Coordonatori: Răzvan Voinescu; dr. Radu Gheorghiu

Colectiv de autori: Răzvan Voinescu; Cristian Moisoiu; Manuela Unguru; dr. Radu Gheorghiu

CUPRINS

1. Introducere	6
2. Uniunea Europeană, provocări și priorități în perioada post-criză.	
Implicații pentru politica de extindere	9
2.1. Economia Uniunii Europene	9
2.2. Guvernanța Uniunii Europene	15
2.2.1. Provocări strategice interne	15
2.2.2. Scenarii de evoluție a guvernancei europene	17
3. Turcia și Uniunea Europeană, trecut, prezent și viitor	19

3.1. Relația Turciei cu Uniunea Europeană	19
3.1.1. Uniunea Vamală. Impact și perspective	20
3.1.2. Deziluzii ale Turciei în relațiile cu Uniunea Europeană	27
3.2. Nivelul de pregătire a Turciei pentru aderarea la Uniunea Europeană	28
3.2.1. Gradul de îndeplinire a criteriilor politice	29
3.2.2. Gradul de îndeplinire a criteriilor economice	31
3.2.3. Capacitatea de a-și asuma obligațiile de stat membru	31
3.3. Factori transformativi în evoluția relațiilor dintre Turcia și Uniunea europeană. Perspectiva turcă	32
3.3.1. Factori sociali	33
3.3.2. Factori tehnologici	35
3.3.3. Factori economici	37
3.3.4. Factori de mediu	42
3.3.5. Factori politici	43
3.3.6. Valori umane	48
4. Incertitudini și provocări privind evoluția relațiilor economice dintre Turcia și Uniunea Europeană, la orizont 2025. Trei scenarii posibile. Implicații pentru România	51
4.1. Scenariul pesimist: divergență, concurență și conflict	51
4.1.1. „Nu e vina mea, e a ta!”	51
4.1.2. Implicații pentru România	55
4.2. Scenariul optimist: cooperare, convergență și integrare	57
4.2.1. „Ne iubim ca-n prima zi!”	57
4.2.2. Impactul pentru România	60
4.3. Scenariul neutru: cooperare bilaterală, limitată	62
4.3.1. „Nu suntem făcuți unul pentru altul dar rămânem prieteni!”	62
4.3.2. Impactul pentru România	65

5. Concluzii	67
6. Anexe	70
6.1. UE, prognoza economică de toamnă, 2015	70
6.2. Cele cinci obiective ale Strategiei Europa 2020	72
6.3. Semestrul european și obiectivele Strategiei Europa 2020	73
6.4. Partide populiste în UE, rezultate în alegerile europarlamentare (2014) și parlamentare naționale	75
6.5. Partide reprezentate în Marea Adunare Națională a Turciei	76
6.6. Organizația pentru Cooperare Islamică și Comitetul Permanent pentru Cooperare Economică și Comercială	77
7. Bibliografie	78

Figuri, grafice și tabele

Grafic 1. PIB real, previziuni 2015, 2016, 2017	12
Grafic 2. Rata inflației, previziuni 2015, 2016, 2017	13
Grafic 3. Rata șomajului, previziuni 2015, 2016, 2017	14
Grafic 4. Echilibrul bugetar, previziuni 2015, 2016, 2017	15
Grafic 5. Comerțul exterior al Turciei (milioane euro)	22
Grafic 6. Ponderea României în exporturile Turciei	23
Grafic 7. Comerțul Turciei cu UE28 (milioane euro)	23
Grafic 8. Comerțul Turciei cu UE15 (milioane euro)	24
Grafic 9. Comerțul Turciei cu Organizația Cooperării Islamice (milioane euro)	26
 Tabel 2. Principalele destinații ale exporturilor Turciei TOP 10 (țări cu pondere de peste 2,5% în totalul exporturilor)	22
Tabel 3. Economia Turciei, indicatori de bază	39
Tabel 4. UE, Prognoza economică de toamnă, 2015	70

Tabel 5. Partide populiste în UE	75
Tabel 6. Partide politice în Marea Adunare Națională a Turciei	76

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.5. – Remodelarea sistemului comercial internațional. Implicațiile sistemice ale noului regionalism comercial

Coordonator: dr. Agnes Ghibuțiu

Colectiv de autori: dr. Agnes Ghibuțiu; dr. Florin Bonciu; dr. Iulia Monica Oehler-Șincai; drd. Andra Ghibuțiu (colaborator extern – ASE)

CUPRINS

Abrevieri

Introducere	1
Capitolul 1. Contextul economic global și reverberațiile în planul comerțului internațional	4
1.1. Contextul economic global și implicațiile sale pentru comerțul internațional	4
1.1.1. Reașezarea ierarhiilor: o nouă arhitectură a ordinii economice mondiale	5
1.1.2. Impactul factorilor demografici	9
1.1.3. Mutațiile în plan instituțional	10

1.1.4. Implicațiile schimbărilor tehnologice	12
1.1.5. Impactul schimbărilor climatice	13
1.2. Evoluții în planul comerțului internațional: tendințe recente și perspective	15
1.2.1. Încetinirea dinamicii comerțului internațional: evidențe și cauze	15
1.2.2. Performanțele modeste ale comerțului mondial în anii recenti	18
1.2.3. Particularitățile și factorii determinanți ai comerțului cu bunuri	21
1.2.4. Tendințe în evoluția comerțului cu bunuri în termeni nominali. Principali jucători	24
1.2.5. Tendințe în evoluția comerțului internațional cu servicii	27
1.2.6. Perspectivele comerțului internațional	30
Bibliografie	35
Capitolul 2. Impactul schimbărilor structurale din economia mondială asupra sistemului comercial internațional. Provocările la adresa Organizației Mondiale a Comerțului (OMC)	37
2.1. Organizația Mondială a Comerțului (OMC): succint bilanț al celor două decenii de existență	37
2.1.1. OMC – pilonul cooperării multilaterale în sfera comerțului	37
2.1.2. OMC: principalele realizări și neîmpliniri	38
2.1.2.1. Creșterea comerțului internațional și integrarea țărilor în dezvoltare în economia mondială	38
2.1.2.2. Rolul important al OMC în reducerea barierelor în calea comerțului	40
2.1.2.3. Mutațiile în structura OMC după crearea sa în 1995	41
2.1.2.4. Schimbările în planul politicilor comerciale și al configurației acordurilor comerciale	42
2.1.2.5. Provocările la adresa OMC	44
2.2. Schimbările dinamice din peisajul comercial global și provocările la adresa mecanismelor de guvernare ale OMC	44
2.2.1. Creșterea rolului țărilor în dezvoltare/emergente în economia și comerțul mondial. Implicațiile pentru OMC	45

2.2.2. Expansiunea dinamică a rețelelor globale de producție și repercusiunile asupra sistemului comercial multilateral	50
Bibliografie	55
Capitolul 3. Evoluții și tendințe recente în sistemul comercial multilateral.	
Revigorarea agendei comerciale internaționale	56
3.1. Perspectivile reînnoite pentru multilateralismul comercial și evoluțiile post-Bali	57
3.1.1. Premisele relansării multilateralismului comercial și ale încheierii Runde Doha	57
3.1.2. Evoluțiile post-Bali și perspectivele Conferinței ministeriale de la Nairobi	59
3.2. Intensificarea negocierilor comerciale plurilaterale: geometria variabilă a acordurilor comerciale	62
3.3. Tendințe recente în evoluția politicilor comerciale: escaladarea tensiunilor în relațiile comerciale internaționale și menținerea presiunilor protecționiste	68
Bibliografie	73
Capitolul 4. Explozia regionalismului comercial: o provocare pentru sistemul comercial multilateral	75
4.1. Proliferarea exponențială a acordurilor comerciale preferențiale: evidențe și tendințe	75
4.2. Tipologia noilor acorduri comerciale preferențiale	78
4.3. Trăsăturile definitorii ale noilor acorduri comerciale preferențiale și relevanța acestora pentru fluxurile comerciale și investiționale globale	80
4.4. Cauzele intensificării regionalismului comercial	84
4.4.1. Cauzele sistemice ale intensificării regionalismului comercial	84
4.4.1.1. Regionalismul: fenomen intrinsec sistemului comercial multilateral	84
4.4.1.2. Relația de cauzalitate dintre Runda Doha și intensificarea regionalismului	86
4.4.2. Cauzele economice și geopolitice ale revigorării regionalismului comercial	88

4.5. Implicațiile sistemice ale noilor acorduri comerciale preferențiale	92
4.5.1. Regionalism <i>versus</i> multilateralism	92
4.5.2. Provocările noului regionalism la adresa OMC	95
4.5.3. Provocările generate de noul regionalism pentru țările neparticipante	97
4.6. Perspectivele sistemului comercial multilateral	99
Bibliografie	103
Capitolul 5. Uniunea Europeană și noul regionalism comercial	106
5.1. Tendințe în reconfigurarea politicii comerciale a Uniunii Europene	106
5.1.1. Noile priorități ale politicii comerciale comunitare	106
5.1.2. Repere în planul acordurilor comerciale negociate în prezent de Uniunea Europeană	108
5.2. Trăsături, particularități și obiective ale noilor acorduri preferențiale negociate de Uniunea Europeană	112
5.3. Exemplificări ale problematicii noilor acorduri negociate de Uniunea Europeană prin studii de caz	116
5.3.1. Parteneriatul transatlantic pentru comerț și investiții (TTIP)	117
5.3.1.1. Succint istoric al lansării procesului de negociere și trecere în revistă a problematicii acordului	121
5.3.1.2. TTIP, între argumente pro și contra. Soluții pentru rezolvarea problemelor identificate	123
5.3.1.3. Poziția României față de TTIP	125
5.3.2. Acordul de liber schimb UE-Japonia	126
5.3.3. Acordul UE-Mercosur	130
5.3.4. Acordul bilateral pentru comerț și investiții UE-India (BTIA)	132
5.4. Implicații și provocări ale acordurilor comerciale preferențiale ale Uniunii Europene pentru statele membre: succint comentariu	136
Bibliografie	137
Capitolul 6. Concluzii	141

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.6. – Africa în noul context economic și geopolitic mondial. Oportunități pentru România

Coordonatori: dr. Marcel Moldoveanu; dr. Florin Bonciu

Colectiv de autori: dr. Florin Bonciu; dr. Marcel Moldoveanu; dr. Radu Gabriel Safta;
dr. George Cornel Dumitrescu; dr. Edith Mihaela Dobre; CS Mirela
Simion

CUPRINS

Capitolul I. Locul și rolul Africii în economia mondială	1
1.1. Caracteristici ale cadrului geopolitic mondial în perioada 2015-2020	1
1.2. Dimensiunea economică și geostrategică a Africii: indicatori economici reprezentativi	6
1.3. Contribuția sectorului financiar-bancar la creșterea economică	12
1.4. Resursele minerale și agricole în circuitul economic	17
Capitolul II. Situația economică a țărilor africane în intervalul 2014-2016	27
2.1. Africa – evoluții economice	27

2.2. Africa de Nord	31
2.3. Africa Subsahariană	34
Capitolul III. Fenomene de integrare economică în Africa	37
3.1. Caracteristici ale principalelor organisme integraționiste	37
3.2. Fenomene de integrare și cooperare în spațiul Maghrebian	38
3.3. Africa Subsahariană în circuitul relațiilor de cooperare internațională	40
Capitolul IV. Relațiile economice ale Africii în context global	52
4.1. Dinamica relațiilor comerciale	52
4.2. Relațiile economice și geostrategice între Maghreb și Uniunea Europeană	62
4.2.1. De la procesul de colonizare spre independență națională	62
4.2.2. Elementele definitorii ale economiei țărilor maghrebiene	63
4.2.3. De la integrare regională spre acordurile de asociere la Uniunea Europeană	64
4.3. Republica Arabă Egipt	66
4.4. Republica Africa de Sud	68
4.5. Maroc	75
4.6. Republica Democrată Congo	77
4.7. Nigeria	82
Capitolul V. Concluzii și propuneri la studiul Africa în noul context economic și geopolitic mondial. Oportunități pentru România	84
Bibliografie	93

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.7. – Evoluții și tendințe pe piața internațională a țițeiului și gazului natural și implicații asupra securității energetice a României

Coordonatori: dr. Petre Prisecaru; Mariana Papatulică

Colectiv de autori: Mariana Papatulică; dr. Petre Prisecaru; dr. Paul Calanter;
dr. Brândușa Covaci

CUPRINS

Partea I. Situația pieței internaționale a țițeiului și a principalelor piețe regionale ale gazului (UE, SUA)	1
Capitolul I. Situația pieței internaționale a hidrocarburilor	1
1.1. Situația pieței internaționale a țițeiului: preț, producție, consum, import, export și rezerve	1
1.2. Situația piețelor regionale de gaze naturale: preț, producție, consum, import, export și rezerve	29
Bibliografie	44

Capitolul 2. Mutații recente pe piața internațională a țițeiului induse de scăderea drastică a prețurilor țițeiului din anii 2014-2015. Implicații macro-economice și financiare	45
2.1. Cauze structurale și ciclice ale declinului prețurilor țițeiului	46
2.2. Efecte directe estimate ale declinului prețului țițeiului	50
2.3. Efecte secundare potențiale ale prăbușirii prețurilor țițeiului	52
2.4. Factori care au influențat oferta mondială de țiței în anul 2015	56
2.5. Efecte concrete ale declinului prețurilor țițeiului, la finalul trimestrului III 2015	56
2.6. Prin ce este diferit episodul actual de scădere a prețurilor de precedentele episoade similare?	60
2.7. Implicații asupra diferitelor politici	61
2.7.1. Politica fiscală	61
2.7.2. Politici financiare	61
2.7.3. Politica monetară	63
2.7.4. Politicile structurale	63
2.8. Marile proiecte <i>offshore</i> , de adâncime, vulnerabile la prețuri scăzute ale țițeiului	64
2.9. Aprecieri și speculații privind perspectivele prețurilor țițeiului	65
2.10. Ce semnificație poate avea episodul recent de declin al prețurilor pentru structura viitoare a piețelor petroliere?	71
Bibliografie	72
Capitolul 3. Acordul dintre Iran și statele occidentale și impactul previzibil asupra piețelor internaționale ale țițeiului și a piețelor de gaze naturale	74
3.1. Acordul nuclear între Iran și statele occidentale. Condiții necesare ca acordul să devină viabil și efectiv	74
3.2. Situația actuală a industriei petroliere iraniene	76
3.3. Stadiul actual de dezvoltare a industriei de gaze a Iranului	78
3.4. Oportunități pentru investitorii străini în industria petrolieră a Iranului	80
3.5. Rolul pe care Iranul ar putea să îl joace pe termen mediu în furnizarea de gaze naturale	81

3.6. Concluzii	85
Bibliografie	89
Capitolul 4. Poate economia mondială supraviețui fără combustibili fosili, în contextul demersului cvasigeneral de abandonare a acestora, în favoarea unei economii fără emisii de carbon?	90
4.1 Rezerve de combustibili fosili existente pe plan mondial	91
4.2. Combustibilii fosili – factor determinant al echilibrului economic și ecologic	92
4.3. Relația sistem economic – calitatea vieții	94
4.4. Energia din surse regenerabile – viitorul planetei	96
Bibliografie	103
Capitolul 5. Rolul Rusiei ca principal furnizor de gaze al UE. Efectele politicii energetice ruse și rolul Gazprom. Surse alternative viitoare de aprovizionare cu gaz a UE. Diversificarea surselor și rutelor de aprovizionare. Valorificarea potențialului de resurse de hidrocarburi din Bazinul Caspic și Asia	104
5.1. Dependența UE de importurile de gaze naturale	104
5.2. Rusia – furnizor major de hidrocarburi pentru UE și factor-cheie de influență geostrategică în Zona Mării Negre și a Mării Caspice	106
5.3. Acțiuni și inițiative ale UE privind reducerea dependenței de importurile de energie, în principal, de gaze naturale	108
5.4. Soluții de diversificare a surselor de aprovizionare cu gaze la UE	111
5.5. Coridoare noi de transport al gazului natural (în curs de execuție sau în stadiu de proiect) către Europa	113
5.6. Turkmenistanul – un potențial nou furnizor de gaze pentru Coridorul sudic către Uniunea Europeană	115
5.7. Rusia lansează împreună cu Turcia, proiectul „Turkish Stream” în locul South Stream	117
5.8. Planul de la Dubrovnik de îmbunătățire a infrastructurii energetice (gaz) în sud-estul Europei	118
5.9. România în context european și național al politicii de diversificare a surselor de aprovizionare cu gaz	120

5.10. Concluzii	122
Bibliografie	125
Partea a II-a. Situația pieței românești a țițeiului și gazului natural	127
Capitolul 1. Evoluții și tendințe pe piața românească a țițeiului și gazului natural	127
1.1. Hidrocarburi (țiței și gaze naturale)	127
1.2. Țiței	128
1.3. Gaz Natural	133
1.4. Comentarii pe marginea proiectului de Strategie Energetică a României	140
Capitolul 2. Modalități de sporire a securității energetice a României prin valorificarea potențialului propriu de resurse de hidrocarburi (gazele din Marea Neagră) și prin implicarea în proiecte strategice de diversificare a surselor de import de hidrocarburi	14
Capitolul 3. Adaptarea politicii fiscale a României în domeniul petrolier și gazeifer la noul context al prețurilor internaționale scăzute ale țițeiului	156
Bibliografie	163

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.8. – Valențe și provocări ale creșterii economice tridimensionale în Uniunea Europeană

Coordonatori: dr. Petre Prisecaru; dr. Alina Ligia Dumitrescu

Colectiv de autori: dr. Alina Ligia Dumitrescu; dr. Petre Prisecaru; drd. Cristian Moisiu; Mariana Papatulică; dr. Paul Calanter

CUPRINS

Capitolul 1. Reformarea modelului de creștere economică și bunăstare socială al Uniunii Europene prin prisma Strategiei „Europa 2020”	1
1.1. Evoluția conceptului de bunăstare socială	1
1.2. Reformarea modelului european de creștere și bunăstare prin prisma Strategiei „Europa 2020”	7
1.3. Rolul Strategiei „Europa 2020” în consolidarea unui model de creștere și bunăstare socială sustenabil în Uniunea Europeană	11
1.4. Concluzii	18

Capitolul 2. Creștere economică inteligentă	23
2.1. Politica de reindustrializare din Uniunea Europeană	23
2.1.1. Situația industriei prelucrătoare europene	23
2.1.2. Cadrul strategic al unei noi politici industriale. Inițiativele instituțiilor europene privind reindustrializarea	28
2.1.3. Politici de sprijin al reindustrializării	41
2.1.3.1. Politica în domeniul IMM-urilor	41
2.1.3.2. Politica în domeniul energiei	46
2.1.3.2.1. Considerații privind situația actuală a sectorului energiei din Uniunea Europeană	46
2.1.3.2.2. Orientările principale ale politicii Uniunii Europene din domeniul energiei la orizontul anului 2030	48
2.1.3.2.3. Uniunea Energetică	49
2.1.3.3. Politica de dezvoltare regională (de coeziune)	50
2.1.4. Implementarea unei noi viziuni în politica industrială	52
2.1.5. Concluzii privind politica de reindustrializare a Uniunii Europene	61
2.2. Politicile de inovare sustenabilă și obiectivele „Europa 2020”	67
2.2.1. Introducere	67
2.2.2. Politica de ecoinovare între politicile europene privind mediul și inovarea	68
2.2.2.1. Instrumente ale politicii pentru ecoinovare	68
2.2.2.2. De la ETAP la ECOAP	71
2.2.3. Situația ecoinovării în România	73
2.2.3.1. Implicațiile politicii de ecoinovare pentru România	73
2.2.3.2. Recomandări de politici publice de ecoinovare în România	77
Capitolul 3. Creștere durabilă	79

3.1. Uniunea energetică – chintesență a obiectivelor de securitate, eficiență și sustenabilitate ale politicii energetice comune a Uniunii Europene	79
3.1.1. Introducere	79
3.1.2. Contradicții și puncte de convergență între interesul „comunitar” și cel „național” în elaborarea unei politici energetice comune a UE	81
3.1.3. Principalele orientări ale proiectului de Uniune Energetică a UE	83
3.1.4. Detalierea principalelor obiective ale Uniunii Energetice	85
3.1.4.1. Diversificarea surselor/piețelor de aprovizionare cu gaze naturale	85
3.1.4.2. Piețele de energie electrică	87
3.1.4.3. Obiectivul prioritar: „decarbonizarea” – trecerea de la combustibilii fosili către surse de energie cu emisii reduse de carbon, prin creșterea eficienței energetice și promovarea mai susținută a surselor regene- rabile de energie	88
3.1.4.4. Decarbonizarea transporturilor prin electrificare și prin utilizarea de combustibili alternativi	90
3.1.4.5. Un nou tip de acord pentru consumatori	91
3.1.4.6. Impactul potențial al proiectului de Uniune Energetică asupra Rusiei	91
3.1.4.7. Reacția Rusiei la proiectul de Uniune Energetică	92
3.1.4.8. Contrareacția Uniunii Europene la amenințările Rusiei	93
3.1.5. Obstacole în calea realizării Uniunii Energetice	95
3.1.5.1. Obstacole (bariere) tehnice	98
3.1.5.2. Obstacole (bariere) politice	99
3.1.6. În ce direcție se îndreaptă demersurile pentru o Uniune Energetică?	100
3.1.7. Cum poate afecta geopolitica energiei politica externă a Uniunii Europene în domeniul energiei	105
3.1.8. Care vor fi avantajele Uniunii Energetice europene?	106

3.1.9. Soluții posibile de atingere reală a dezideratului unei politici energetice comune a Uniunii Europene. Concluzii	107
3.1.10. Puncte de vedere privind fundamentarea poziției României în procesul transpunerii în practică a proiectului de Uniune Energetică. Impactul potențial al acestuia asupra sectorului energiei din țara noastră	112
3.2. Protecția mediului și lupta împotriva schimbărilor climatice	120
3.2.1. Introducere	120
3.2.2. Uniunea Europeană și combaterea schimbărilor climatice	122
3.2.2.1. Pachetul energie – schimbări climatice	122
3.2.2.2. Cadrul 2030 pentru politica privind schimbările climatice și energia	124
3.2.2.3. Foaia de Parcurș 2050 pentru trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon	124
3.2.3. Politici sectoriale de combatere a schimbărilor climatice	125
3.2.3.1. Schema de comercializare a emisiilor (EU ETS)	125
3.2.3.2. Reducerea emisiilor la nivel național	126
3.2.3.3. Tehnologii cu emisii scăzute de carbon	127
3.2.3.4. Reducerea emisiilor provenite din transport	127
3.2.3.5. Protecția stratului de ozon	128
3.2.3.6. Gazele fluorurate cu efect de seră	129
3.2.3.7. Reducerea emisiilor prin păduri și prin agricultură	130
3.2.3.8. Adaptarea la fenomenul schimbărilor climatice	130
3.2.3.9. Finanțarea activității de combatere a schimbărilor climatice	131
3.2.3.10. Energia din surse regenerabile	132
3.2.3.11. Eficiența energetică	132
3.2.4. Politici sectoriale de protecție a mediului	133
3.2.4.1. Programul 2020 de acțiune pentru mediu	133

3.2.4.2. Protecția atmosferei	134
3.2.4.3. Chimicalele	134
3.2.4.4. Industria	135
3.2.4.5. Energia nucleară	136
3.2.4.6. Utilizarea terenurilor	137
3.2.4.6.1. Managementul integrat al zonei costiere	137
3.2.4.6.2. Mediul urban	137
3.2.4.6.3. Evaluarea de mediu	138
3.2.4.7. Natura și biodiversitatea	138
3.2.4.8. Zgomotul	138
3.2.4.9. Eficiența resurselor	139
3.2.4.10. Protecția solului	139
3.2.4.11. Deșeurile	140
3.2.4.12. Protecția apei	140
3.2.5. Concluzii	141
Capitolul 4. Creșterea economică favorabilă incluziunii	144
4.1. Conceptul de creștere economică incluzivă	144
4.2. Strategia „Europa 2020” – creșterea incluzivă	146
4.2.1. Ocuparea forței de muncă în Uniunea Europeană – principalul indicator al creșterii economice incluzive	147
4.2.2. Evoluții recente ale șomajului în Uniunea Europeană	149
4.2.3. Orientările Uniunii Europene privind reducerea șomajului și creșterea ocupării în Uniunea Europeană	151
4.3. Creșterea ocupării în rândul tinerilor - prioritate a Strategiei „Europa 2020” ...	156
4.3.1. Orientările UE privind creșterea ocupării în rândul tinerilor	157

4.3.2. Stimularea ocupării în rândul tinerilor – factor important al creșterii economice și al inovării	159
4.4. Concluzii	161

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

*6.5.9. – Tendințe privind evoluția economiei mondiale și a comerțului internațional
în perioada 2014-2015*

Coordonator: Cornel Albu

Colectiv de autori: Cornel Albu; Ana-Cristina Bâlgăr; Daniel Bulin; Andreea Drăgoi;
Alina Ligia Dumitrescu; George Cornel Dumitrescu; Agnes Ghibuțiu;
Lucia Iordache; Odette-Andreea Marinache; Sarmiza Pencea; Simona
Moagăr-Poladian; Andrei Rădulescu; Alexandra Rusu; Mirela Simion;
Ecaterina Stănculescu; Alexandru Tănase; Iulia Monica Oehler-Șincal;
Rodica Velciu

CUPRINS

Capitolul I. Evoluția conjuncturii economiei mondiale, a OCDE, a Uniunii Europene și a BRICS	1
1.1. Evoluția conjuncturii mondiale	1
1.2. Evoluția conjuncturii economice pe ansamblul țărilor membre OCDE în 2014 și previziunile acestora pentru 2015-2016	7

1.3. Evoluția conjuncturii economice pe ansamblul Uniunii Europene și Zonei euro	10
1.4. „Noua normalitate” a economiilor BRICS în plan economic și al cooperării bilaterale	15
Capitolul II. Evoluția comerțului internațional în 2014 și perspectivele pentru 2015-2016. Tendințe recente în sistemul comercial internațional	25
2.1. Evoluția comerțului internațional în 2014 și perspectivele pentru 2015-2016	25
2.1.1. Particularitățile și factorii determinanți ai evoluției comerțului internațional cu bunuri	29
2.1.2. Evoluția comerțului internațional cu bunuri în termeni nominali. Principalii exportatori și importatori pe plan mondial	31
2.1.3. Tendințe în evoluția comerțului internațional cu servicii	34
2.1.4. Perspectivele comerțului internațional în 2015-2016	37
2.2. Evoluții și tendințe recente în sistemul comercial internațional	40
2.2.1. Evoluțiile post-Bali și perspectivele negocierilor multilaterale din Runda Doha	41
2.2.2. Creșterea interesului pentru negocierile comerciale plurilaterale	43
2.2.3. Tendințe recente în evoluția politicilor comerciale: menținerea presiunilor protecționiste și escaladarea tensiunilor în relațiile comerciale internaționale	47
2.2.4. Explozia regionalismului comercial: o provocare majoră pentru OMC	51
Capitolul III. Evoluția situației valutar-financiare internaționale în 2014	57
Capitolul IV. Evoluția conjuncturii economice în principalele țări membre ale OCDE, Uniunii Europene și BRICS	63
4.1. Statele Unite ale Americii	63
4.2. Japonia	69
4.3. Germania	74
4.4. Marea Britanie	84
4.5. Franța	91

4.6. Italia	99
4.7. Canada	108
4.8. Spania	114
4.9. Turcia	122
4.10. Grecia	126
4.11. Elveția	132
4.12. Polonia	136
4.13. Republica Cehă	141
4.14. Ungaria	144
4.15. Bulgaria	150
4.16. Slovacia	153
4.17. China	157
4.18. Rusia	171
4.19. India	177
4.20. Brazilia	183
4.21. Republica Africa de Sud	194
4.22. Indonezia	197
4.23. România	201
Anexe	205
Anexa nr. 1: Evoluția ritmului de creștere a PIB în țările membre ale Uniunii Europene în perioada 2012-2016	207
Anexa nr. 2: Evoluția volumului investițiilor productive în țările membre ale Uniunii Europene în perioada 2012-2016	208
Anexa nr. 3: Evoluția ratei inflației în țările membre ale Uniunii Europene în perioada 2012-2016	209
Anexa nr. 4: Evoluția ratei șomajului în țările membre ale Uniunii Europene în perioada 2012-2016	210

Anexa nr. 5: Evoluția soldului bugetar în țările membre ale Uniunii Europene în perioada 2012-2016	211
Anexa nr. 6: Evoluția datoriei publice în țările membre ale Uniunii Europene în perioada 2012-2016	212
Anexa nr. 7: Evoluția soldului balanței de plăți curente în țările membre ale Uniunii Europene în perioada 2012-2016	213

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.10. – Rolul BRICS în conturarea unei noi ordini economice mondiale

Coordonator: dr. Iulia Monica Oehler-Șincăi

Colectiv de autori: dr. Iulia Monica Oehler-Șincăi; dr. Agnes Ghibuțiu; dr. Andrei Rădulescu

CUPRINS

Abrevieri	4
Introducere: Cum influențează „proiectul BRICS” noua ordine economică mondială?	6
Bibliografie	11
Capitolul 1. Corelații între noua ordine economică mondială și evoluția grupării BRICS	13
1.1. Definirea noii ordini economice mondiale prin prisma teoriei relațiilor internaționale și a conceptului-cheie de putere	13
1.2. Rațiunile constituirii grupării BRICS	17
1.3. Câteva inițiative comune și individuale adoptate de țările BRICS	19

1.4. Locul ocupat de „proiectul BRICS” în planul priorităților de politică externă ale celor cinci parteneri	23
1.5. Afinități cu alte economii în dezvoltare/emergente și premisele largirii grupării	25
Bibliografie	27
Capitolul 2. Pilonul instituțional al „construcției BRICS”	30
2.1. Trecere în revistă a „Agendei” și a summit-urilor BRICS de la înființare până în prezent. Principalele direcții de acțiune comună	30
2.1.1. Comentarii pe marginea Declarației de la Ufa, prilejuite de cel de-al șaptelea summit al grupului BRICS	33
2.2. Sinopsis al reuniunilor anuale ale miniștrilor BRICS din domenii de interes comun	38
2.3. Alianța BRICS, o construcție multinivel	39
2.4. Noua Bancă de Dezvoltare și calea către reforma arhitecturii financiare mondiale	41
2.5. Proiecte de viitor ale țărilor BRICS	44
Anexa 1: Discuția focalizată de grup (focus grup), 18 iunie 2015, Centrul pentru Studii BRICS, Universitatea Fudan, Shanghai, China	45
Anexa 2: Centre și institute BRICS în lume	46
Bibliografie	49
Capitolul 3. Creșterea spectaculoasă a rolului BRICS în fluxurile globale de investiții străine directe (ISD). Perspective de viitor	50
3.1. Investițiile străine directe (ISD): forța motrice a globalizării economice	50
3.2. Tendințe recente în evoluția fluxurilor de ISD în plan global: dinamică, orientare geografică, structură sectorială	53
3.2.1. Tendințe și evoluții recente la nivelul ISD receptate	57
3.2.2. Tendințe și evoluții recente la nivelul ISD generate	62
3.2.3. Tendințe în evoluția ISD globale în funcție de modalitatea de realizare a acestora: fuziunile și achizițiile internaționale și noile proiecte de ISD	65
3.2.4. Tendințe în evoluția ISD globale pe sectoare economice	67

3.2.5. Perspective ale fluxurilor mondiale de ISD	69
3.3. Rolul în creștere a al țărilor BRICS în configurarea investițiilor la nivel mondial: evidențe și tendințe	70
3.3.1. Tendințe și particularități ale fluxurilor de ISD receptate de țările BRICS ..	70
3.3.2. Tendințe și particularități ale fluxurilor de ISD generate de țările BRICS ...	74
3.3.3. Caracteristici comune ale CTN din țările BRICS	78
3.3.4. Care ar fi perspectivele BRICS ca economii receptoare și generatoare de ISD?	83
3.3.4.1. Ce arată proiecțiile UNCTAD?	85
3.3.4.2. Câteva reflecții privind perspectivele participării țărilor BRICS la ISD globale în contextul încetinerii creșterii lor economice	87
Anexa 1	96
Anexa 2	97
Anexa 3	98
Bibliografie	99
Capitolul 4. Evoluția situației financiar-valutare a țărilor BRICS	102
4.1. Evaluarea instituțiilor financiare din țările BRICS	102
4.2. Tendințe înregistrate la nivelul cursului de schimb al monedelor țărilor BRICS comparativ cu euro și dolarul american. Factori determinanți	106
4.3. Perspectivele RMB ca monedă internațională	109
4.4. Acordurile de <i>swap</i> valutar încheiate de China cu partenerii săi din BRICS și semnificația acestora	111
4.5. Rezervele valutare ale țărilor BRICS	111
4.6. Se poate vorbi de rolul monedelor din țările BRICS ca valută de rezervă globală?	112
Bibliografie	114
Capitolul 5. Evaluarea capacității țărilor BRICS de a contribui la conturarea unei noi ordini economice mondiale	115
5.1. Definirea performanței naționale	115

5.2. Masa critică a puterii – o analiză comparativă	116
5.3. Indicele global al inovării și indicele global al competitivității în țările BRICS, comparativ cu șase țări dezvoltate	117
5.4. Calitatea guvernării în țările BRICS, comparativ cu șase țări dezvoltate	119
5.5. Capacitatea țărilor BRICS de a influența ordinea economică mondială	120
5.6. Succint comentariu privind slăbiciunile țărilor BRICS în plan structural	122
Bibliografie	127
Capitolul 6. Relațiile Uniunii Europene cu țările BRICS. Poziția României	129
6.1. Semnificația relațiilor Uniunii Europene cu țările BRICS, comparativ cu relația Uniunea Europeană-SUA	129
6.2. Țările BRICS, parteneri strategici ai Uniunii Europene	133
6.3. Noile semnificații ale parteneriatului strategic Uniunea Europeană-China din perspectiva transformărilor profunde din plan global	141
6.3.1. Relevanța Declarației comune a summit-ului din iunie 2015	141
6.3.2. O evaluare a parteneriatului strategic Uniunea Europeană -China – eșecuri și reușite	146
6.4. România și țările BRICS	148
Bibliografie	151
Capitolul 7. Concluzii	153

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.11. – Reechilibrarea economică a Chinei și implicațiile ei externe. Provocări și oportunități pentru Uniunea Europeană și România (temă multianuală – 2014-2016)

Coordonator: dr. Sarmiza Pencea

Colectiv de autori: dr. Sarmiza Pencea; dr. Ecaterina Stănculescu; dr. Andreea Drăgoi;
dr. Iulia Monica Oehler-Șincai; drd. Ana Cristina Bâlgăr

CUPRINS

*Partea I.2. Reechilibrarea cererii în economia chineză. Provocări și oportunități
generate de recalibrarea motoarelor creșterii*
2. Dezvoltarea bazată pe consum

Introducere	1
Capitolul I. Premise, mize, dificultăți și riscuri ale tranziției de la o economie axată pe producție, la una centrată pe consumator	4
1.1. Premisele tranziției: creștere miracol, dezechilibre și bule economice	4
1.1.1. Bula economică nr. 1: Exporturile	6

1.1.2. Bula economică nr. 2: Sectorul imobiliar	7
1.1.3. Bula economică nr. 3: Sectorul infrastructurilor	8
1.1.4. Bula economică nr. 4: Îndatorarea	8
1.1.5. Bula economică nr. 5: Bursele de valori	10
1.1.6. Bula economică nr. 6: Firmele de stat	13
1.1.7. Bulele economice nr. 7 și nr. 8: Investițiile excentrice și consumul de lux	14
1.1.8. Bula economică nr. 9: Comerțul electronic?	15
1.2. Noua normalitate și mizele ei	16
1.2.1. Criza globală – catalizator al reformelor	16
1.2.2. „Noua normalitate” cu caracteristici chinezești: care sunt mizele?	17
1.2.3. Despre provocările și riscurile reechilibrării economice	20
Bibliografie selectivă capitolul I	23
Capitolul II. Schiță a contextului demografic și social cu relevanță pentru consum	26
2.1. Evoluțiile demografice ale ultimelor decenii și consecințele lor.	
Politici vechi și noi	26
2.1.1. Introducere – succintă incursiune istorică	26
2.1.2. Schimbări demografice în China ultimelor decenii	32
2.1.3. Efectele îmbătrânirii populației asupra creșterii economice	41
Bibliografie subcapitolul 2.1.	42
2.2. Consumatorul chinez și obiceiurile sale de consum de azi și de mâine	44
2.2.1. Consumatorul chinez din mediul urban	45
2.2.2. Clasa de mijloc și consumul	46
2.2.3. Consumul de bunuri de lux	48
2.2.4. Problema sărăciei	50
2.2.5. Consumul în mediul rural	51
2.2.6. Sistemul hukou, migranții și consumul	52

2.2.7. Concluzii – poate afecta încetinirea creșterii economice din China consumul?	54
Bibliografie subcapitolul 2.2.	55
Capitolul III. O analiză a economisirii și a consumului intern. Impactul evoluției acestora asupra creșterii economiei chineze	56
3.1. Introducere	56
3.2. Relația dintre consum și economisire în contextul reechilibrării economiei chineze	57
3.2.1. Redefinirea rolului consumului intern în creșterea economiei chineze	57
3.2.2. Corelațiile dintre consum, investiții, exporturi și economisire	58
3.2.3. Determinanți ai creșterii consumului intern	64
3.3. Corelații între urbanizare, creșterea nivelului de trai și consumul intern	66
3.3.1. Evoluția veniturilor populației din mediul urban	67
3.3.2. Schimbarea obiceiurilor de consum	68
3.4. Succinte comentarii privind măsurile adoptate și anunțate de guvernul chinez în vederea consolidării asigurărilor sociale și, implicit, a stimulării consumului intern	70
3.4.1. Măsuri adoptate în sfera asigurărilor sociale	71
3.4.2. Noi măsuri anunțate de guvernul chinez, cu implicații asupra consumului intern	72
3.5. Concluzii și noi direcții de cercetare	73
Bibliografie capitolul III	74
Capitolul IV. Analiza evoluției și perspectivele vânzărilor cu amănuntul pe piața chineză	76
4.1. Evoluția vânzărilor cu amănuntul pe piața chineză în perioada 2008-2014	76
4.2. Comerțul chinez cu amănuntul în prima jumătate a anului 2015	78
4.3. Evoluția unor indicatori care caracterizează piața vânzărilor cu amănuntul din China	80

4.4. Previziuni privind vânzările cu amănuntul pe piața Chinei în următorii cinci ani	82
4.5. Provocări pe care firmele străine (dar și cele locale) le vor întâmpina în viitor pe piața chineză a vânzărilor cu amănuntul	84
Bibliografie capitolul IV	88
Capitolul V. Comerțul electronic – motor al creșterii și reechilibrării economice a Chinei	89
5.1. Comerțul electronic chinez: tablou în câteva tușe	89
5.1.1. Premise favorabile, dezvoltare explozivă	89
5.1.2. Dinamica și structura pieței	93
5.1.3. Principalii actori	96
5.1.4. Segmentarea pieței B2C	98
5.2. Tendințe pe termen mediu în comerțul electronic chinez	99
5.3. Comerțul electronic – motor al creșterii și reechilibrării economice a Chinei	102
5.4. Concluzii	105
Bibliografie capitolul V	107
Capitolul VI. În loc de concluzii: reușite ale reechilibrării economice, orientări de viitor, șanse și riscuri	108
Bibliografie selectivă capitolul VI	115
Anexe	116

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

*6.5.12. – Evoluții și tendințe pe principalele piețe internaționale de metale și produse agricole și
provocări pentru România*

Coordonator: dr. Maria Cartas

Colectiv de autori: dr. Maria Cartas; dr. Anca Dragomirescu; dr. Florela Stoian;
Eufrosina Mereoru; Emilia Bălan; Simona Zamșa; Cornelia Prohanca

CUPRINS

Evoluții și tendințe pe principalele piețe de metale și produse agricole
Etapa I. Evoluția piețelor în 2014 și perspective 2015

1. Evoluții și tendințe pe principalele piețe de materii prime în anul 2014 și perspective pentru 2015 – Caracterizare generală	4
2. Produse primare industriale	21
2.1. Oțel	21
2.2. Aluminiu	26
2.3. Cupru	36

2.4. Zinc	49
2.5. Plumb	57
2.6. Nichel	65
2.7. Cositor	68
3. Produse agroalimentare și materii prime agricole	81
3.1. Cereale	81
3.2. Uleiuri vegetale și semințe oleaginoase	96
3.3. Făinuri proteice	109
3.4. Carne	119
3.5. Zahăr	148
3.6. Cafea	159
3.7. Cacao	163
3.8. Bumbac	167

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

*6.5.12. – Evoluții și tendințe pe principalele piețe internaționale de metale și produse agricole și
provocări pentru România*

Coordonator: dr. Maria Cartas

Colectiv de autori: dr. Maria Cartas; dr. Anca Dragomirescu; dr. Florela Stoian;
Eufrosina Mereoru; dr. Dana Chițac; Dragoș Sălăgean; Emilia Bălan;
Simona Zamșa; Emilia Manole

CUPRINS

Evoluții și tendințe pe principalele piețe de metale și produse agricole
Etapa a II-a. Evoluția piețelor în 2015 și perspective 2016

1. Evoluții și tendințe pe piața globală a materiilor prime în anul 2015 și perspective pentru 2016	4
2. Produse primare industriale	27
2.1. Oțel	27

2.2. Aluminiu	33
2.3. Cupru	42
2.4. Zinc	50
2.5. Plumb	59
2.6. Nichel	66
2.7. Cositor	70
2.8. Aur	83
3. Produse agroalimentare și materii prime agricole	96
3.1. Cereale	96
3.2. Uleiuri vegetale și semințe oleaginoase	121
3.3. Făinuri proteice	137
3.4. Carne	149
3.5. Zahăr	177
3.6. Cafea	190
3.7. Cacao	194
3.8. Bumbac	198

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.13. – Adaptarea ofertei la creșterea rapidă a cererii mondiale de metale neferoase.
Implicații pentru România

Coordonator: dr. Florela Stoian

Colectiv de autori: dr. Florela Stoian; dr. Dana Chițac; dr. Brîndușa Covaci; Eufrosina
Mereoru

CUPRINS

Capitolul 1. Evoluția consumului de metale neferoase la nivel mondial în ultimii ani ...	2
1.1. Aluminiu	2
1.2. Cupru	5
1.3. Zinc	10
1.4. Plumb	14
1.5. Nichel	15
1.6. Cositor	17

Capitolul 2. Evoluția prețurilor metalelor neferoase	19
Capitolul 3. Asigurarea ofertei de metale neferoase din minereuri	34
Capitolul 4. Evoluții pe piața mondială a deșeurilor de neferoase – recuperarea metalelor din deșeuri	47
Capitolul 5. Substituirea metalelor neferoase	59
Capitolul 6. Implicații pentru România	68
Capitolul 7. Concluzii	68
Bibliografie	69

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.14. – Întreprinderile mici și mijlocii în context european. Orizont 2020-2030

Coordonator: dr. Anca Dragomirescu

Colectiv de autori: dr. Anca Dragomirescu; dr. Ecaterina Stănculescu; Dragoș Sălăgean;
dr. Brîndușa Covaci; dr. Emilia Manole; Eufrosina Mereoru

CUPRINS

Rolul întreprinderilor mici și mijlocii în creșterea economică sustenabilă
a Uniunii Europene. Studiu de caz: România

Capitolul I. Rolul și importanța întreprinderilor mici și mijlocii	1
1.1. Definirea întreprinderilor mici și mijlocii	1
1.2. Rolul și importanța IMM-urilor	3
1.3. Perspectivele IMM	3

1.4. Procesul de reformă și dezvoltare a IMM-urilor	4
1.5. Modalități de creare a IMM-urilor	4
1.6. Etapele necesare pentru autorizarea IMM-urilor	6
1.7. Crearea prin forțe proprii a unui IMM. Planul de afaceri	7
1.8. Cumpărarea unei întreprinderi existente	8
1.9. Franchisingul (franciza)	9
1.10. Sursele de finanțare a afacerii	10
1.11. Organizarea și funcționarea IMM-urilor	10
1.12. Elementele distinctive ale IMM-urilor	13
1.13. Întreprinzătorul. Definiție, profil, trăsături, rol și responsabilități	14
1.14. Particularități organizatorice ale IMM-urilor	16
Capitolul II. Politica Uniunii Europene de antrenare a IMM în activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare	17
2.1. Noua strategie europeană pentru 2014-2020	17
2.2. Ieșirea din criză, primi pași către 2020	19
2.3. Definiția unei strategii credibile de ieșire din criză	20
2.4. Reforma sistemului financiar	20
2.5. Continuarea consolidării bugetare inteligente pentru a se asigura o creștere pe termen lung	21
2.6. Coordonarea în cadrul Uniunii economice și monetare	22
2.7. Preocupări susținute și rezultate slabe ale politicii de stimulare a inovării în rândul IMM-urilor europene	23
2.7.1. Introducere	23
2.7.2. Tablou succint al politicii UE dedicată stimulării inovării în IMM	23
2.7.3. Reindustrializarea Europei	24
2.7.4. Rezultate slabe ale politicii privind stimularea inovării IMM-urilor	26
Capitolul III. Dezvoltarea sistemului educației antreprenoriale la nivel de Uniunea Europeană și România	31

3.1. Dezvoltarea antreprenoriatului în România	31
3.2. Spiritul Antreprenorial	32
3.3. Caracteristicile antreprenorului	32
3.4. Accesul la finanțare	32
3.5. Taxe și alte bariere administrative	33
3.6. Existența rețelelor și a conexiunilor	33
3.7. Cultura și capitalul social	33
3.8. Educația antreprenorială	33
3.9. Politicile publice	34
3.10. Spiritul antreprenorial în rândul tinerilor europeni	35
3.11. Programul Tinerilor în Acțiune	39
Capitolul IV. Simplificarea și îmbunătățirea cadrului de reglementare a IMM în România. Accesul la finanțare	40
4.1. Îmbunătățirea accesului IMM la sursele de finanțare – primă prioritate strategică în condițiile post-crizei economico-financiare globale	40
4.2. Legislație aplicabilă și corespondența dintre direcțiile de acțiune și principiile SBA	43
4.3. Organizarea strategică fundamentală	45
4.4. Scopul Strategiei	47
4.5. Domeniul de aplicare	47
4.6. Informații generale relevante privind situația actuală a IMM	48
4.7. Priorități, opțiuni de politici publice și cadru juridic actual	49
4.8. Definirea problemelor	51
4.9. Principii generale	52
4.10. Avantajul competitiv al IMM	52
4.11. Obiectivul general	53
4.12. Țintele strategice, domeniile prioritare și perspective privind evoluția piețelor	53

4.13. Perspective privind evoluția piețelor cu creștere economică accelerată	55
4.14. Estimarea stadiului de dezvoltare a sectorului IMM, Orizont 2020	57
4.15. Măsurile și acțiuni guvernamentale	58
Capitolul V. Întreprinderile mici și mijlocii în contextul Strategiei naționale de cercetare-dezvoltare și inovare 2014-2020	67
Prezentare generală	67
5.1. Viziunea privind cercetarea și inovarea din România în 2020	71
5.2. Obiectivele generale și specifice ale strategiei naționale CDI 2014-2020	71
5.3. Direcții principale de acțiune	73
5.4. Crearea unui mediu stimulatoriu pentru inițiativa sectorului privat	73
5.5. Credite fiscale	74
5.6. Fonduri de capital de risc și de garantare	74
5.7. Gestiunea proprietății intelectuale	74
5.8. Susținerea specializării inteligente	75
5.9. Proiecte inițiate de firme	77
5.10. Centre de competență	77
5.11. Infrastructură de transfer și incubatoare de inovare	77
5.12. Doctorate și post-doctorate	78
5.13. Performanță și concentrare organizațională	79
5.14. Mecanism de orientare strategică	80
5.15. Soluții inovatoare pentru sectorul public	80
5.16. Cercetare fundamentală și de frontieră	81
5.17. Direcții de cercetare fundamentală	82
5.18. Acțiuni transversale	83
5.19. Capacitate instituțională	83
5.20. Piața muncii în cercetare	84
5.21. Internaționalizare	84

5.22. Infrastructuri majore și clustere de inovare	85
5.23. Educație în științe și tehnologii	85
5.24. Ținte de atins	86
5.25. Guvernanța	87
5.26. Cadrul instituțional de implementare a strategiei	87
5.27. Managementul și execuția programelor	92
5.28. Monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei Naționale CDI	
Monitorizarea și sistemul de raportare	92
5.29. IMM-urile din România în contextul internațional	94
Concluzii	103
Bibliografie	108

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

*6.5.15. – Decalaje economice și sociale intra-europene măsurate prin indici compoziți,
agregați și dezagregați*

Coordonator: dr. Virginia Câmpeanu

Colectiv de autori: dr. Virginia Câmpeanu; dr. Andreea Drăgoi; dr. Lucia Iordache;
drd. Ana Cristina Bâlgăr; dr. Mihai Bratu

CUPRINS

Introducere	2
a. Obiectivele proiectului de cercetare	2
b. Metodologia de elaborare a lucrării	3
c. Modalități de valorificare a rezultatelor cercetării	4
Partea I. Analiza comparativă a decalajelor economice între CEE-6, UE-28 și Zona Euro, 2003-2014 și prognoze la Orizont 2020	5
Capitolul I. Stadiul de pregătire a economiilor Central și Est-Europene pentru adoptarea monedei unice	6

I.1. România	6
I.1.1. Evoluția economiei în România în perioada de pre și post-aderare la UE	6
I.1.2. Perspectivele evoluției economiei în România până în 2020	7
Bibliografie	9
I.2. Republica Cehă	10
I.2.1. Analiza privind dinamica economiei în Republica Cehă, 2002-2014	10
I.2.2. Analiza decalajelor privind PIB/locuitor în Republica Cehă și UE-28	11
Bibliografie	13
I.3. Polonia	14
I.3.1. Analiza privind magnitudinea creșterii economice în Polonia comparativ cu UE-28, în perioada 2003-2014	14
I.3.2. Performanțe în evoluția economiei Poloniei în perioada post-aderare. Proгноze 2015-2018	16
I.4. Ungaria	18
I.4.1. Analiza privind magnitudinea creșterii economice din Ungaria comparativ cu UE-28, în perioada 2002-2014	18
I.4.2. Analiza privind reducerea decalajelor economice ale Ungariei față de UE-28	19
Bibliografie	21
Capitolul II. Mutații semnificative spre convergența economică reală a României și altor Țări Central și Est-Europene în perioada de pre și post-aderare. Perspective 2020	22
Criteriul convergenței reale pentru trecerea la euro	22
Măsurarea convergenței reale	22
II.1. Analiza comparativă a vitezei convergenței din România și alte țări CEE-6 cu UE-28 în perioada de pre și post-aderare. Perspective până în anul 2020	22
II.2. Reducerea dispersiei nivelurilor PIB per capita între diferite țări	26
II.3. Estimarea calendarului României pentru adoptarea euro în perspectiva reducerii decalajului și a diferențialului de PIB/locuitor între România și UE-28	27

II.3.1. Reducerea până în anul 2020 a decalajului de PIB/locuitor între România, alte Țări Central și Est-Europene și media UE-28	27
II.3.2. Reducerea diferențialului de PIB/locuitor (PCS) dintre UE-28 și CEE-6 în perioada 2003-2014 și perspective până în 2020	28
• Ipoteze pentru conturarea calendarului de adoptare a euro în România ...	29
• Prognoza unui posibil calendar al adoptării euro în România între anii 2022 și 2024	30
Bibliografie	30
Partea a II-a. Analiza comparativă a progresului social înregistrat în România și alte țări CEE-6 comparativ cu UE-28	31
Capitolul III. Convergența reală prin prisma Indicelui de Progres Social în țările CEE-6 și Uniunea Europeană	32
III.1. Schimbare de paradigmă – măsurarea aspectului calitativ al creșterii economice	32
III.2. Modelul Indicelui de Progres Social (SPI)	34
III.3. Progresul social și dezvoltarea economică	37
Capitolul IV. Analiza progresului social în România și alte Țări Central și Est-Europene din afara Zonei Euro (CEE-6)	38
IV.1. România	38
IV.1.1. Contextul global și european	38
IV.1.2. Analiza progresului social în România, la nivel agregat și dezagregat pe dimensiuni și componente	40
IV.1.2.1. Tendințe ale progresului social în România pe dimensiuni	40
IV.1.2.2. Analiza progresului social în România pe componente: Puncte tari/Puncte slabe	41
IV.1.3. Analiza SWOT a Progresului social în România pe dimensiuni, componente și indicatori	45
Bibliografie	46
IV.2. Republica Cehă	47

IV.2.1. Analiza comparativă a Indicelui de Progres Social (SPI) dezagregat în Republica Cehă	47
Bibliografie	54
IV.3. Polonia	55
IV.3.1. Poziționarea Poloniei comparativ cu nivelurile minim și maxim ale SPI din UE-28 dezagregat pe dimensiuni și componente	55
IV.3.2. Analiza punctelor tari și punctelor slabe ale Poloniei la cele trei dimensiuni ale Indicelui de Progres Social 2015	57
IV.3.3. Corelații între nivelurile Indicelui de Progres Social și dezvoltarea economică măsurată prin PIB pe locuitor (PCS) în Polonia	59
Bibliografie	61
IV.4. Ungaria	62
IV.4.1. Analiza Indicelui de Progres Social (SPI) agregat și dezagregat	62
Concluzii	69
Bibliografie	69
Capitolul V. Analiza comparativă a Progresului Social în România, alte țări CEE-6 și UE-28	70
V.1. Analiza comparativă a Indicelui de Progres Social agregat	70
V.2. Analiza comparativă a Indicelui de Progres Social dezagregat pe dimensiuni	71
V.2.1. Nevoi de bază	71
V.2.2. Bazele bunăstării	72
V.2.3. Oportunități	73
V.3. Analiza comparativă a Indicelui de Progres Social dezagregat pe componente ale dimensiunilor	73
V.3.1. Componentele dimensiunii Nevoi umane de bază	73
V.3.2. Componentele dimensiunii Bazele bunăstării	77
V.3.3. Componentele dimensiunii Oportunități	80
Concluzii	84

VI. Concluzii	85
Anexa III.1. Sursele de date privind indicatorii SPI 2015 (Metadate)	93

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

6.5.16. – Contribuția politicii de dezvoltare rurală la sprijinirea creșterii economice sustenabile în UE-28. Implicații pentru România

Coordonator: dr. Andreea Drăgoi

Colectiv de autori: dr. Virginia Câmpeanu; dr. Andreea Drăgoi; dr. Lucia Iordache;
drd. Ana Cristina Bâlgăr; drd. Ionela Bălțătescu; Emilia Bălan

CUPRINS

Capitolul I. Analiza direcțiilor strategice de dezvoltare rurală în cadrul Politicii Agricole Comune a UE. Perspectivele cadrului de finanțare multianual 2014-2020	1
1.1. Conceptul de dezvoltare rurală	1
1.1.1. Principalele abordări în ceea ce privește conceptul de dezvoltare	1
1.1.2. Conceptul de dezvoltare rurală	3
1.1.3. Politicile în domeniul dezvoltării rurale	5
1.1.4. Dezvoltarea rurală și politici ale dezvoltării rurale în UE	7

1.2. Politica Agricolă Comună (PAC) – jumătate de secol sub presiunea reformelor – realizări și provocări	8
1.3. Analiza finanțării dezvoltării rurale sustenabile în UU – 28 în perioada 2007-2013: lecții învățate și provocări	18
1.4. Perspectivele PAC în noul cadru financiar în perioada 2014-2020	21
Concluzii	24
Capitolul II. Impactul crizei economico-financiare globale asupra agriculturii și dezvoltării rurale din Uniunea Europeană	26
2.1. Criza alimentară globală din anul 2008	26
2.2. Criza economică și financiară globală. Impact asupra agriculturii	28
2.2.1. „Anatomia” crizei economice și financiare la sfârșit de deceniu	28
2.2.2. Agricultură UE în perioada crizei economico-financiare globale	30
2.2.3. Impactul crizei economice și financiare asupra finanțării sectorului agricol	30
2.2.4. Diminuarea accesului operatorilor din sectorul agroalimentar la credite bancare	31
2.2.5. Reducerea cererii agregate pentru produsele sectorului agricol și măsuri de salvare generate de Politica Agricolă Comună	32
2.3. Măsurarea impactului crizei economice și financiare asupra sectorului agricol din Uniunea Europeană	33
2.3.1. Mutații în structura fermelor din Uniunea Europeană în perioada crizei ...	33
2.3.2. Producția agricolă în UE în condiții de criză și postcriză	36
2.4. Impactul crizei economice și financiare globale asupra dezvoltării rurale în Uniunea Europeană	37
2.4.1. Impactul crizei economice și financiare asupra finanțării în regiunile rurale	38
2.4.2. Măsurarea impactului crizei economice și financiare asupra dezvoltării rurale a Uniunii Europene	38
2.4.3. Principalii indicatori privind impactul crizei asupra economiei în regiunile rurale din Uniunea Europeană	43

2.5. Concluzii	47
Capitolul III. Modalități de finanțare a dezvoltării rurale durabile în statele membre ale Uniunii Europene	53
3.1. Finanțarea dezvoltării rurale durabile în cadrul PAC	53
3.2. Perspectivele finanțării dezvoltării durabile în UE în perioada 2014-2020	58
Concluzii	66
Capitolul IV. Modalități de finanțare a dezvoltării rurale durabile în România. Perspective pentru fermele mici și mijlocii	69
4.1. Dezvoltarea rurală în România la orizont 2020 – direcții strategice și utilizarea instrumentelor financiare în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală	69
4.2. Caracteristicile fermelor din Uniunea Europeană. Situația economică a exploatațiilor agricole din România comparativ cu alte țări membre	74
4.2.1. Valoarea activelor exploatațiilor agricole	74
4.2.2. Veniturile fermelor din statele membre ale Uniunii Europene	75
4.2.3. Diferențe regionale reflectate de indicatorii care măsoară venitul fermelor	77
4.2.4. Distribuția venitului agricol	79
4.3. Importanța plăților directe pentru venitul fermierilor europeni	80
4.3.1. Ponderea plăților directe în venitul total al fermelor din țările membre	80
4.3.2. Ponderea plăților directe în VANF	81
4.4. Structura financiară a exploatațiilor agricole din țările membre	82
4.4.1. Valoarea activelor totale deținute de exploatațiile agricole	82
4.4.2. Evoluția valorii nete pe fermă	83
4.5. Structura forței de muncă în fermele din Uniunea Europeană	84
4.6. Nivelurile salariilor medii nominale ale muncitorilor din fermele europene	85
4.7. Mărimea exploatațiilor agricole	85
4.8. Experiența utilizării instrumentelor financiare în cadrul PNDR 2007-2013	86
Capitolul V. Bilanțul și viitorul agriculturii ecologice în România	90

5.1. Introducere	90
5.2. Agricultura ecologică – concept, definiție, principii, scop și obiective	91
5.2.1. Concept și definiție	91
5.2.2. Principiile agriculturii ecologice	93
5.2.3. Obiectivele și contribuțiile agriculturii ecologice	95
5.3. Evoluția și direcția de dezvoltare ale agriculturii ecologice în România, în context comunitar	97
5.3.1. Dezvoltarea agriculturii ecologice la nivelul Uniunii Europene	97
5.3.2. România și agricultura ecologică	99
5.3.3. Analiza SWOT a dezvoltării agriculturii ecologice în România	105
5.4. Agricultura ecologică din România sub auspiciile finanțării noii Politici Agricole Comune și a Strategiei Naționale de Dezvoltare Rurală 2014-2020	105
Concluzii	109
Capitolul VI. Concluzii	111
Bibliografie	121

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.5. Noile condiții de integrare europeană și de globalizare.
Convergență reală și nominală

Tema de cercetare:

*6.5.17. – Tendințe și provocări pe termen mediu și lung pentru sectorul agroalimentar
în Uniunea Europeană*

Coordonator: dr. Manuela Unguru

Colectiv de autori: dr. Manuela Unguru; Răzvan Voinescu; Radu Gheorghiu

CUPRINS

Introducere	5
1. Principalele trăsături ale agriculturii din România comparativ cu alte țări ale Uniunii Europene	6
1.1. Productivitate	6
1.2. Aspecte structurale	7
1.3. Randamente de producție	8
2. Tendințe pe termen mediu privind agricultura la nivelul Uniunii Europene. Poziția relativă a României	12

2.1. Proiecții pe termen mediu pentru agricultura Uniunii Europene ale modelului AGLINK	12
2.1.1. Ipoteze macroeconomice și de politici în modelul AGLINK	13
2.1.2. Proiecții pentru culturile arabile	13
2.1.3. Proiecții pentru carne	17
2.1.4. Proiecții pentru lapte și produse lactate	20
2.1.5. Veniturile fermierilor	22
2.2. Proiecții pe termen mediu ale modelului AGMEMOD	22
2.2.1. Ipotezele modelului AGMEMOD (versiunea 2015)	22
2.2.2. Proiecții pentru cereale și oleaginoase	26
2.2.3. Proiecții pentru carne	30
2.2.4. Proiecții pentru lapte și produse lactate	34
2.3. Proiecții pentru România	36
2.3.1. Cereale și oleaginoase	36
2.3.2. Carne	39
2.3.3. Lapte și produse lactate	42
3. Provocările agriculturii la nivel mondial. Implicații pentru România	43
3.1. Megatendințe la nivel global și european	43
3.1.1. Megatendințe globale	43
3.1.2. Efectele pe termen lung asupra agriculturii	46
3.2. Impactul schimbărilor climatice asupra agriculturii	47
3.2.1. Necesitatea unei Strategii agricole inteligente din perspectiva schimbărilor climatice la nivelul Uniunii Europene	50
3.2.2. Implicații pe termen lung pentru România ale schimbărilor climatice	53
3.2.3. Adaptarea PAC și viziunea pentru sectorul agricol în România	57
4. Tendințe tehnologice emergente și impactul lor probabil asupra agriculturii pe termen mediu și lung	58

4.1. Principalele direcții ale tehnologiilor emergente	60
4.2. Impactul potențial al tehnologiilor emergente asupra agriculturii și provocări pentru politici	64
Concluzii	65
Referințe bibliografice	67
Anexe	69

Lista figurilor

Figura 1: Ponderea agriculturii în Valoarea Adăugată Brută (%)	7
Figura 2: Ponderea agriculturii în totalul forței de muncă (%)	7
Figura 3: Randamentul la grâu	8
Figura 4: Randamentul la orz	9
Figura 5: Randamentul la porumb	9
Figura 6: Randamentul la floarea soarelui	10
Figura 7: Randamentul la semințe oleaginoase	10
Figura 8: Greutatea carcasei de bovină	11
Figura 9: Greutatea carcasei de porc, kg/cap	11
Figura 10: Randamentul vacilor de lapte, kg lapte/vacă (pe an)	12
Figura 11: Exporturile nete de cereale la nivelul UE-28	14
Figura 12: Proiecții ale DG Agri pentru producția de cereale	15
Figura 13: Proiecții ale DG Agri pentru grâu	15
Figura 14: Proiecții ale DG Agri pentru oleaginoase	16
Figura 15: Proiecții ale DG Agri pentru zahăr (echivalent zahăr alb)	17
Figura 16: Proiecții ale DG Agri pentru izoglucoză	17
Figura 17: Proiecții ale DG Agri pentru carne de pasăre (echivalent greutate carcasă)	18
Figura 18: Proiecții ale DG Agri pentru carne de vită și vițel (echivalent greutate carcasă)	19

Figura 19: Proiecții ale DG Agri pentru carne de oaie și capră (echivalent greutate carcasă)	19
Figura 20: Proiecții ale DG Agri pentru carne de porc (echivalent greutate carcasă)	20
Figura 21: Proiecții ale DG Agri pentru lapte	21
Figura 22: Proiecții ale DG Agri pentru brânzeturi	21
Figura 23: Ipoteze AGMEMOD privind ratele medii anuale de creștere a PIB-ului per stat membru în perioada 2014-2024	23
Figura 24: Ipoteze AGMEMOD privind rata de schimb EURO/USD	23
Figura 25: Proiecții ale balanței pentru grâu la nivelul Uniunii Europene	27
Figura 26: Proiecții ale balanței pentru orz la nivelul Uniunii Europene	28
Figura 27: Proiecții ale balanței pentru porumb la nivelul Uniunii Europene	28
Figura 28: Proiecții ale balanței pentru rapiță la nivelul Uniunii Europene	29
Figura 29: Proiecții ale balanței pentru ulei de rapiță la nivelul Uniunii Europene	29
Figura 30: Proiecții ale balanței pentru floarea soarelui la nivelul Uniunii Europene ...	30
Figura 31: Proiecții ale producției de carne a Uniunii Europene	31
Figura 32: Proiecții ale consumului de carne/capita al Uniunii Europene	31
Figura 33: Proiecții ale balanței pentru carnea de vită la nivelul Uniunii Europene	32
Figura 34: Proiecții ale balanței pentru porc la nivelul Uniunii Europene	32
Figura 35: Proiecții ale balanței pentru carnea de oaie la nivelul Uniunii Europene	33
Figura 36: Proiecții ale balanței pentru carnea de pasăre la nivelul Uniunii Europene .	33
Figura 37: Proiecții ale balanței pentru lapte praf degresat la nivelul Uniunii Europene	35
Figura 38: Proiecții ale balanței pentru unt la nivelul Uniunii Europene	35
Figura 39: Proiecții ale balanței pentru brânzeturi la nivelul Uniunii Europene	36
Figura 40: Proiecții pentru grâu în România	37
Figura 41: Proiecții pentru porumb în România	37
Figura 42: Proiecții pentru orz în România	38

Figura 43: Proiecții pentru semințe de floarea soarelui în România	39
Figura 44: Proiecții pentru carne de porc în România	40
Figura 45: Proiecții pentru carne de pasăre în România	40
Figura 46: Proiecții pentru carne de vită în România	41
Figura 47: Proiecții pentru carne de oaie în România	41
Figura 48: Proiecții pentru consumul de carne pe cap de locuitor în România	42
Figura 49: Proiecții pentru consumul de lapte și brânză pe cap de locuitor în România (2014=100)	43
Figura 50: Modificarea emisiilor agregate de metan și protoxid de azot din agricultură (1990-2011)	48
Figura 51: Emisii de GES din agricultura României (2014)	55
Figura 52: Emisii de GES ca pondere în valoarea adăugată din agricultură (2014)	55
Figura 53: Ciclul de viață al tehnologiilor	59
Figura 54: Structura generală a modelului AGMEMOD	70

Lista tabelelor

Tabel 1: Adaptarea la schimbările climatice în Europa: riscuri, efecte, driveri	49
Tabel 2: Principalele tehnologii emergente cu aplicare în agricultură	61

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

*6.1.8. – Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România –
decalaje intra-europene și factori de convergență – 7 lucrări*

Coordonator: dr. Camelia Gavrilăscu

Autor: dr. Mirela-Adriana Rusali

CUPRINS

*Limite ale dezvoltării rurale durabile în România
și evaluări ale potențialului poluant al agriculturii*

Rezumat	2
1. Introducere	3
2. Stadiul cunoștințelor în domeniu	5
3. Materiale și metode de cercetare	7
4. Rezultate și discuții	8
4.1. Segmente de risc în socioeconomia rurală și obiective ale PAC privind securitatea alimentară durabilă, în contextul confruntărilor pieței globale	8

4.1.1. Cadrul PAC de răspuns la noile confruntări	8
4.1.2. Analiza riscurilor socioeconomice pentru securitatea rurală și alimentară	10
4.2. Segmente de risc în socioeconomia rurală și obiective ale PAC privind securitatea alimentară durabilă, în contextul confruntărilor pieței globale	19
4.2.1. Măsuri de ecologizarea agriculturii Europei în condițiile schimbărilor climatice – Obiective și măsuri pentru România	19
4.2.2. Stadiu și previziuni asupra potențialului de poluare cu emisii de gaze cu efect de seră în agricultura României	28
5. Concluzii	33
6. Bibliografie	35
Anexă	37

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

*6.1.8. – Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România –
decalaje intra-europene și factori de convergență – 7 lucrări*

Coordonator: dr. Camelia Gavrilă

Autor: dr. Camelia Toma

CUPRINS

Schimbările climatice, agricultura și mediul înconjurător
– instrumente și indicatori de agromediu –

Rezumat	3
1. Introducere	4
2. Stadiul cercetărilor în domeniu	6
3. Material și metode de cercetare	10
3.1. Obiectivele de protecție a mediului stabilite la nivel național, comunitar sau internațional, relevante pentru strategia CRESC	11

3.2. Indicatorii pentru integrarea aspectelor de mediu în politicile agricole, forestiere și de management al apei în mediul rural prin Metoda DPSIR	15
3.3. Diagnosticul de agromediu prin Metoda DIALECT	18
4. Rezultate și discuții	22
4.1. Efectele previzibile ale schimbărilor climatice asupra sistemelor agricole	22
4.2. Cauzele, efectele și reducerea emisiilor de GES din agricultura României	24
4.3. Politica agricolă comună și măsurile de agromediu	29
4.4. Diagnosticul de agromediu într-o fermă cu profil vegetal – aplicarea Metodei „Dialect” pe un studiu de caz	32
4.5. Diagnosticul de agromediu într-o fermă cu profil zootehnic – aplicarea Metodei „Dialect” pe un studiu de caz	38
5. Concluzii	46
6. Bibliografie	48
Lista tabelor	53
Lista figurilor	54

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

*6.1.8. – Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România –
decalaje intra-europene și factori de convergență – 7 lucrări*

Coordonator: dr. Camelia Gavrilăscu

Autor: dr. Crina Turtoi

CUPRINS

Practici agricole și impactul lor asupra mediului
din perspectiva dezvoltării durabile a agriculturii României

Rezumat	3
1. Introducere	4
2. Stadiul cercetării în domeniu	5
3. Material și metode de cercetare	12
3.1. Rolul și importanța practicilor agricole din perspectiva managementului exploatației	13

3.2. Indicatorii de agromediu instrument de monitorizare a impactului managementului exploatației agricole asupra mediului	14
4. Rezultate și discuții	17
Indicatorii de agromediu ai managementului exploatației agricole	17
4.1. Conservarea/acoperirea solului AEI 11.1	17
4.1.1. Analiza indicatorului AEI 11.1 cu privire la conservarea solului în UE	19
4.1.2. Analiza indicatorului AEI 11.1 cu privire la conservarea solului în România	26
4.2. Practici de cultivare a solului – AEI 11.2	30
4.2.1. Analiza indicatorului AEI 11.2 cu privire la practicile de cultivare a terenului arabil în UE	31
4.2.2. Analiza indicatorului AEI 11.2 cu privire la practicile de cultivare a terenului arabil în România	33
4.3. Depozitarea gunoiului de grajd AEI 11.3	35
4.3.1. Analiza indicatorului AEI 11.3 cu privire la depozitarea gunoiului de grajd în UE	36
4.3.2. Analiza indicatorului AEI 11.3 cu privire la depozitarea gunoiului de grajd în România	40
5. Concluzii	43
Bibliografie	44

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

*6.1.8. – Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România –
decalaje intra-europene și factori de convergență – 7 lucrări*

Coordonator: dr. Camelia Gavrilă

Autori: dr. Mihaela Kruzslıca; dr. Vergina Chirițescu

CUPRINS

<i>Asigurarea securității alimentare prin dezvoltarea durabilă a agriculturii</i>	
Rezumat	3
1. Introducere	3
2. Stadiul cercetării în domeniu	4
3. Material și metode de cercetare	7
4. Rezultate și discuții	8
4.1. Securitatea alimentară. Indicatori de monitorizare	8
4.2. Rolul agriculturii în asigurarea securității alimentare	9

4.2.1. Indicatorii de agromediu	11
4.2.2. Evaluarea gradului de dezvoltare durabilă din perspectiva utilizării terenurilor și a calității resurselor de sol	15
5. Concluzii	20
Bibliografie	22
Lista casetelor	24
Lista figurilor	24

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

*6.1.8. – Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România –
decalaje intra-europene și factori de convergență – 7 lucrări*

Coordonator: dr. Camelia Gavrilă

Autor: dr. Corina-Georgeta Dinculescu

CUPRINS

*Calitatea resurselor umane –
factor determinant al dezvoltării durabile a spațiului rural*

Rezumat	5
1. Introducere	8
2. Stadiul cunoașterii problemei	9
3. Material și metodă	9
4. Rezultate și discuții	11
4.1. Structura populației rurale după nivelul de instruire	11

4.2. Resursele umane	12
4.2.1. Resursele de muncă din mediul rural, după nivelul de instruire și grupe de vârstă	15
4.3. Ocuparea populației din spațiul rural	18
4.3.1. Rata de ocupare a populației rurale	20
4.3.2. Rata de ocupare a populației rurale, pe grupe de vârstă	22
4.3.3. Rata de ocupare a populației rurale, după nivelul de instruire	23
4.4. Tinerii NEET	28
4.5. Resurse de muncă neutilizate	34
4.6. Rezervele de muncă	37
5. Concluzii	39
Bibliografie	40
Anexe	41
Lista graficelor	50
Lista tabelelor	50

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

*6.1.8. – Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România –
decalaje intra-europene și factori de convergență – 7 lucrări*

Coordonator: dr. Camelia Gavrilă

Autor: dr. Cristian Kevorchian

CUPRINS

*Aplicații ale modelelor Markov cu stări ascunse
la evaluarea riscului de producție în fermele vegetale*

Rezumat	2
1. Introducere	3
2. Material și metode de cercetare	6
3. Rezultate și discuții	10
4. Aplicație	13

5. Concluzii	15
Bibliografie	16

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

*6.1.8. – Dezvoltarea durabilă și competitivitatea exploatațiilor agricole din România –
decalaje intra-europene și factori de convergență – 7 lucrări*

Coordonator: dr. Camelia Gavrilă

Autor: Gheorghe Hurduzeu

CUPRINS

<i>Influența indicilor pe mărfuri asupra prețurilor mărfurilor agricole</i>	
Rezumat	2
1. Introducere	3
2. Modalități de a investi în mărfuri – stadiul cercetării în domeniu	7
3. Principalii indici pe mărfuri – material și metode de cercetare	15
4. Influența indicilor asupra prețurilor – rezultate și discuții	32
5. Concluzii	36
Bibliografie	37

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.9. – Stabilitatea ofertei agroalimentare, factor-cheie în asigurarea securității alimentare
– 6 lucrări

Coordonator: dr. Cecilia Alexandri

Autor: dr. Cecilia Alexandri

CUPRINS

Volatilitatea prețurilor agricole – cauze și efecte
asupra securității alimentare

Introducere	3
Volatilitatea și impredictibilitatea prețurilor	5
Volatilitatea prețurilor agricole în literatură	6
Volatilitatea prețurilor și securitatea alimentară	10
Cauzele volatilității prețurilor agricole	13
Metode de măsurare a volatilității	17
Volatilitatea prețurilor agricole și alimentare în România	19

Concluzii	26
Referințe	27

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.9. – Stabilitatea ofertei agroalimentare, factor-cheie în asigurarea securității alimentare
– 6 lucrări

Coordonator: dr. Cecilia Alexandri

Autor: Lucian Luca

CUPRINS

Modificări structurale în profil teritorial
ale producției agricole din România

1. Introducere	3
2. Stadiul cunoașterii problemei	4
3. Material și metodă	5
4. Rezultate și discuții	6
4.1. Producția de carne de porcine	6
4.2. Producția de carne de pasăre	9

4.3. Producția de carne de bovine	12
4.4. Producția de carne de ovine și caprine	15
4.5. Producția de lapte de vacă	18
4.6. Producția de ouă	20
4.7. Producția de grâu	23
4.8. Producția de porumb	26
4.9. Producția de tomate	29
4.10. Producția de cartofi	31
4.11. Producția de mere	33
4.12. Producția de prune	35
5. Concluzii	37
Bibliografie	38
Anexe	39

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.9. – Stabilitatea ofertei agroalimentare, factor-cheie în asigurarea securității alimentare
– 6 lucrări

Coordonator: dr. Cecilia Alexandri

Autor: Iuliana Ionel

CUPRINS

<i>Interdependența dintre oferta românească de soia și producția de carne de porc și pasăre: provocări și perspective</i>	
Introducere	1
Material și metodă	3
Rezultate și discuții	4
Soia: importanța soiei pentru sectorul zootehnic	4
Graficul 1: Evoluția efectivelor de animale în perioada 1990-2014 mii capete	4
Plantele transgenice – situația actuală la nivel mondial	5

Situația actuală la nivelul Uniunii Europene	6
România: producția, comerțul și consumul furajer de boabe și șroturi de soia	7
Graficul 2: Soia – suprafețe și producții în România, 1990-2015	7
Graficul 3: Soia convențională/GMO – suprafețe și producții totale în România	8
Graficul 4: Ponderea suprafețelor cultivate cu soia GMO/convențional 1999-2006	9
Graficul 5: Acoperirea necesarului de proteine din soia pe surse	9
Efectele modificării legislației EU privind importurile MG	10
Tabelul 1: Principalele țări importatoare de soia și șroturi de soia (2013)	11
Producția de carne de pasăre	11
Piața mondială a cărnii de pasăre	11
Piața cărnii de pasăre în România	13
Tabelul 2: Evoluția indicatorilor specifici producției de carne de pui (1989-2012)	14
Graficul 6: România: Efectivele de păsări și producția totală de carne de pasăre ...	14
Graficul 7: România: Greutatea medie la sacrificare a păsărilor, kg/cap de pasăre	15
Tendențe pe piața românească a cărnii de pasăre	16
Tabelul 3: România: prognoze privind producția și consumul de carne de pasăre	17
Bunăstarea animalelor și producția internă de carne de pasăre în contextul european	17
Producția de carne de porc	17
Tabelul 4: Sacrificările de porci și producțiile de carne obținute în perioada 2007-2013	19
Graficul 8: Balanța comercială pentru carnea de porc proaspătă și refrigerată, mii euro	20
Graficul 9: Prețuri lunare pentru carne de porc, în greutate vie, lei/kg	21
Analiza SWOT a cărnii de porc în UE	21
Provocări și perspective: producția de carne și oferta de soia	23

Carnea de porc: provocări și perspective	23
Tabelul 5: Previziuni – balanța cărnii de porc	25
Carnea de pasăre: provocări și perspective	26
Tabelul 6: Previziuni – balanța cărnii de pasăre	27
Soia: provocări și perspective	28
Graficul 10: Consum aparent de șrot de soia per tona de carne produsă	29
Tabelul 7: Previziuni balanța boabelor de soia	29
Cereale: provocări și perspective	30
Tabelul 8: Previziuni balanța cerealelor	31
Concluzii	32
Bibliografie	38
Anexe	40

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.9. – Stabilitatea ofertei agroalimentare, factor-cheie în asigurarea securității alimentare
– 6 lucrări

Coordonator: dr. Cecilia Alexandri

Autor: dr. Cornelia Alboiu

CUPRINS

Oferta de legume între import și stabilitate

Rezumat	3
1. Introducere	3
2. Analiza indicatorilor privind suprafețele și producția de legume	7
2.1. Volatilitatea producției și randamentelor la legume și pe tipuri de legume	8
2.2. Volatilitatea prețurilor. Coeficientul de variație al prețurilor	12
3. Indicatori ai balanței alimentare în România și comparații cu câteva state membre cu obiceiuri de consum asemănător	13

3.1. Indicatori privind consumul de legume și conserve de legume – o analiză comparativă cu țări cu obiceiuri de consum asemănătoare	14
3.1.1. Indicatori cantitativi	14
3.1.2. Indicatori calitativi	17
3.2. Factori socioeconomi ci care influențează nivelul consumului alimentar	20
3.2.1. Evoluția veniturilor	20
3.2.2. Evoluția cheltuielilor	22
4. Scenarii de creștere a ofertei pornind de la consumul de legume	25
4.1. Aspecte curente ale producției de legume	26
4.2. Ipoteze considerate în estimarea indicatorilor-țintă	27
4.3. Măsuri pe termen scurt, mediu și lung	30
4.4. Studii de caz	30
Concluzii	31
Bibliografie	32

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.9. – Stabilitatea ofertei agroalimentare, factor-cheie în asigurarea securității alimentare
– 6 lucrări

Coordonator: dr. Cecilia Alexandri

Autor: Mariana Grodea

CUPRINS

Stabilitatea sectorului românesc de creșterea bovinelor
pentru carne și lapte în contextul liberalizării pieței europene

Rezumat	3
Material și metodă	4
Introducere	5
Rezultate și discuții	6
1. Contribuția sectorului românesc de creștere al bovinelor la asigurarea securității alimentare	6
1.1. Disponibilul de alimente	7

1.1.1. Indicatori cantitativi – consumul de lapte, brânzeturi, carne de vită – kg/locuitor	8
1.1.2. Indicatori calitativi – consumul de calorii și proteine din lapte și carne de vită	10
1.1.3. Scenarii privind autosuficiența la carnea de bovine și laptele de vacă	15
1.2. Volatilitatea producției – oferta internă de carne și lapte de bovine	18
1.3. Prețuri – o analiză a volatilității	23
Concluzii	27
Bibliografie	29

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.9. – Stabilitatea ofertei agroalimentare, factor-cheie în asigurarea securității alimentare
– 6 lucrări

Coordonator: dr. Cecilia Alexandri

Autor: Viorica Gavrila

CUPRINS

Stabilitatea ofertei de fructe,
factor-cheie în asigurarea securității alimentare

Rezumat	2
1. Introducere	3
2. Stadiul cunoașterii în domeniu	4
3. Material și metode de cercetare	6
4. Rezultate și discuții	7
4.1. Contextul european	7

4.2. Evoluția sectorului în România. Situația 1990-2014	12
4.3. Stabilitatea în disponibilitate și acces	17
4.4. Scenarii de asigurare a autosuficienței	21
5. Concluzii	24
Bibliografie	25
Anexe	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.10. – Economia agroalimentară în România și Republica Moldova – decalaje, evoluții,
convergențe

Coordonatori: dr. Camelia Gavrilescu (IEA, INCE București);
dr. hab. Alexandru Stratan (INCE Chișinău)

Colectiv de autori: dr. Camelia Gavrilescu; dr. hab. Alexandru Stratan;
dr. Nicole-Livia Atudosiei

CUPRINS

Comerțul agroalimentar în România și Republica Moldova
între competitivitate și concurență – un studiu comparativ

Rezumat	1
1. Introducere	2
2. Stadiul cercetării în domeniu	3
3. Material și metode de cercetare	4
4. Rezultate și discuții	5

4.1. Tendințele generale ale comerțului agroalimentar internațional românesc	5
4.2. Comerțul agroalimentar intra-comunitar al României	7
4.3. Comerțul agroalimentar extra-comunitar al României	11
4.4. Comerțul agroalimentar al României cu Moldova	14
4.5. Politicile comerciale în Republica Moldova	17
4.6. Tendințe generale ale comerțului agroalimentar al Republicii Moldova	20
4.7. Comerțul Republicii Moldova cu produse agricole și alimentare de origine vegetală	24
4.8. Comerțul Republicii Moldova cu produse agricole și alimentare de origine animală	29
4.9. Gradul de concentrare și specializare a comerțului agroalimentar	34
4.10. Aspecte ale consumului populației	41
Concluzii	54
Bibliografie	56
Anexe	57
Lista tabelelor	64
Lista graficelor	65

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

*6.8.1. – Convergența economică în sectorul agroalimentar românesc – dimensiuni regionale
în perioada post-aderare – 2 lucrări*

Coordonator: prof. univ. dr. Filon Toderoiu

Autori: acad. Păun Ion Otiman; prof. univ. dr. Filon Toderoiu

CUPRINS

*Împărțirea administrativ teritorială, dezvoltarea regională
în Uniunea Europeană și România*

Dezvoltarea regională și locală	1
1. Politica de dezvoltare regională în Uniunea Europeană și în România	1
2. Politica de dezvoltare rurală în Uniunea Europeană și în România	6
3. Gradul de dezvoltare economică al județelor și regiunilor României	21
Concluzie	53
Bibliografie	55

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

*6.8.1. – Convergența economică în sectorul agroalimentar românesc – dimensiuni regionale
în perioada post-aderare – 2 lucrări*

Coordonator: prof. univ. dr. Filon Toderoiu

Autor: drd. Sorinel Ionel Bucur

CUPRINS

Volatilități structurale sistemice în regiunea Sud-Muntenia

1. Introducere	2
2. Stadiul cunoașterii	2
3. Material și metodă	3
4. Rezultate și discuții	3
4.1. Sistemul demografic al regiunii Sud-Muntenia – evoluții și volatilități sistemice ...	3
4.2. Sistemul cultural al regiunii Sud-Muntenia – elemente de identitate culturală ca bază a sustenabilității culturale locale	11

4.2.1. Considerente privind importanța sistemului cultural	11
4.2.2. Satul românesc – element de bază al sistemului cultural popular tradițional	12
4.2.3. Elemente culturale specifice regiunii Sud-Muntenia din perspectiva sustenabilității sistemice	14
4.3. Sistemul economic – evoluții și volatilități structurale ale unor indicatori specifici	19
4.4. Sistemul tehnico-edilitar și de mediu în regiunea Sud-Muntenia – bază a dezvoltării locale durabile	22
Concluzii	27
Bibliografie	30

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

6.8.4. – Competitivitatea rurală – modele locale inovative – 9 lucrări

Coordonatori: acad. Păun Ion Otiman; dr. Violeta Florian

Autori: Marioara Rusu; dr. Violeta Florian; Lorena Chițea

CUPRINS

Ruralitate și competitivitate

1. Introducere	3
2. Stadiul cunoașterii problemei	4
2.1. Definirea și caracteristicile ruralului	4
2.2. Definirea competitivității	9
3. Material și metodă	14
4. Rezultate și discuții	21
Concluzii	29
Bibliografie	29

Aspecte demografice ale competitivității rurale

Rezumat	32
Introducere	32
Metode utilizate	33
Rezultate	33
Zonele predominant rurale	33
Zonele intermediare	38
Zona predominant urbană	42
Concluzii și paradigme acționale	43
A. Construirea competitivității rurale în funcție de resursa culturală	44
B. Construirea competitivității rurale în funcție de inovare	48
Anexe	50
Bibliografie	52

Competitivitatea zonelor rurale – evaluări demosociale

Rezumat	53
Introducere	53
Stadiul cunoașterii problemei	55
Metodologia utilizată	55
Rezultate și discuții	56
Gradul de ruralitate	56
Competitivitatea – evaluări demografice și sociale	58
Rata de îmbătrânire	59
Rata de dependență	61
Rata de înlocuire a populației rurale	64
Rata de ocupare în agricultură	67
Potențialul demografic al zonelor rurale	69

Concluzii	71
Bibliografie	73
Anexe	74

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

6.8.4. – Competitivitatea rurală – modele locale inovative – 9 lucrări

Coordonator: dr. Violeta Florian

Autori: dr. Monica Mihaela Tudor; Dorina Stan

CUPRINS

Evaluarea competitivității rurale în regiunea de dezvoltare Sud-Est

Rezumat	3
1. Introducere	4
2. Stadiul actual al cunoașterii	6
3. Aspecte metodologice	11
4. Rezultate și discuții	15
4.1. Caracteristici generale ale regiunii Sud-Est	16
4.2. Competitivitatea rurală la nivelul regiunii Sud-Est	20

5. Concluzii	24
Referințe	25

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

6.8.4. – Competitivitatea rurală – modele locale inovative – 9 lucrări

Coordonator: acad. Păun Ion Otiman; dr. Violeta Florian

Autor: Mihai Alexandru Chițea

CUPRINS

Competitivitate locală versus competitivitate regională.

Studiu de caz: județul Tulcea versus Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Introducere	3
Stadiul cunoașterii problemei	4
Metodologia utilizată	11
Rezultate și discuții	14
Concluzii	23
Bibliografie	26

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

6.8.4. – Competitivitatea rurală – modele locale inovative – 9 lucrări

Coordonator: dr. Violeta Florian

Autori: dr. Elena Carmen Bucur; drd. Sorinel Ionel Bucur

CUPRINS

Competitivitatea rurală – abordări multicriteriale la nivel local.

Studiu de caz: Regiunea Sud-Muntenia

1. Introducere	2
2. Stadiul cunoașterii	2
3. Material și metodă	3
4. Rezultate și discuții	3
4.1. Considerente privind spațiul rural al regiunii Sud-Muntenia	3
4.2. Conceptul de competitivitate regională – definire și modalități de estimare	4

4.3. Conceptul de competitivitate la nivelul regiunii Sud-Muntenia – abordare multicriterială complexă	9
4.4. Evoluție și competitivitate la nivelul regiunii Sud-Muntenia – o analiză multicriterială	10
5. Concluzii	28
Bibliografie	30

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

6.8.4. – Competitivitatea rurală – modele locale inovative – 9 lucrări

Coordonator: dr. Violeta Florian

Autor: Elisabeta Roșu

CUPRINS

Competitivitate locală versus competitivitate regională.

Studiu de caz: Județul Brăila versus Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Rezumat	3
1. Introducere	4
2. Stadiul cunoașterii problemei	5
2.1. Pornind de la competiție	5
2.2. Definirea competitivității	6
2.3. Competitivitatea la nivel global	7
2.3.1. Indicele competitivității globale	9

2.4. Competitivitatea la nivel european	12
2.5. Competitivitatea în documente de la nivel european și național	13
3. Material și metodă	17
4. Rezultate și discuții	21
5. Concluzii	23
Bibliografie	25

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

6.8.4. – Competitivitatea rurală – modele locale inovative – 9 lucrări

Coordonator: dr. Violeta Florian

Autor: dr. Dan-Marius Voicilaș

CUPRINS

*Competitivitatea cerealelor –
o analiză SWOT la nivelul Uniunii Europene*

Rezumat	1
1. Introducere	5
2. Metodologie și date utilizate	5
3. Rezultate – analiza SWOT	6
3.1. Puncte forte	6
3.1.1. Factorii naturali	6
3.1.2. Managementul și productivitatea	7

3.1.3. Prețurile	7
3.1.4. Cererea internă	7
3.1.5. Industriile conexe și colaterale	7
3.1.6. Strategia de firmă, structura și performanța	7
3.2. Puncte slabe	8
3.2.1. Continuitate și robustețe	8
3.2.2. Inovație/Schimbări tehnologice	9
3.2.3. Lacune în performanță	9
3.3. Oportunități	10
3.3.1. Transmiterea prețurilor și dezvoltarea pieței	10
3.3.2. Dezvoltarea comerțului	11
3.3.3. Oportunități și reglementări financiare	11
3.4. Amenințări	11
3.4.1. Competitorii Uniunii Europene	11
3.4.2. Politica Uniunii Europene	11
4. Concluzii și remarci	12
5. Mulțumiri	13
Bibliografie	14
Anexe	15

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE ECONOMIE AGRARĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.8. Criterii economice și sociale ale regionalizării
și dezvoltării locale în România

Tema de cercetare:

6.8.4. – Competitivitatea rurală – modele locale inovative – 9 lucrări

Coordonator: dr. Violeta Florian

Autor: Elena Sima

CUPRINS

Antreprenoriatul în turism, determinant al competitivității rurale

Rezumat	3
1. Introducere	4
2. Metodologia utilizată	6
3. Antreprenoriatul, un comportament activ și inovator în dezvoltarea rurală	6
4. Antreprenoriatul în contextul spațiului rural european	13
5. Coordonatele mediului antreprenorial din turismul românesc	18
6. Stimularea antreprenoriatului în turismul rural prin programe naționale	28
7. Concluzii	42

Bibliografie	45
--------------------	----

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.1. – Politici sociale: opțiuni actuale în România

Coordonator: prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, m.c. A.R.

Colectiv de autori: prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, m.c. A.R.; dr. Daniel Arpinte;
dr. Monica Șerban; dr. Cosmin Briciu; dr. Mihnea Preotesei;
dr. Iulian Stănescu; dr. Cristina Tomescu; dr. Livia Ștefănescu;
dr. Ștefan Ștefănescu; drd. Mona Simu; drd. Ionuț Anghel;
drd. Dana Eremia

CUPRINS

Spre o nouă teorie a tranziției	5
Patru evaluări ale tranziției	5
Rolul științei în ghidarea tranziției	15
O nouă teorie a tranziției românești: Profilul statului în procesul tranziției românești	18
Profilul statului în procesul tranziției: ipoteza statului neofeudal	19
Criza finală a tranziției/criza statului neofeudal	29
Bibliografie	31

Potențialul dezvoltării sistemului de asistență socială prin oportunitățile de finanțare din fondurile structurale 2014-2020	32
Introducere	32
Fondurile europene pentru asistență socială în perioada 2007-2014	32
Oportunități de finanțare din fonduri europene pentru domeniul asistenței sociale în perioada 2014-2020	34
Elemente definitorii ale programelor de finanțare pentru servicii sociale și grupuri dezavantajate	37
Tendințe la nivel european pentru domeniul incluziunii sociale	39
Bibliografie	40
Definirea politicilor de migrație din perspectiva țării de origine: lucrând cu cazul românesc post-1990	42
Introducere	42
Definirea politicilor de migrație din perspectiva originii	43
Modalitatea de lucru	48
Identificarea legislației românești relevante	48
Codificarea legislației românești relevante	51
Cele trei dimensiuni ale politicii de migrație din perspectiva originii	52
Discuții	57
Bibliografie	59
Politici sociale în domeniul locuirii	61
Introducere	61
Fondul de locuințe – date și considerații generale	64
Costurile asociate cu locuința	66
Accesul tinerilor la o locuință	67
Calitatea condițiilor de locuit	68
Locuințe sociale	70
Fenomenul persoanelor fără adăpost	71

Obiective ale politicii de locuire în perioada următoare	76
Bibliografie	77
Dezindustrializare, subocupare și subdezvoltare	79
Obiectivele cercetării. Surse de date	79
Cadrul teoretic și conceptual	80
Grupuri vulnerabile în interacțiunea cu piața muncii	86
Impactul dezindustrializării asupra dezvoltării sociale la nivel zonal – cazul Valea Jiului	88
Concluzii	93
Bibliografie	94
Politica de sănătate din România. Percepții ale unui eșantion de medici din București	97
Introducere	97
Politica publică în domeniul sanitar	98
Concluzii	107
Bibliografie	108
Problemele sociale – element de bază al politicilor sociale: chestiuni teoretice și abordări în literatura de specialitate	109
Bibliografie	113
Creșterea economică și bunăstarea populației	114
Context general	114
Sănătatea publică: politici și indicatori	115
Studierea fenomenului de sărăcie	118
Inegalitate versus polarizare	125
Politicile sociale și taxarea progresivă a veniturilor	130
Concluzii	136
Bibliografie	137

Setul de indicatori economici și politici pentru analiza politicilor sociale	139
Introducere	139
Structura setului de date	139
Indicatori economici și sociali	140
Surse date	167

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.2. – Indicatori obiectivi și subiectivi ai calității vieții

Coordonatori: prof. univ. dr. Ioan Mărginean; dr. Iuliana Precupețu

Colectiv de autori: prof. univ. dr. Ioan Mărginean; Flavius Mihalache; Gabriela Neagu;
Claudia Petrescu; Cosmina Elena Pop; dr. Iuliana Precupețu; Ana
Maria Preoteasa; Marian Vasile; Laura Tufă; Mircea Dumitrana

CUPRINS

Introducere	4
I. Funcțiile indicatorilor sociali în domeniul calității vieții populației	6
Introducere	6
1. Abordări sistematice ale indicatorilor sociali și legătura cu domeniul calității vieții	7
2. Întrunirea condițiilor favorabile pentru elaborarea Enciclopediei calității vieții în România	12
Concluzii	15
Bibliografie	15

Anexa 1. Lista selectivă a indicatorilor sociali	18
Anexa 2. Lista dimensiunilor și indicatorilor calității vieții	24
II. Ocuparea și calitatea ocupării în România	28
Introducere	28
Situația ocupării în România. Indicatori obiectivi	28
Determinanți ai structurii ocupaționale	33
Echilibrul muncă-viață personală/Satisfacția față de condițiile de muncă. Indicatori subiectivi	34
Calitatea locului de muncă. Teorie, măsurare și tendințe în Europa	41
Propuneri de strategii și măsuri pentru creșterea calității ocupării	45
Anexa 1. Cheltuieli cu ocuparea, programe de formare continuă, rata de ocupare a absolvenților	50
Anexa 2. Indicatori obiectivi și subiectivi în domeniul ocupării	52
Bibliografie	56
III. Indicatori obiectivi și subiectivi în domeniul sănătății	59
Indicatori obiectivi. Starea de sănătate a populației: probleme, context, posibile soluții	59
Indicatori subiectivi. Analiza stării percepute de sănătate	63
Bibliografie	77
Anexa 1. Sisteme de indicatori pentru domeniul sănătății	80
Anexa 2. Indicatori obiectivi și subiectivi pentru domeniul sănătății	84
IV. Efectele crizei economice asupra sistemului de învățământ	88
Introducere	88
Sisteme de evaluare a stării învățământului	89
Discuții și rezultate	93
Concluzii	102
Bibliografie	102

V. Serviciile publice – indicatori subiectivi și obiectivi	104
Introducere	104
Serviciile publice	105
Serviciile publice și calitatea vieții	107
Modalități de măsurare a calității serviciilor publice	109
Indicatori obiectivi ai calității serviciilor publice	111
Indicatori subiectivi ai calității serviciilor publice	112
Bibliografie	114
Anexa. Indicatori subiectivi și obiectivi pentru domeniul serviciilor publice	116
VI. Familia – sursa principală de suport pentru o mai bună calitate a vieții în România	120
Familia românească în indicatori demografici	121
Familia suport	123
Viața domestică	125
Satisfacția cu viața de familie	126
Familia românească: o familie unită	126
Bibliografie	127
VII. Transformări recente la nivelul condițiilor de viață în mediul rural	128
Context și obiective	128
Cadrul politicilor publice adresate susținerii mediului rural	129
Evoluții recente la nivelul condițiilor de viață în mediul rural	132
Concluzii	139
Bibliografie	142
Anexă. Indicatori obiectivi și subiectivi pentru dimensiunea condițiilor comunitare de viață	144
VIII. Stilul de viață sănătos: abordări teoretico-metodologice și analiză empirică. România în context european (continuare din 2014)	145

Introducere	145
Indicatori obiectivi și subiectivi ai stilului de viață sănătos	147
Anchete care conțin indicatori din domeniul stilului de viață sănătos	150
Sistem de indicatori pentru monitorizarea stilului de viață sănătos	160
Surse de indicatori pentru explicația stilului de viață sănătos	161
Concluzie	162
Anexă. Indicatori care măsoară stilul de viață sănătos (culeși prin anchete cu chestionar)	163
Bibliografie	169

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.3. – Dimensiuni ale bunăstării materiale a populației și securitatea alimentară

Coordonator: dr. Mariana Stanciu

Colectiv de autori: dr. Mariana Stanciu; dr. Adina Mihăilescu; dr. Cristina Humă

CUPRINS

1. Mediu și resurse naturale – prima sursă a bunăstării materiale.	
Excesul de prosperitate și indicele vieții planetare	3
1.1. Trenduri globale în domeniul mediului și valorificării resurselor naturale	3
1.2. Amprenta ecologică a omenirii	7
1.3. Expansiunea omului modern în goana sa după prosperitate	9
1.4. Concluzii. O nouă paradigmă etică în ontologie	14
Bibliografie	16
2. Evoluții demografice, forța de muncă, economia	18
2.1. Cadrul demografic global, european și național	18
2.2. Forța de muncă – nivel global, european, național	23

2.3. Trenduri în economie, urbanizare, venituri, sărăcie	30
Bibliografie	38
3. Bunăstarea materială a populației din România; indicatori de referință, probleme sociale indicate	40
3.1. Semnificația conceptului de bunăstare materială a populației	40
3.2. PIB și PIB per capita – indicatori generici ai bunăstării unei națiuni	42
3.3. Venituri, salarii, pensii, protecție socială	46
3.4. Inegalități sociale și grupuri vulnerabile	51
3.5. Condițiile de locuire	59
3.6. Gospodăria și standardul de viață al populației	69
3.7. Consumul de energie al populației	74
3.8. Ce înseamnă România în economia UE	95
Bibliografie	97
4. Dimensiuni actuale ale siguranței și securității alimentare	100
4.1. Siguranța și securitatea alimentară – concepte definitorii și idei fundamentale	100
4.2. Cadrul european al realizării siguranței și securității alimentare – instituții, legislație, exploatații agricole, practici agricole sustenabile	104
4.3. Premise ale securității alimentare în România	112
Bibliografie	131
5. Analiza profilului urban al orașelor mici din România	133
5.1. Introducere	133
5.2. Caracteristici ale rețelei orașelor mici din România	133
5.3. Analiza unor indicatori de urbanizare în România. Studiu de caz: orașele mici din județele Prahova și Suceava	135
5.4. Concluzii	154
5.5. Anexe	157
Bibliografie	159

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.4. – O politică integrată pentru familie

Coordonator: dr. Elena Zamfir

Colectiv de autori: dr. Elena Zamfir; Daniel Arpinte; Simona Stănescu; dr. Adina Mihăilescu; dr. Mariana Stanciu; Codrin Scutaru; Georgiana Bonea; Sebastian Fitzeck

CUPRINS

Politici sociale integrate pentru familie

De la succesul tradițional la inconsistența schimbării (<i>Studiul introductiv „Asistența socială. De la succesul tradițional la inconsistența schimbării”, E. Zamfir, a fost publicat în limba română și în limba engleză, în cartea „Asistența socială în România după 25 de ani”, 2015, coord. Elena Zamfir, Simona Stănescu, Daniel Arpinte, Ed. Școala Ardeleană, EIKON, Cluj</i>)	2
1. Pe scurt despre intenția volumului	2
2. O posibilă sinteză a evoluției sistemului de asistență socială	4
3. Elaborare de politici sociale pentru asistență	9

4. Cadrul legislativ și instituțional al asistenței sociale	11
5. Rolul priorităților în sistemul asistenței sociale	13
6. Programe de asistență socială pentru romi	15
7. Întrebări și posibile răspunsuri pentru dezvoltarea actuală a sistemului	16
Bibliografie	18
From Traditional Success to the Inconsistency of Change (<i>Studiul introductiv „Asistența socială. De la succesul tradițional la inconsistența schimbării”, E. Zamfir, a fost publicat în limba română și în limba engleză, în cartea „Asistența socială în România după 25 de ani”, 2015, coord. Elena Zamfir, Simona Stănescu, Daniel Arpinte, Ed. Școala Ardeleană, EIKON, Cluj</i>)	
1. Brief Overview	20
2. The evolution of the social assistance system – an overview	22
3. Social policy development for social assistance	27
4. Legal and institutional framework of social assistance	29
5. The role of priorities in the social assistance system	31
6. Social assistance programs for the Roma	33
7. Questions and possible answers for the current development of the system	34
References	36
Capitolul 13. Asistența socială: o istorie dramatică (<i>capitolul „Asistența socială: o istorie dramatică” a fost publicat în cartea „Sociologia Românească: 1900-2010. O istorie dramatică”, coord. Cătălin Zamfir, Iancu Filipescu, Ed. Școala Ardeleană, EIKON, Cluj, 2015</i>)	
13.1. Asistența socială în prima jumătate a secolului XX	38
13.2. Asistența socială în regimul comunist	43
13.3. Asistența socială în perioada tranziției	45
Evaluation gender policy in Romania the balance in between professional and family life	57
1. National Institutions and Legislative framework on gender equality and equal opportunities	57
2. The role of academic field in assessing gender policy in Romania	59

3. Women on the labour market	60
4. Forms of supporting women family and professional life	63
4.1. Maternity leave	63
4.2. The paternal leave	64
4.3. Care of disabled family members	65
4.4. Flexible working time	65
5. The impact of economic and social crisis on women labour participation	66
6. Proposals and recommendations	67
References	68
Tendințe ale politicilor de asistență socială pentru familie și copil în documentele strategice din domeniul incluziunii sociale	71
Profesionalizarea și dezvoltarea sistemului public de asistență socială	71
Efecte ale nivelului redus de profesionalizare	74
Abordări strategice pentru creșterea profesionalizării și dezvoltarea sectorului public de servicii sociale	75
Politici de prevenire a violenței în familie: servicii de recuperare și reintegrare a agresorului familial	81
Contextul social-științific	81
Contextul teoretic	81
Statistica românească	87
Politicile sociale privind agresorul familial	88
Obiectivul principal stabilit în cercetare	91
Obiective secundare stabilite în cercetare	91
Metodologie	91
Beneficiari potențiali	92
Formele de promovare a cercetării	92
Concluzii finale	93

Bibliografie	97
Profilul socioeconomic al familiei din România în comparație cu alte țări din Uniunea Europeană	107
Introducere în tema și metodologia cercetării	107
1. Evoluția contextului demografic și social al familiilor din România	108
2. Analfabetismul, abandonul școlar și divorțul, un triunghi al problemelor sociale în România actuală	116
Concluzii	125
Bibliografie	125

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.5. – Politici de incluziune socială

Coordonator: dr. Sorin Cace

Colectiv de autori: Simona Stănescu; Cristina Tomescu; Flavius Mihalache; Iulian Stănescu; Adriana Neguț; Eugen Glăvan; Alexandra Gheondea Eladi; Luminița Ionescu

CUPRINS

Cheltuielile publice privind politicile de incluziune socială în România	3
I. Introducere	3
II. Excluziune și incluziune socială	3
III. Profilul statului social în România	5
IV. Cheltuielile publice sociale în România	9
V. România în context european	13
VI. Concluzii	15
VII. Bibliografie	16

Reglementări internaționale de promovare a incluziunii sociale a femeilor: studiu de caz măsurile anti-discriminare	17
I. Introducere	17
II. Convenții internaționale	17
III. Reglementări europene	21
IV. Reglementarea măsurilor anti-discriminatorii la nivel național	22
V. Concluzii	27
VI. Bibliografie	28
Politici de ocupare în mediul rural	32
I. Bibliografie	39
Strategii personale privind ocuparea și atitudini referitoare la muncă în rândul unui grup de tineri din mediul rural	41
I. Precizări introductive	41
II. Aspecte metodologice în derularea cercetării	42
III. Cadrul teoretic	43
IV. Rezultate	47
V. Concluzii și discuții	53
VI. Bibliografie	54
Riscul de excluziune socială în rândul persoanelor ocupate	56
I. Definiții ale sărăciei în muncă	56
II. Factori favorizanți ai sărăciei în muncă	57
III. Concluzii	65
IV. Bibliografie	65
Incluziunea socială în cazul serviciilor de sănătate din România	67
I. Introducere	67
II. Dimensiuni ale sistemului medical cu impact asupra accesului la servicii	68
III. Repartiție inegală a ofertei de servicii de sănătate	72

IV. Necesitatea reducerii morbidității	75
V. Îmbunătățirea stării de sănătate a mamei și copilului	76
VI. Concluzii	77
VII. Referințe	79
Drepturile și obligațiile pacienților în sistemul de sănătate din România.	
O analiză din perspectiva integrării sociale	80
I. Introducere	80
II. Împuternicirea pacienților prin practica participării	82
III. Concluzii	85
IV. Bibliografie	86
Migrația forței de muncă în străinătate: părinți buni-părinți răi?	90

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.6. – Răspunsul politicilor publice la riscurile și inechitățile sociale

Coordonator: dr. Manuela Sofia Stănculescu

Autori: dr. Manuela Sofia Stănculescu; Monica Marin

CUPRINS

Răspunsul politicilor publice la riscurile și inechitățile sociale:
Creșterea calității administrației publice

Introducere	5
1. Ce înțelegem prin creșterea calității administrației	6
2. Percepții asupra calității administrației publice	9
2.1. Calitatea generală a administrației publice	10
2.2. Elaborarea și implementarea politicilor publice	15
2.3. Managementul resurselor umane	16
2.4. E-guvernare	21
2.5. Concluzii	24

3. Elaborarea și implementarea politicilor publice	25
3.1. Planificare strategică	25
3.2. Coordonarea politicilor	27
3.3. Monitorizarea implementării și evaluarea politicilor	28
4. Managementul resurselor umane	30
4.1. Statistica ocupării în sectorul public	30
4.2. Sistemul de recompense și beneficii	32
4.3. Creșterea atractivității sectorului public	34
4.4. Etica și corupția din sectorul public	34
5. E-guvernare	36
5.1. Simplificarea procedurilor administrative	36
5.2. Digitalizarea serviciilor publice	37
5.3. Utilizarea Internetului de către grupurile dezavantajate	41
6. Factori facilitatori ai creșterii calității administrației publice	42
6.1. Descentralizarea fiscală și administrativă – dezechilibre verticale și orizontale	42
6.2. Parteneriat sau comasare – soluții de reducere a dezechilibrelor orizontale	49
6.3. Alți factori facilitatori	53
7. Obiective de dezvoltare pentru perioada 2015-2035	53
Referințe	56
Anexe	60

Lista de grafice

Grafic 1: Calitatea guvernării în România, 1996-2013	7
Grafic 2: Indicele guvernantei (Governance Index)	14
Grafic 3: Utilizarea instrumentelor bazate pe evidențe (Governance Index)	15
Grafic 4: Capacitate strategică și coordonare interministerială (Governance Index)	16

Grafic 5: Sunteți de acord sau în dezacord că în țara dvs. „Autoritățile publice nu acționează în mod arbitrar”	17
Grafic 6: Sunteți de acord sau în dezacord că... (acord parțial sau total)	18
Grafic 7: Ponderea „ocupațiilor creative” în sectorul public	20
Grafic 8: Satisfacția utilizatorilor serviciilor e-guvernare (utilitatea identificării informației), 2013	23
Grafic 9: Evoluția numărului de posturi ocupate în administrația publică, 2008-2015	31
Grafic 10: Controlul Corupției	35
Grafic 11: (A) Utilizarea Internetului de către grupurile dezavantajate și (B) Serviciile publice online pentru grupurile dezavantajate și vulnerabile, 2014	42
Grafic 12: Ponderea cheltuielilor bugetelor locale în PIB	44
Grafic 13: Evoluția coeficientului Hunter	45
Grafic 14: Ponderea cheltuielilor de personal în total cheltuieli autorități locale, pe tipuri de autorități	46
Grafic 15: Ponderea cheltuielilor de capital în total cheltuieli autorități locale, pe tipuri de autorități	47

Lista de tabele

Tabel 1: Indicatori ai sistemului de nivele de referință pentru caracterizarea administrației publice locale	52
Tabel 2: Țintele și indicatorii de monitorizare privind creșterea calității administrației publice	54

Lista de casete

Caseta 1: Obiective privind dezvoltarea calității guvernării în programarea fondurilor europene 2014-2020	26
Caseta 2: Inovații în monitorizarea și evaluarea rezultatelor	29
Caseta 3: Tipuri de drepturi speciale/sporuri acordate personalului din administrația publică locală în perioada 2005-2008	33

Caseta 4: Simplificarea procedurilor administrative în domeniul asistenței sociale în Olanda	37
Caseta 5: Opinii privind dezvoltarea serviciilor de e-guvernare	41
Caseta 6: Descentralizarea și evoluția cheltuielilor de personal din bugetele locale și a procesului de descentralizare	48

Lista de scheme

Schema 1: Sursele de date utilizate pentru analiza percepțiilor privind calitatea administrației publice	11
Schema 2: Metodologia indicelui guvernantei	14

Lista de hărți

Harta 1: Indivizii care au utilizat Internetul pentru a interacționa cu autoritățile publice	38
--	----

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.7. – Schimbarea socială și remitențe sociale. Modifică migrația internațională perspectiva societății asupra calității vieții?

Coordonator: dr. Bogdan Voicu

Colectiv de autori: dr. Bogdan Voicu; Marian Vasile; Alexandra Deliu; Elena Tudor;
Alexandra Vîlcu

CUPRINS

Introducere: migrație și schimbare socială	6
Migrație și satisfacție cu viața. Experiințe de migrație și evaluări asupra calității vieții – câteva argumente empirice	7
Comparații cu privire la calitatea vieții la origine și destinație în rândul migranților români din străinătate	9
City scale și satisfacția cu viața	11
Participarea civică ca remitere socială	14
Alegerile prezidențiale din noiembrie 2014: relația dintre românii din diaspora, participarea politică și migrația de revenire. Impresii din media	18

Analiza rezultatelor alegerilor din 2014	22
În loc de concluzii: direcții de cercetare în 2016-2017	22
Referințe	23

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.8. – Dezvoltarea socioeconomică a zonei Dunării. Abordare exploratorie

Coordonator: dr. Simona Ilie

Colectiv de autori: dr. Simona Ilie; Filipescu Iancu; Gârlan Mictat

CUPRINS

Dezvoltarea socioeconomică a zonei Dunării. Abordare exploratorie

Monografia așezărilor din regiunea română a Dunării.

Schimbări în profilul așezărilor nord-dunărene

Ocuparea și șomajul din România în Strategia Dunării de Sus. Partea I

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

6.1.9. – Rolul turismului urban în dezvoltarea durabilă a României

Coordonatori: dr. Manuela Iștoc; dr. Doina Tătaru

Colectiv de autori: dr. Manuela Iștoc; dr. Doina Tătaru; Levon Sarchizian

CUPRINS

Cuprins	2
Introducere. Argumente și clarificări conceptuale generale	3
Capitolul I. Abordări de ansamblu în turismul urban durabil	7
1.1. Evoluții în turismul mondial	7
1.2. Turismul urban și principiile de durabilitate. Abordări conceptuale	13
1.3. Turismul urban în România	22
1.4. Impactul turismului urban asupra destinațiilor	35
Capitolul II. Studiu de caz: Râncea – o posibilă stațiune turistică durabilă.	
Provocare și oportunitate în relația turism urban-dezvoltare durabilă	53
2.1. Concept și caracteristici pentru o stațiune turistică durabilă	54

2.2. Perspectivele dezvoltării sitului montan românesc Râncea într-o stațiune turistică montană durabilă	60
Capitolul III. Soluții pentru dezvoltarea turismului urban durabil	94
Concluzii	104
Bibliografie	107

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

6.1.10. – Modificări ale economiei firmei în condițiile dezvoltării durabile

Coordonator: Daniel Mărguș

Autor: Daniel Mărguș

CUPRINS

Capitolul I. Integrarea dezvoltării durabile în firmă	4
Capitolul II. Analiza mecanismelor microeconomice de dezvoltare durabilă	7
Capitolul III. Creșterea rolului firmei în strategia privind utilizarea durabilă a resurselor	18
Capitolul IV. Rolul statului în strategia privind utilizarea durabilă a resurselor	22
Anexa 1. Descrierea grupurilor de ocupații	25
Anexa 2. Descrierea materiilor prime, materialelor și a proceselor productive	30
Bibliografie	31

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale

Tema de cercetare:

*6.2.2. – Opțiuni strategice de exploatare și valorificare primară a resurselor minerale
din România*

Coordonator: dr. Marius Bulearcă

Colectiv de autori: dr. Marius Bulearcă; dr. Cornelia Neagu; dr. Cristian Sima

CUPRINS

*Opțiuni strategice de exploatare
a resurselor minerale din România*

Introducere	5
Capitolul 1. Opțiuni strategice de exploatare a resurselor de hidrocarburi din România	7
1.1. Rolul hidrocarburilor pe plan mondial și în Uniunea Europeană	7
1.2. Noi oportunități pentru utilizarea durabilă a resurselor de hidrocarburi	13
1.3. Viziune și obiective strategice ale exploatării resurselor de hidrocarburi din România	16

1.3.1. Elemente de fundamentare a viziunii și obiectivelor strategice în domeniu	19
1.3.2. Obiective-țintă pe termen scurt (2020), mediu (2025) și lung (2035) în domeniul exploatării resurselor de hidrocarburi din România	25
1.4. Opțiuni strategice pentru atingerea obiectivelor-țintă în domeniul exploatării hidrocarburilor din România	32
1.4.1. Creșterea bazei de rezerve prin exploatarea zăcămintelor din zona offshore a Mării Negre și a gazelor neconvenționale	33
1.4.2. Realizarea de interconectări ale sistemelor naționale de transport cu cele similare din țările vecine	36
1.4.3. Redimensionarea capacității depozitelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale	38
1.4.4. Remodelarea pieței de gaze naturale	40
1.4.5. Atragerea de fonduri și realizarea de investiții în industria exploatării resurselor de hidrocarburi	41
1.5. Concluzii	46
Capitolul 2. Opțiuni strategice de exploatare a resurselor de cărbune din România	49
2.1. Rolul cărbunelui, ca purtător de energie primară, în Uniunea Europeană	49
2.2. Noi oportunități pentru utilizarea cărbunelui	51
2.3. Viziune și obiective strategice ale exploatării resurselor de cărbune din România	54
2.3.1. Elemente de fundamentare a viziunii și obiectivelor strategice în domeniu	54
2.3.2. Obiective-țintă pe termen scurt (2018), mediu (2025) și lung (2035) în domeniul exploatării resurselor de cărbune din România	57
2.4. Opțiuni strategice pentru atingerea obiectivelor-țintă în domeniul exploatării cărbunelui din România	62
2.4.1. Efectuarea de modificări de natură organizatorică în industria exploatării resurselor de cărbune	63
2.4.2. Revizuirea cadrului legislativ în domeniu	63

2.4.3. Realizarea de privatizări în industria extractivă a cărbunilor	64
2.4.4. Atragerea de fonduri și realizarea de investiții în industria exploatării cărbunelui	65
2.4.5. Dezvoltarea resurselor umane în domeniul exploatării cărbunelui	66
2.4.6. Diminuarea impactului industriei miniere asupra mediului	68
2.4.7. Aplicarea de programe sociale, de educație și de formare pentru foștii angajați	69
2.4.8. Orientarea în viitor spre producerea de combustibili gazoși și lichizi pe bază de cărbune	70
2.5. Concluzii	70
Capitolul 3. Opțiuni strategice de exploatare a minereurilor din România	72
3.1. Rolul resurselor minerale în economia mondială	72
3.2. Noile orientări ale Uniunii Europene de asigurarea industriei cu resurse minerale din surse interne	78
3.3. Viziune și obiective strategice ale exploatării resurselor minerale în România	82
3.3.1. Elemente de fundamentare a strategiei în domeniu	82
3.3.2. Obiective-țintă pe termen scurt (2018), mediu (2025) și lung (2035) în domeniul exploatării resurselor de minereuri neferoase în România	90
3.4. Opțiuni strategice	93
3.4.1. Revizuirea cadrului legislativ în domeniu	93
3.4.2. Revizuirea cadrului instituțional	93
3.4.3. Atragerea de investiții în industria exploatării minereurilor neferoase	94
3.4.4. Dezvoltarea învățământului și cercetării în domeniu	94
3.4.5. Diminuarea impactului industriei miniere asupra mediului	94
3.4.6. Aplicarea de programe de protecție socială pentru personalul disponibilizat și familiile acestora	95
3.5. Concluzii	96
Capitolul 4. Concluzii finale	97

Anexa 1.1. Promovarea transparenței în industria extractivă	100
Anexa 1.2. Proiectul AGRI (Azerbaidjan-Georgia-Romania Interconnector)	103
Anexa 1.3. Proiectul PEOP (Pan European Oil Pipeline)	107
Bibliografie	111

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.4. – Specializarea industriei prelucrătoare din România în cadrul Uniunii Europene

Coordonator: prof. dr. Corneliu Russu

Autor: prof. dr. Corneliu Russu

CUPRINS

Introducere	2
1. Baza teoretică	4
1.1. Precizări noționale	4
1.2. Teorii privind specializarea și diversificarea	8
1.3. Factorii determinanți ai specializării	11
1.4. Politici industriale pentru specializare și diversificare	14
2. Baza metodologică	18
2.1. Indicatori de evaluare a specializării și diversificării	18
2.2. Indicatori de măsurare a specializării regionale și a concentrării geografice	21

2.3. Centralitatea și perifericitatea țărilor în procesul specializării lor	24
2.4. Baza de date folosită	26
3. Specializarea industrială a țărilor membre ale Uniunii Europene	26
3.1. Schimbări structurale în industria prelucrătoare a Uniunii Europene după anul 2000	27
3.2. Specializarea industrială a țărilor membre	29
3.3. Specializarea regională și concentrarea geografică în industria prelucrătoare a țărilor membre	35
3.4. Centralitatea și perifericitatea țărilor membre și a regiunilor acestora	42
4. Specializarea națională și regională în industria prelucrătoare din România	44
4.1. Specializarea sectorială a industriei prelucrătoare reflectată de modificările structurale produse după anul 2000	46
4.2. Specializarea industrială sectorială măsurată cu instrumente specifice	52
4.3. Specializarea industrială regională și concentrarea geografică a activităților industriale	62
5. Factorii determinanți ai specializării industriale și concentrării geografice a activităților industriale	73
5.1. Nivelul de dezvoltare	73
5.2. Înzestrarea cu factori naturali-geografici	77
5.3. Investițiile	79
5.4. Capitalul uman	85
5.5. Potențialul creativ și inovațional	92
5.6. Deschiderea spre exterior a economiei	100
5.7. Cadrul instituțional	103
5.8. Mediul de afaceri	106
6. Concluzii	110
Bibliografie	119

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.5. – Efectul sinergic al valorificării avantajelor comparative și competitive în industria prelucrătoare. Rețele de excelență

Coordonator: dr. Nicoleta Hornianschi

Autori: dr. Nicoleta Hornianschi; dr. Andrei Dospinescu

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Analiza factorilor de competitivitate sectorială. Profile de competitivitate ale rețelelor de excelență	4
2.1. Metodologia utilizată	5
2.2. Profile sectoriale	10
2.2.1. Total economie	11
2.2.2. Industria alimentară, fabricarea băuturilor și produselor din tutun	14
2.2.3. Fabricarea produselor textile	18

2.2.4. Tăbăcirea și finisarea pieilor, fabricarea încălțămintei	22
2.2.5. Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei	26
2.2.6. Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie; Tipărire și reproducerea pe suporti a înregistrărilor	31
2.2.7. Industria chimică	34
2.2.8. Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	38
2.2.9. Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	42
2.2.10. Fabricarea echipamentelor electrice și optice	46
2.2.11. Fabricarea echipamentelor de transport	50
2.3. Rețele de excelență. Profile de competitivitate sectorială	55
3. Repere strategice pentru susținerea dezvoltării rețelelor de excelență în industria prelucrătoare	61
3.1. Proliferarea, susținută prin politicile industriale, a domeniilor de excelență pentru o dezvoltare „inteligentă”	61
3.2. Edificarea unei culturi economice a inovării	62
3.3. Dezvoltarea activităților de CDI destinate susținerii rețelelor de excelență	65
Bibliografie	69
Anexa 1. Corespondență între codurile CAEN și codurile WIOD	70
Anexa 2. Estimarea factorilor de creștere economică la nivel sectorial, în perioada 1995-2014	71
Anexa 3. Producția potențială și decalajul de producție la nivel sectorial, în perioada 1995-2014	82
Anexa 4. Profile de competitivitate la nivel sectorial	94

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.6. – Calitatea și accesibilitatea serviciilor de furnizare a unităților publice.
Responsabilitatea socială a guvernanței corporatiste din România

Coordonator: dr. Marina Bădileanu

Colectiv de autori: dr. Marina Bădileanu; dr. Elisabeta Raluca Bozga; Luminița Izabell
Georgescu, Daniela Băleanu; dr. Daniel Ciuiu (colaborator)

CUPRINS

Introducere	3
Capitolul 1. Precizări noționale referitoare la responsabilitatea socială a guvernanței corporatiste	4
1.1. Guvernanța corporatistă	4
1.2. Responsabilitatea socială corporatistă	6
Bibliografie	23
Capitolul 2. Baza de date	26

Capitolul 3. Situația actuală și de perspectivă a alimentării centralizate cu energie termică din România	29
3.1. Situația actuală	29
3.2. Analiza SWOT a alimentării centralizate cu energie termică	37
3.3. Scenarii	40
3.4. Obiective pe termen scurt, mediu și lung în domeniul alimentării cu energie termică, din perspectiva responsabilității sociale	42
Bibliografie	45
Capitolul 4. Situația actuală și de perspectivă a serviciilor de alimentare cu apă potabilă din România	47
4.1. Situația actuală	47
4.2. Analiza SWOT a alimentării cu apă potabilă	52
4.3. Scenarii	56
4.4. Obiective pe termen scurt, mediu și lung în domeniul alimentării cu apă potabilă, din perspectiva responsabilității sociale	60
Bibliografie	63
Capitolul 5. Studiu de caz: analiza multicriterială a performanțelor companiilor regionale de alimentare cu apă potabilă	65
5.1. Literatura de specialitate	65
5.2. Metodologia	65
5.3. Rezultatele cercetării	68
Bibliografie	71
Concluzii	72

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

*6.4.7. – Determinanți ai intercondiționărilor economice dintre industria chimică și
industria energetică*

Coordonator: dr. Marina Bădileanu

Colectiv de autori: dr. Marina Bădileanu; dr. Elisabeta Raluca Bozga; Luminița Izabell
Georgescu

CUPRINS

Introducere	3
Capitolul 1. Situația actuală a industriei chimice	4
1.1. Evoluția structurii industriei chimice la nivel național, pe grupe de produse și pe categorii de companii	5
1.2. Analiza economico-financiară a companiilor din industria chimică	17
1.3. Structura regională a industriei chimice din România	20
Capitolul 2. Situația actuală a industriei energetice	22
2.1 Evoluția structurii industriei energetice la nivel național	22

2.2. Structura regională a industriei energetice din România	23
2.3. Analiza economico-financiară a companiilor din industria energetică	27
Capitolul 3. Consumurile energetice ale industriei chimice	33
3.1. Situația pe plan mondial	34
3.2. Situația din România	38
Concluzii	46
Bibliografie	47
Anexe	49

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.4. Analiza dinamicii economiei naționale. Direcții de îmbunătățire
a structurilor economice în condițiile creșterii competitivității

Tema de cercetare:

6.4.8. – Direcții de inovare în sectorul serviciilor

Coordonatori: prof. dr. Constanța-Nicoleta Bodea; prof. dr. Stelian Stancu; dr. Mihai-Sabin Muscalu

Colectiv de autori: prof. dr. Constanța-Nicoleta Bodea; prof. dr. Stelian Stancu,
dr. Mihai-Sabin Muscalu; dr. Mateescu Adina Mihaela

CUPRINS

Argument	4
1. Precizări noționale și conceptuale. Sisteme de indicatori utilizați	5
1.1. Precizări noționale și conceptuale. Inovarea – factor determinant al creșterii economice și sociale	5
1.2. Sisteme de indicatori utilizați. Inovarea în industria serviciilor	11
2. Stadiul actual al cunoașterii	17
3. Clasificarea inovării în funcție de modificările tehnice și intensitate	21
3.1. Taxonomia inovării într-o economie a inovației	21

3.2. Taxonomia inovării în managementul tehnologiei	23
4. Oportunități și bariere în promovarea inovării în servicii ca factor al creșterii economice și competitivității	24
5. Strategii de inovare și politici publice de promovare a inovării în servicii	27
5.1. Strategii de inovare la nivel european	27
5.2. Politici publice de promovare a inovării în servicii	41
6. Scurtă retrospectivă a inovării pe piața serviciilor din România	43
6.1. Seriile de date utilizate	43
6.2. Testele de staționaritate a seriilor de date	45
6.3. Analiza corelației dintre seriile de date	47
6.4. Analiza de regresie	48
6.5. Indicator integrat al inovării	51
7. Modele de inovare a serviciilor	52
7.1. Scurt istoric	52
7.2. Relația dintre inovare și competiție	54
7.3. Analiza modelului economico-matematic	55
8. Piața comunicațiilor mobile	63
8.1. Rețele de comunicații mobile	63
8.2. Piața serviciilor la nivelul Uniunii Europene și rolul pieței comunicațiilor în acest context	69
8.3. Cotele de piață deținute de cei mai mari operatori de telefonie mobilă la nivelul Uniunii Europene și din România	76
9. Modelarea dinamică a pieței telefoniei mobile de tip oligopol – caz particular, piața României	80
9.1. Introducere	80
9.2. Construirea modelului economico-matematic	80
9.3. Analiza modelului economico-matematic în funcție de datele de intrare	82
9.4. Concluzii	89

Concluzii	90
Referințe bibliografice	98
Anexe	103

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.21. Noua Enciclopedie a României

Tema de cercetare:

6.21.2. – Evoluția transporturilor navale românești de la apariție până în prezent

Coordonator: dr. Frantz Daniel Fistung

Colectiv de autori: dr. Frantz Daniel Fistung; Rodica Miroiu; Teodor Popescu;
Carmen Coja

CUPRINS

Introducere	2
Capitolul 1. Transporturile navale în România, din antichitate și până la sfârșitul celei de-a doua conflagrații militare mondiale	6
1.1. Evoluții ale transporturilor navale pe teritoriul actualei României, din cele mai vechi timpuri până la jumătatea secolului al XIX-lea	10
1.2. Transporturile navale în perioada dintre formarea Principatelor Unite Române și a României Mari	16
1.3. Influențele conflagrației militare mondiale asupra transporturilor navale din România	23
Capitolul 2. Evoluția transporturilor navale din România, sub influența societății comuniste	35

2.1. Repere semnificative ale activității de transport naval în perioada 1948-1990 ...	36
2.2. Dezvoltarea infrastructurii portuare și a industriei navale în perioada comunistă	38
Capitolul 3. Amprenta evoluției politico-economice naționale, după anul 1990, asupra sistemului de transport naval, în România	55
3.1. Considerații generale privind evoluția transporturilor navale în România, și influențele piețelor națională și internațională de profil	56
3.2. Transporturile fluviale	65
3.3. Transporturile maritime	76
3.4. Repere în evoluția flotei navele românești, după anul 1990	84
3.5. Industriile de profil din România, sprijin și frână în dezvoltarea sistemului național de transport naval	92
Concluzii finale	98
Bibliografie	105
Anexe	107
Anexa I. Elemente caracteristice ale transportului naval	107
Anexa II. Situația activității de transport naval din România, pentru perioada interbelică, la nivel județean	113
Anexa III. Canalul Dunăre Marea Neagră, puncte de reper	117
Anexa IV. Evoluții ale volumului de mărfuri derulat în porturile fluviale din România în perioada 1993-2011	122
Anexa V. Câteva repere ale Strategiei Dunării	125
Anexa VI. Evoluții ale volumului de mărfuri derulat în porturile maritime din România în perioada 1993-2011	127
Anexa VII. Proiecte de dezvoltare a transporturilor navale din România, în anul 2014	131

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.21. Noua Enciclopedie a României

Tema de cercetare:

6.21.3. – Industria mică din România în perioada 1959-1990.
Evoluția întreprinderilor mici și mijlocii după 1990

Coordonator: dr. Nicoleta Hornianschi

Autori: dr. Nicoleta Hornianschi; Mariana Vania

CUPRINS

Industria mică în perioada cuprinsă între a doua jumătate
a secolului XIX și sfârșitul anului 1989 (1)

Introducere	2
1. Evoluția industriei mici în perioada cuprinsă între a doua jumătate a secolului XIX și anul 1948	3
1.1. Sfera de cuprindere și conținutul industriei mici	4
1.2. Locul industriei mici în ansamblul sistemului industrial românesc	7
2. Evoluția industriei mici în perioada cuprinsă între anul 1950 și sfârșitul anului 1989	19

2.1. Forme de organizare a activității industriei mici în România și caracteristici ale principalelor sale componente	22
2.1.1. Forme de organizare a activității industriei mici	22
2.1.2. Caracteristici ale principalelor componente ale industriei mici	24
2.2. Locul industriei mici în complexul industriei naționale	29
2.3. Funcții ale industriei mici	42
2.4. Trăsături ale activităților din industria mică	51
Concluzii	54
Bibliografie	60

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIA INDUSTRIEI ȘI SERVICIILOR

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.21. Noua Enciclopedie a României

Tema de cercetare:

6.21.4. – Începuturile energiei nucleare în România

Coordonator: dr. Mihai-Sabin Muscalu

Colectiv de autori: dr. Mihai-Sabin Muscalu; Daniela Nicoleta Băleanu; Carmen Coja;
Mihaela Adina Mateescu

CUPRINS

Cuvânt introductiv	3
Capitolul 1. Reactorii nucleari energetici	6
1.1. Fisiunea nucleului de uraniu și aplicațiile ei	6
1.2. Principii funcționale și caracteristici constructive.	
Tipuri de reactoare nucleare de fisiune	14
Capitolul 2. Programul național de energetică nucleară. Alegerea filierei CANDU	37
2.1. Contextul geopolitic internațional	37
2.2. Programul Național Nuclear	43
Capitolul 3. Construirea centralei nucleare-electrice de la Cernavodă	50

3.1. Energetica nucleară românească înainte de 1989	5
3.2. Istoria post-decembristă a programului energetic nuclear	58
3.3. Prezentarea soluției constructive de la CNE Cernavodă	74
Capitolul 4. Perspectivele programului nuclear din România	92
4.1. Sistemul energetic din România și opțiunea nucleară	92
4.2. Realizarea Unităților 3 și 4 la CNE Cernavodă	104
Încheiere	115
Bibliografie	119

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

6.1.5. – Economia politică între economia normativă și economia pozitivă

Coordonator: dr. Emil Dinga

Autori: dr. Emil Dinga; prof. univ. Lucian Ionescu

CUPRINS

Cuprins	2
Încadrarea generală a proiectului	4
Capitolul I. Evoluția teoriei economice ca știință socială – relație contradictorie și simbioză între abordarea pozitivă și cea normativă	6
1. Determinarea socioumană a teoriei economice	6
2. Evoluția teoriei economice spre statutul de știință socială	7
3. Abordarea pozitivă și cea normativă – relație contradictorie și complementaritate	11
4. Spre simbioza între pozitiv și normativ în analiza economică	14
Capitolul II. Proiectul normativist al economiei	18

5. Normă, normativitate, normativism în comportamentul economic	18
5.1. Conceptul de normă	18
5.2. Normativitate	21
5.3. Normativism	22
5.4. Comportament economic	22
5.5. Comportamentul economic și normativitatea	23
6. Explicația normativă a comportamentului economic	24
6.1. Conceptul de explicație (sau, echivalent logic, de predicție)	24
6.2. Explicație normativă	25
6.3. Riscurile explicației normative în economie	26
6.4. „Profeții” privind explicația normativă în economie	28
7. Teoria normativă a comportamentului economic	30
7.1. Conceptul de teorie	30
7.2. Teoria normativă	32
7.3. Teoria normativă a comportamentului economic	33
8. Evaluarea proiectului normativist al economiei	36
8.1. Evaluare din perspectivă teoretică	36
8.2. Evaluare din perspectivă metodologică	39
8.3. Evaluare din perspectivă epistemologică	39
8.4. Evaluare din perspectivă paradigmatică	41
Capitolul III. Proiectul pozitivist al economiei	42
9. Reguli, regularități, legități în comportamentul economic	42
9.1. „Cum se întâmplă” în comportamentul economic	42
9.2. Conceptul de regularitate în comportamentul economic	43
9.3. Conceptul de regulă în comportamentul economic	45
9.4. Conceptul de lege în economie	46

9.5. Conceptul de legitate în economie	47
10. Explicația pozitivă a comportamentului economic	47
10.1. Ce este abordarea pozitivă în economie	47
10.2. Conceptul de explicație pozitivă în economie	49
10.3. Vulnerabilități ale explicației pozitive în economie	50
11. Teoria pozitivă a comportamentului economic	51
11.1. Conceptul de teorie pozitivă a comportamentului economic	51
11.2. Componentele unei teorii pozitive a comportamentului economic	53
11.3. Structura logică a teoriei pozitive a comportamentului economic	54
12. Evaluarea proiectului pozitivist al economiei	56
12.1. Aspecte inacceptabile ale proiectului pozitivist al economiei	56
12.2. Unele aspecte polemice ale proiectului pozitivist al economiei	59
Capitolul IV. Determinanții comportamentului economic	62
13. Voință, intenție, motivație, interes în comportamentul economic	62
13.1. Conceptul de voință	62
13.2. Conceptul de motivație în comportamentul economic	65
13.3. Conceptul de intenție în comportamentul economic	65
13.4. Conceptul de interes în comportamentul economic	69
13.5. Conceptul de decizie în comportamentul economic	69
13.6. Conceptul de acțiune în comportamentul economic	69
14. Cauzalitate și mecanism causal în comportamentul economic	69
14.1. Cauzalitate – o descriere logică	69
14.2. Cauzalitate în comportamentul economic	71
14.3. Mecanism causal în comportamentul economic	72
14.4. Cauză și condiție în comportamentul economic	73
14.5. Cauză și corelație în comportamentul economic	74

15. Instituțiile și comportamentul economic	76
15.1. Conceptul de instituție	76
15.2. Asupra tipologiei instituțiilor în procesul economic	78
15.3. Geneza instituțiilor în comportamentul economic	80
Capitolul V. Concluzii: Un proiect al economiei politice (sinnomics)	81
16. Unitatea pozitivist-normativist în comportamentul economic	81
17. Unitatea eutaxiologic-teleologic în comportamentul economic.....	81
18. Subiectul economic ca actor comportamental integral (sinnomic)	82
19. Un proiect sinnomic al economiei ca economie politică	85
20. Unele sugestii metodologice pentru proiectul sinnomiei	86
21. Sinteza principalelor rezultate obținute	87
Bibliografie selectivă	89
Index de termeni și de nume	90
Index de figuri	93

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

6.1.6. – Metodă și formalism pentru determinarea PIB sustenabil

Coordonator: dr. Emil Dinga

Autor: dr. Emil Dinga

CUPRINS

Încadrarea generală a proiectului	3
I. Despre sustenabilitatea procesului economic	5
1. Conceptul de sustenabilitate	5
1.1. Paradigmele acționale/comportamentale	5
1.2. Ce este sustenabilitatea	7
1.3. Sustenabilitate și procese sustenabile	7
2. Relația optimalitate-sustenabilitate-durabilitate	11
2.1. Predicatele de suficiență a optimabilității	11
2.2. Predicatele de suficiență ale sustenabilității	11

2.3. Sustenabilitate vs. durabilitate	13
3. Sustenabilitatea economică	15
3.1. Predicatele de suficiență ale economicului	15
3.2. Predicatele de suficiență ale sustenabilității economice	17
3.3. Aspecte formale ale sustenabilității economice	18
4. Sustenabilitate și economie de piață funcțională	20
4.1. Economie și spectru politic	20
4.2. Ce este eficiența socială a economiei de piață funcționale (EPF)	21
4.3. Cum se poate realiza eficiența socială a EPF	22
4.4. Câteva elemente de proiectare instituțională a justiției sociale	24
4.5. Despre paradigma „economiei sociale de piață funcționale” ESPF	25
4.6. Unele concluzii	26
II. PIB sustenabil. Aspecte conceptuale	28
5. Predicatele de suficiență ale PIB sustenabil	28
5.1. Conceptul de PIB contabil	28
5.2. Conceptul de PIB sustenabil	28
5.3. Semnificația conceptului de PIB sustenabil	29
6. Evaluarea calitativă a PIB sustenabil	30
6.1. „Clase” de PIB	30
6.2. Analiza critică a „claselor” de PIB	31
6.3. Succintă analiză calitativă a conceptului de PIB sustenabil	35
III. PIB sustenabil. Aspecte metodologice	38
7. Propunere de formalism privind calculul PIB sustenabil	38
7.1. O matrice sui-generis pentru evaluarea PIB sustenabil	38
7.2. Condiții matematice formale privind calculul PIB sustenabil	42
Concluzii	49

Anexă: Propunere de extindere a sistemului conturilor naționale	51
Bibliografie selectivă	53
Index de termeni și de nume	54
Index de figuri	57

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale

Tema de cercetare:

6.2.3. – Deschiderile teoriei economiei circulare pentru creșterea eficienței resurselor naturale în condițiile asigurării dezvoltării economice durabile și protecției mediului în România

Coordonator: dr. Gabriela Cornelia Piciu

Colectiv de autori: dr. Gabriela Cornelia Piciu; Florin Răzvan Bălășescu; Georgiana Ghițiga; Cătălin Drăgoi

CUPRINS

Deschiderile teoriei economiei circulare pentru creșterea eficienței resurselor naturale în condițiile asigurării dezvoltării economice durabile a României și protecției mediului

Capitolul 1. Economia circulară – concept, caracteristici, forme de manifestare, consecințe	4
1.1. Introducere și concept	4
1.2. Formele de manifestare ale economiei circulare	9
1.2.1. Ipoteza natural-materială	9
1.2.2. Ipoteza structural-economică	12
1.2.3. Ipoteza inovativ-managerială	17

1.2.4. Ipostaza social-instituțională	23
Capitolul 2. Modalități de realizare a tranziției de la economia liniară la economia circulară	28
2.1. Introducere	28
2.2. Principiile economiei circulare	32
2.3. Modele de afaceri din economia circulară	35
2.4. Constrângerile economiei circulare	39
2.5. Soluții pentru trecerea de la economia liniară la economia circulară	45
2.6. Beneficii economice ale modelului circular	51
2.7. Concluzii	53
Capitolul 3. Necesitatea trecerii de la economia liniară la economia circulară – cadru european și național	55
3.1. Susținerea necesității transformării actualei economii europene	55
3.1.1. Actualele presiuni existente în susținerea transformării economiei UE	56
3.1.2. Propuneri ale susținerii transformării economiei europene	58
3.2. Politica Europei privind deșeurile – o politică «fără deșeuri»	63
3.2.1. Provocări existente	66
3.2.2. Măsuri în vederea susținerii politicii «zero deșeuri»	67
3.3. Cadrul european necesar prevenirii generării deșeurilor și utilizării optime a resurselor	70
3.3.1. Situația actuală a gestionării deșeurilor la nivel UE și în România	72
3.4. Concluzii	85
Capitolul 4. Stimularea sau frânarea prin fiscalitate a economiei circulare	87
4.1. Introducere	87
4.2. Economia circulară și rolul guvernelor	90
4.3. Politici și inițiative la nivelul UE	92
4.4. Propuneri de modificări fiscale către o economie circulară	98

4.5. Concluzii	101
Capitolul 5. Influența industriilor din economia circulară; Studiu de caz România	102
5.1. Productivitatea resurselor materiale	102
5.2. Stabilirea obiectivelor cu privire la utilizarea eficientă a resurselor materiale	106
5.3. Concluzii	116
Lista figurilor	118
Lista tabelelor	119
Bibliografie	120

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării
economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor
economico-sociale și sistemelor instituționale

Tema de cercetare:

6.6.3. – Direcții și provocări ale politicii monetare românești în condițiile interne și
internaționale postcriză

Coordonator: dr. Camelia Milea

Colectiv de autori: dr. Camelia Milea; drd. Alina Georgeta Ailincă; dr. Silviu Marius
Șeitan

CUPRINS

Introducere	4
1. Identificarea reperelor metodologice	6
2. Evidențierea condițiilor interne și a celor internaționale postcriză care pot afecta politica monetară	20
2.1. Evidențierea condițiilor interne postcriză care pot afecta politica monetară	21
2.2. Evidențierea condițiilor internaționale postcriză care pot afecta politica monetară	31
3. Politica monetară actuală din România	42

3.1. Premise ale politicii monetare a Băncii Naționale a României	42
3.2. Evaluarea politicii monetare a BNR în perioada 2007-2014	51
3.3. Corelații în sfera politicii monetare din România	64
4. Identificarea principalelor provocări la adresa politicii monetare românești în condițiile interne și internaționale postcriză	74
4.1. Aspecte teoretice privind provocările actuale la adresa politicii monetare	74
4.2. Provocări la adresa politicii monetare românești determinate de evoluțiile nefavorabile ale condițiilor interne și internaționale	88
4.3. Provocări pentru configurarea și consolidarea politicii monetare a României	100
5. Concluzii privind direcțiile de conduită a politicii monetare a României generate de condițiile existente pe plan intern și internațional	114
Listă abrevieri	122
Listă figuri	124
Listă tabele	124
Bibliografie selectivă	125

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării
economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor
economico-sociale și sistemelor instituționale

Tema de cercetare:

6.6.4. – Incidența fiscalității asupra costurilor de tranzacție

Coordonatori: dr. Mihail Dimitriu; dr. Nicoleta Mihăilă

Colectiv de autori: dr. Nicoleta Mihăilă; drd. Silvia Elena Isachi; dr. Silviu Marius
Șeitan; dr. Mihail Dimitriu

CUPRINS

Introducere	1
Capitolul I. Teoria și practica costurilor de tranzacție în climatul antreprenorial.	
Aspecte comparative România versus Uniunea Europeană	2
1.1. Teorii privind costurile de tranzacție. O incursiune în literatura de specialitate	2
1.1.1. Concepția lui Ronald Coase privind existența firmei	2
1.1.2. Contribuția lui O.E. Williamson în teoria costurilor de tranzacție	4
1.1.3. Dezvoltarea teoriei costurilor de tranzacție	7
1.2. Costurile de tranzacție la nivel antreprenorial	8

1.2.1. Aspecte teoretice privind costurile de tranzacție la nivelul firmei	8
1.2.2. Costurile de tranzacție la nivelul firmei din perspectiva fiscală	10
1.3. Analiza comparativă a costurilor de tranzacție la nivelul firmei în România vis-a-vis de unele state ale Uniunii Europene	14
1.4. Concluzii	19
Capitolul II. Costurile de tranzacție în decizia de investire. Structură, evoluție, factori de influență	22
2.1. Costurile de tranzacție. Analiză și structură	25
2.1.1. Tranzacțiile – conținutul și clasificare	26
2.1.2. Costurile de tranzacție – structură și cuantificare	27
2.2. Factorii generatori ai costurilor de tranzacție	31
2.3. Căi de internalizare a activităților și forme de organizare internă a firmelor	38
2.4. Concluzii	42
Capitolul III. Relația dintre fiscalitate și costurile de tranzacție în decizia financiară a firmei	43
3.1. Costuri de tranzacție și procesul de producție	45
3.1.1. Procesul de producție	45
3.1.2. Proiectarea financiară a activităților de producție	47
3.1.3. Deciziile financiare privind producția	51
3.1.4. Alte decizii financiare privind activitățile legate de producție	52
3.1.5. Planul de afaceri	53
3.2. Deciziile financiare privind activele corporale	54
3.2.1. Procesul de consum pentru activele corporale	54
3.2.2. Proiectarea financiară a investițiilor	56
3.2.3. Decizia financiară privind investițiile	63
3.2.4. Alte decizii financiare privind activele fixe	64
3.3. Deciziile financiare privind ciclul de exploatare	65

3.3.1. Procesul de consum pentru formarea activelor circulante necesare ciclului de exploatare	65
3.3.2. Proiectarea financiară a necesarului de active circulante	67
3.3.3. Decizia financiară privind finanțarea ciclului de exploatare	71
3.3.4. Gestionarea stocurilor	71
3.4. Decizia de structurare a rezultatelor economice	73
3.4.1. Gestionarea creanțelor	74
3.4.2. Decizia de structurare	75
3.5. Proiectarea financiară a firmei	76
3.5.1. Motivația și scopul proiectării de tip financiar a firmei	76
3.5.2. Starea financiară inițială	77
3.5.3. Proiectul financiar al firmei	78
3.6. Concluzii	79
Capitolul IV. Adaptarea firmei la modificările fiscale și ale costurilor de tranzacție	82
4.1. Despre adaptare, adaptabilitate și schimbare. Aspecte teoretice	82
4.2. Schimbarea – efect al producerii implementării modificărilor fiscale și a creșterii costurilor de tranzacție asupra firmei	85
4.3. Adaptarea firmelor la modificările fiscale și costurile de tranzacție	86
4.3.1. Relația modificare fiscală – starea financiară a firmei	88
4.3.2. Gestionarea de către firme a situației cauzate de modificarea fiscală și costurile de tranzacție	90
4.3.3. Adaptarea întreprinderii la modificările fiscale și costurile de tranzacție în funcție de factorii externi	92
4.4. Investiții, reglementare, impozitare și ciclu de viață la nivelul firmei	95
4.4.1. Costurile de investiție la nivelul firmei	95
4.4.2. Ciclul de viață al companiilor	97
4.4.3. Reglementare și impozitare	100

4.5. Cadrul conceptual pentru a stabili legătura dintre spiritul antreprenorial cu creșterea economică	101
4.6. Concluzii	103
Anexa 1	109
Anexa 2	111
Bibliografie	112
Listă de tabele	116
Listă de figuri	117

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării
economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor
economico-sociale și sistemelor instituționale

Tema de cercetare:

6.6.5. – Sustenabilitatea financiară a firmelor ce deservește comunitățile locale – condiție pentru dezvoltarea mediului de afaceri din România

Coordonator: dr. Mihail Dimitriu

Colectiv de autori: drd. Silvia Elena Isachi; dr. Silviu Marius Șeitan; dr. Nicoleta Mihăilă;
dr. Mihail Dimitriu

CUPRINS

Introducere	5
Capitolul 1. Teoria economică privind dezvoltarea economică și socială locală (introducere, istoric, tendințe, tipologii, probleme în discuție	7
1.1. Evoluția teoriilor privind regiunea	7
1.2. Teorii privind dezvoltarea economică regională	15
1.3. Politicile regionale	18
1.4. Tendințe actuale cu privire la abordările dezvoltării regionale	20

1.5. Concluzii	37
Capitolul 2. Experiențe internaționale privind politicile de dezvoltare economică locală (modele, „bune practici”, modalități de finanțare, analize comparative etc.)	39
2.1. Nevoia de modele în contextul dezvoltării economice locale	39
2.2. Modele teoretice de dezvoltare economică locală	40
2.3. Modele ale dezvoltării economice locale	62
2.4. Exemple de dezvoltare durabilă bazată pe resurse naturale	74
2.5. Concluzii	75
Capitolul 3. Repartiția în plan regional a IMM-urilor din România	77
3.1. Aspecte privind interpretarea definiției IMM-urilor	77
3.2. Distribuția IMM-urilor din România pe regiunile de dezvoltare	79
3.3. Indicatori de performanță la nivelul IMM-urilor în perioada 2011-2013	85
3.4. Aspecte privind start-up-urile și distribuția lor în plan teritorial	86
3.5. Firme Start-up care nu au supraviețuit în primul an (firme „zombie”)	90
3.6. Concluzii	91
Capitolul 4. Specificitatea firmelor cu activitate la nivel local	94
4.1. Serviciile publice – condiția necesară, dar nu suficientă, pentru asigurarea cu bunuri pentru comunitățile locale	94
4.2. Firmele cu activitate locală – factor al dezvoltării economiei locale	95
4.3. Evoluția firmelor cu activitate la nivel local în perioada 2007-2014	102
Capitolul 5. Finanțarea dezvoltării economice zonale	112
5.1. Configurația în rețea a dezvoltării economiei zonale	112
5.2. Analiza și planificarea dezvoltării economice zonale	117
5.2.1. Analiza multisectorială: interdependențe și ierarhii	117
5.2.2. Strategia proiectării dezvoltării zonale	124
5.3. Modelarea interdependențelor financiare zonale	133
5.3.1. Legături național-zonal	133

5.3.2. Legături interzonale	134
5.3.3. Modelarea	135
5.4. Managementul în rețea a finanțării dezvoltării zonale	136
5.5. Metode de finanțare în rețea a dezvoltării economice zonale	138
Concluzii	141
Bibliografie	145
Index tabele	152
Index figuri	153

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării
economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor
economico-sociale și sistemelor instituționale

Tema de cercetare:

6.6.6. – Analiza modificărilor structurale ale fiscalității în România în perioada 2000-2014.
Orientări și perspective în contextul Tratatului de guvernanță fiscală al Uniunii Europene

Coordonator: dr. Ionel Leonida

Colectiv de autori: dr. Ionel Leonida; dr. Elena Pădurean; dr. Tudor Ciumara; dr. Nicoleta Mihăilă; drd. Alin Stelian Dobre (cercetător asociat – Director Adjunct – Ministerul Finanțelor Publice – Unitatea de Coordonare a Relațiilor Bugetare cu Uniunea Europeană)

CUPRINS

Introducere	4
Capitolul I. Poziționarea sistemului fiscal românesc în tipologia sistemelor fiscale	6
1.1. Tipologii ale sistemelor fiscale	6
1.2. Elemente atipice și influențe doctrinare	8
1.3. Evaluarea sistemului fiscal românesc în raport cu tipologia și elementele doctrinare expuse	11

1.3.1. Caracteristicile sistemului fiscal din perioada 1990-2004	11
1.3.2. Caracteristicile sistemului fiscal din perioada 2005-2014	13
1.3.3. Un „portret” general al sistemului fiscal românesc rezultat din evaluarea acestuia prin prisma criteriilor prezentate	14
Capitolul II. Politica fiscală a Uniunii Europene – coordonate și incidențe	16
2.1. Coordonate inițiale	16
2.2. Procesul armonizării fiscale și rezultate ale acestuia	17
2.3. Unele explicații privind ineficiența procesului de armonizare la nivelul statelor membre UE	28
Capitolul III. Orientări și perspective ale fiscalității europene și naționale în procesul de tranziție de la armonizare către coordonare și guvernanța fiscală la nivelul Uniunii Europene	33
3.1. Reglementări fiscale ale UE privind orientarea politicilor fiscale naționale	33
3.2. Orientări ale noilor reglementări fiscale adoptate la nivelul UE	37
3.3. Incidențe ale noilor reglementări fiscale la nivel național	40
3.3.1. La nivelul veniturilor fiscale	40
3.3.2. La nivelul cheltuielilor bugetare	44
3.3.3. Aprecieri privind anumite tendințe structurale fiscal-bugetare în contextul reglementărilor fiscale comunitare	47
Capitolul IV. Concluzii	50
Bibliografie	54
Listă figuri	58

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării
economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor
economico-sociale și sistemelor instituționale

Tema de cercetare:

6.6.7. – Strategii ale autorităților monetare în perioade marcate de instabilitate financiară

Coordonatori: dr. Adina Criste; dr. Iulia Lupu

Autori: dr. Adina Criste; dr. Iulia Lupu

CUPRINS

Introducere	4
1. Instabilitatea financiară. O incursiune în literatură și în realitate	6
1.1. Abordări ale instabilității financiare în literatură	6
1.2. Crizele financiare, ca repere ale instabilității financiare	9
2. Crizele financiare recente și perspectiva băncilor centrale	13
2.1. Repere privind rolul băncilor centrale în gestionarea crizelor financiare	13
2.2. Provocări ale crizei financiare la nivelul băncilor centrale	15
2.2.1. Raportarea băncilor centrale la obiectivul de stabilitate financiară	15

2.2.2. Limite ale instrumentelor monetare tradiționale	16
2.2.3. Măsurile neconvenționale, instrumente suplimentare de politică monetară	17
2.2.4. Completări pentru cadrul politicii monetare. Instrumentele macroprudențiale	23
3. Autoritățile monetare și gestionarea efectelor crizei financiare globale.....	25
3.1. Țări dezvoltate	25
3.1.1. Reacții timpurii	25
3.1.2. Aplicarea măsurii de „orientare de perspectivă” (forward guidance)	33
3.2. Țări emergente	36
3.2.1. Măsurile macroprudențiale	38
4. Perspective privind strategiile autorităților monetare	41
4.1. Provocări recente ale autorităților monetare în țările dezvoltate	41
4.1.1. Ieșirea din cercul neconvențional	41
4.1.2. Provocări ale orientării de perspectivă (Forward Guidance)	42
4.2. Provocări la nivelul autorităților monetare din țările emergente	44
4.2.1. Influențe ale politicii monetare externe	45
4.2.2. Efectul de bumerang al relaxărilor cantitative în țările dezvoltate	45
4.3. Triada financiară imposibilă și soluția la nivel european	46
Concluzii	49
Anexa 1	50
Anexa 2	52
Bibliografie selectivă	56
Abrevieri	64
Listă tabele	65
Listă grafice	65

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării
economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor
economico-sociale și sistemelor instituționale

Tema de cercetare:

6.6.8. – Ciclul electoral și politicile financiare

Coordonatori: dr. Tudor Ciumara; dr. Iulia Lupu

Colectiv de autori: dr. Tudor Ciumara; dr. Iulia Lupu; dr. Adina Criste

CUPRINS

1. Introducere	5
2. Cadrul teoretic al analizei relației dintre ciclurile electorale și economie	7
2.1. Etapele principale ale dezvoltării literaturii privind ciclurile electorale și politicile economice și financiare	8
2.2. Principalele rezultate privind legătura dintre alegeri și evoluția indicatorilor și politicilor economice, evidențiate în literatura de specialitate	10
2.3. Piața bursieră și ciclurile electorale	14
2.4. Caracteristicile locale și regionale	16
2.5. Incertitudinea politică și politicile financiare	18

2.6. Independența băncii centrale și ciclurile electorale	21
2.7. Context european	26
2.8. Context local	28
3. Ciclurile electorale și impactul lor economic și financiar în România	30
3.1. Cicluri electorale în România	30
3.2. Evoluții economice și financiare în context electoral	33
3.3. Independența Băncii Naționale a României, inflația și ciclurile electorale	42
4. Considerații finale	45
Anexe	47
Listă abrevieri	50
Listă figuri	50
Listă tabele	51
Bibliografie	52

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.6. Instabilitatea economică și politici de stabilizare în condițiile financiarizării
economiilor și creșterii complexității și vulnerabilității proceselor
economico-sociale și sistemelor instituționale

Tema de cercetare:

6.6.9. – Starea financiară: Elemente de teorie și practică

Coordonator: dr. Constantin Marin

Colectiv de autori: dr. Constantin Marin; dr. Ionel Leonida; dr. Elena Pădurean; dr. Iulia Lupu; dr. Camelia Milea; drd. Alina Ailincă; Florin Răzvan Bălășescu; dr. Mihail Dimitriu; dr. Nicoleta Mihăilă; drd. Silvia Elena Isachi; dr. Gabriela Piciu; Georgiana Ghița; Cătălin Drăgoi; dr. Adina Criste; Camelia Băltărețu

CUPRINS

Starea financiară a României

Cuvânt înainte	1
Partea I. Evaluare generală	10
Capitolul I. Evoluții fiscal-bugetare	11
1. Structura veniturilor bugetare	12
2. Structura cheltuielilor bugetare	14

3. Structura principalelor categorii de impozite și taxe	15
4. Soldul bugetar convențional contabil al bugetului general consolidat	17
5. Soldul bugetar convențional primar	17
6. Soldul bugetar structural al BGC	18
7. Poziția fiscală	18
8. Impulsul fiscal	19
9. Presiunea fiscală brută la nivelul bugetului general consolidat	19
10. Presiunea fiscală netă la nivelul bugetului general consolidat	20
Capitolul al II-lea. Evoluțiile pieței de capital	26
1. Evoluția ponderii capitalizării bursiere în PIB	27
2. Evoluția poziției României în UE27 privind ponderea capitalizării bursiere în PIB	27
3. Evoluția ponderii valorii tranzacțiilor bursiere în PIB	28
4. Evoluția lichidității relative a pieței bursiere	28
5. Evoluția volatilității pieței bursiere	28
6. Evoluția amplitudinii pieței bursiere	29
Capitolul al III-lea. Evaluarea echilibrului extern	34
1. Introducere	35
2. Analiza indicatorilor balanței de plăți externe	35
3. Analiza poziției investiționale internaționale	42
Partea a II-a. Evoluția indicatorilor de stare privind economia reală	54
Capitolul I. Evaluarea stării agenților economici din economia reală	55
1. Potențialul economico-financiar	56
2. Utilizarea potențialului economic	69
3. Rezultatele economico-financiare în economia reală	77
4. Performanțele economico-financiare în economia reală	92

5. Corelații între unii indicatori de stare din economia reală și PIB-ul nominal din perioada 2007-2014	105
6. Unele precizări metodologice	107
Capitolul al II-lea. Evaluarea stării instituțiilor financiare nebancare	112
1. Evaluarea empirică a instituțiilor financiare nebancare (calcularea indicatorilor)	113
2. Indicatorii relevanți privind dezvoltarea sectorului IFN	116
Capitolul al III-lea. Evoluția indicatorilor financiari ai populației	127
1. Calcularea valorilor indicatorilor	128
2. Concluzii	149
Partea a III-a. Evaluarea riscurilor și vulnerabilităților	151
Capitolul I. Evaluarea convergenței economice	152
1. Convergența economică nominală	153
2. Convergența economică reală	155
3. Precizări metodologice	156
Capitolul II. Tabloul de bord european și procedura de dezechilibru macroeconomic	159
1. Introducere	160
2. Raportul privind mecanismul de alertă	160
3. Tabloul de bord european și procedura de dezechilibru macroeconomic – cazul României	163
4. Indicatorii tabloului de bord european și procedura de dezechilibru macroeconomic pentru România	164
5. Concluzii	176

Index de tabele

Tabelul nr. 1.1.1. Structura veniturilor bugetare, pe bugetele componente ale bugetului public în perioada 2010-2015	12
--	----

Tabelul nr. 1.1.2. Evoluția structurală a principalelor categorii de impozite și taxe raportate la PIB și veniturile fiscale totale în perioada 2010-2015	15
Tabelul nr. 1.1.3. Evoluția soldului bugetar convențional contabil al bugetului general consolidat în perioada 2010-2014	17
Tabelul nr. 1.1.4. Evoluția soldului bugetar convențional primar al bugetului general consolidat în perioada 2010-2015	17
Tabelul nr. 1.1.5. Evoluția soldului bugetar structural al bugetului general consolidat în perioada 2010-2015	18
Tabelul nr. 1.1.6. Evoluția poziției fiscale în perioada 2010-2015	18
Tabelul nr. 1.1.7. Impulsul fiscal în perioada 2010-2015	19
Tabelul nr. 1.1.8. Evoluția presiunii fiscale brute și nete la nivelul bugetului general consolidat în perioada 2010-2015	20
Tabelul nr. 1.2.1. Ponderea capitalizării bursiere în PIB pentru România, în perioada 2007-2015	27
Tabelul nr. 1.2.2. Poziția României în clasamentul UE27 privind ponderea capitalizării bursiere, în perioada 2007-2015	27
Tabelul nr. 1.2.3. Ponderea valorii tranzacțiilor bursiere în PIB pentru România, în perioada 2007-2015	28
Tabelul nr. 1.2.4. Lichiditatea relativă a pieței bursiere în România, în perioada 2007-2015	28
Tabelul nr. 1.2.5. Volatilitatea pieței bursiere din România, în perioada 2007-2015	29
Tabelul nr. 1.2.6. Amplitudinea pieței bursiere din România, în perioada 2007-2015	29
Tabelul nr. 1.3.1. Evoluția indicatorilor privind contul curent și balanța comercială	39
Tabelul nr. 1.3.2. Finanțarea deficitului Contului Curent	41
Tabelul nr. 1.3.3. Evoluția datoriei externe pe termen scurt, mediu și lung în România	47
Tabelul nr. 1.3.4. Structura pe creditori a datoriei publice externe pe termen mediu și lung a României și evoluția componentelor structurale	49
Tabelul nr. 1.3.5. Structura activelor de rezervă ale BNR și evoluția componentelor structurale	50

Tabelul nr. 2.1.1. Dinamica activelor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	56
Tabelul nr. 2.1.2. Dinamica activelor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	57
Tabelul nr. 2.1.3. Dinamica activelor imobilizate medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	58
Tabelul nr. 2.1.4. Dinamica activelor imobilizate medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	59
Tabelul nr. 2.1.5. Dinamica stocurilor materiale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	60
Tabelul nr. 2.1.6. Dinamica stocurilor materiale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	61
Tabelul nr. 2.1.7. Dinamica disponibilităților bănești medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	62
Tabelul nr. 2.1.8. Dinamica disponibilităților bănești medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	63
Tabelul nr. 2.1.9. Dinamica activelor circulante medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	64
Tabelul nr. 2.1.10. Dinamica activelor circulante medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	65
Tabelul nr. 2.1.11. Dinamica numărului mediu de personal angajat în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	66
Tabelul nr. 2.1.12. Dinamica numărului mediu de personal angajat în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	67
Tabelul nr. 2.1.13. Dinamica numărului de societăți comerciale în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	68
Tabelul nr. 2.1.14. Dinamica numărului de societăți comerciale în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	69
Tabelul nr. 2.1.15. Dinamica valorii medii a amortizării imobilizărilor corporale în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	70

Tabelul nr. 2.1.16. Dinamica valorii medii a amortizării imobilizărilor corporale în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	71
Tabelul nr. 2.1.17. Dinamica cheltuielilor medii de personal în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	72
Tabelul nr. 2.1.18. Dinamica cheltuielilor medii de personal în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	73
Tabelul nr. 2.1.19. Dinamica cheltuielilor medii de exploatare în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	74
Tabelul nr. 2.1.20. Dinamica cheltuielilor medii de exploatare în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	75
Tabelul nr. 2.1.21. Dinamica cheltuielilor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	76
Tabelul nr. 2.1.22. Dinamica cheltuielilor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	77
Tabelul nr. 2.1.23. Dinamica cifrei de afaceri medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	78
Tabelul nr. 2.1.24. Dinamica cifrei de afaceri medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	79
Tabelul nr. 2.1.25. Dinamica veniturilor din exploatare medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	80
Tabelul nr. 2.1.26. Dinamica veniturilor din exploatare medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	81
Tabelul nr. 2.1.27. Dinamica veniturilor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	81
Tabelul nr. 2.1.28. Dinamica veniturilor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	82
Tabelul nr. 2.1.29. Dinamica profitului mediu din exploatare în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	83
Tabelul nr. 2.1.30. Dinamica profitului mediu din exploatare în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	84

Tabelul nr. 2.1.31. Dinamica pierderilor medii din exploatare în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	85
Tabelul nr. 2.1.32. Dinamica pierderilor medii din exploatare în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	86
Tabelul nr. 2.1.33. Dinamica profitului brut total mediu în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	87
Tabelul nr. 2.1.34. Dinamica profitului brut total mediu în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	88
Tabelul nr. 2.1.35. Dinamica pierderilor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	88
Tabelul nr. 2.1.36. Dinamica pierderilor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	90
Tabelul nr. 2.1.37. Dinamica datoriilor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe ramuri ale economiei naționale	90
Tabelul nr. 2.1.38. Dinamica datoriilor totale medii în perioada 2007-2014 pentru societățile comerciale grupate pe regiuni de dezvoltare	92
Tabelul nr. 2.1.39. Indicatorii de performanță ai activității societăților comerciale în anul 2014, grupate pe ramuri ale economiei naționale (%)	93
Tabelul nr. 2.1.40. Dinamica productivității muncii, a costului unitar al forței de muncă și a înzestrării tehnice a muncii pentru societățile comerciale din economia reală, în perioada 2007-2014	99
Tabelul nr. 2.1.41. Dinamica rentabilității brute a veniturilor, a rentabilității resurselor consumate și a ratei marjei nete de exploatare pentru societățile comerciale din economia reală, în perioada 2007-2014	101
Tabelul nr. 2.1.42. Dinamica solvabilității generale, a solvabilității imediate și a solvabilității globale pentru societățile comerciale din economia reală, în perioada 2007-2014	102
Tabelul nr. 2.1.43. Dinamica ratei de autofinanțare, a ratei generale de îndatorare și a ratei datoriilor pentru societățile comerciale din economia reală, în perioada 2007-2014	103
Tabelul nr. 2.1.44. Dinamica ratei fondului de rulment propriu, a ratei lichidității imediate și a stabilității financiare pentru societățile comerciale din economia reală, în perioada 2007-2014	104

Tabelul nr. 2.1.45. Evoluția ponderii stocurilor, creanțelor și activelor circulante din economia reală în valoarea PIB-ului nominal în perioada 2007-2014	105
Tabelul nr. 2.1.46. Evoluția raportului între datoriile firmelor din economia reală și valoarea PIB-ului nominal în perioada 2007-2014	106
Tabelul nr. 2.1.47. Evoluția ponderii profitului și pierderilor din economia reală în PIB-ul nominal în perioada 2007-2014	106
Tabelul nr. 2.1.48. Gruparea activităților și ramurilor economiei reale	107
Tabelul nr. 2.1.49. Gruparea județelor pe regiuni de dezvoltare	108
Tabelul nr. 2.1.50. Indicatorii economici de performanță ce caracterizează activitatea societăților comerciale, determinați pe baza situațiilor financiare de închidere a exercițiului economico-financiar la 31 decembrie	109
Tabelul nr. 2.2.1. Valorile indicatorilor Instituțiilor Financiare Nebancare pentru perioada 2007-2014	113
Tabelul nr. 2.2.2. Valorile indicatorului formării activelor (IF)	116
Tabelul nr. 2.2.3. Valorile indicatorului utilizării activelor (IU)	117
Tabelul nr. 2.2.4. Valorile indicatorului fructificării activelor (IC)	118
Tabelul nr. 2.2.5. Valorile indicatorului expansiunii sectorului IFNB (IS)	119
Tabelul nr. 2.2.6. Structura sistemului financiar din România (ponderea activelor în PIB)	120
Tabelul nr. 2.2.7. Numărul instituțiilor financiare nebancare în perioada 2007-2014 ...	122
Tabelul nr. 2.2.8. Activele financiare totale ale IFN din România	122
Tabelul nr. 2.2.9. Structura sistemului financiar nebancar din România (pondere active în PIB)	123
Tabelul nr. 2.2.10. Structura finanțării sectoarelor de activitate de către IFN și IBN în România	125
Tabelul nr. 2.2.11. Evoluția ratei creditelor neperformante ale instituțiilor financiare bancare și nebancare din România	126
Tabelul nr. 2.3.1. Evoluția indicatorilor primari privind caracterizarea stării financiare a populației în perioada 2007-2014	128
Tabelul nr. 2.3.2. Evoluția ratei economisirii financiare în perioada 2007-2014	130

Tabelul nr. 2.3.3. Evoluția coeficientului înclinației spre economisire în perioada 2007-2014	131
Tabelul nr. 2.3.4. Evoluția coeficientului de îndatorare în perioada 2007-2014	132
Tabelul nr. 2.3.5. Evoluția ratei de financiarizare a venitului populației în perioada 2007-2014	133
Tabelul nr. 2.3.6. Evoluția coeficientului capacității financiare de finanțare în perioada 2007-2014	134
Tabelul nr. 2.3.7. Evoluția ratei angajării financiare a populației în perioada 2007-2014	135
Tabelul nr. 2.3.8. Evoluția ratei îndatorării financiare a populației în perioada 2007-2014	136
Tabelul nr. 2.3.9. Evoluția ratei bancarizării venitului populației în perioada 2007-2014	137
Tabelul nr. 2.3.10. Evoluția ratei dezintermedierii plasamentelor populației în perioada 2007-2014	138
Tabelul nr. 2.3.11. Evoluția coeficientului finanțării economiei de către populație în perioada 2007-2014	139
Tabelul nr. 2.3.12. Evoluția coeficientului acoperirii lichide a creditelor bancare în perioada 2007-2014	140
Tabelul nr. 2.3.13. Evoluția coeficientului structural al investiției totale a populației în perioada 2007-2014	141
Tabelul nr. 2.3.14. Evoluția coeficientului foarfecelui ratelor dobânzii în perioada 2007-2014	142
Tabelul nr. 2.3.15. Evoluția ratei cheltuielilor cu dobânzile în perioada 2007-2014	143
Tabelul nr. 2.3.16. Evoluția multiplicatorului financiar al averii populației în perioada 2007-2014	144
Tabelul nr. 2.3.17. Evoluția coeficientului financiarizării active a populației în perioada 2007-2014	145
Tabelul nr. 2.3.18. Evoluția corelată a nivelului indicatorilor ce caracterizează starea financiară a populației în perioada 2007-2014	146

Tabelul nr. 2.3.19. Evoluția corelată a indicatorilor ce caracterizează starea financiară a populației în perioada 2008-2013 (%)	146
Tabelul nr. 3.1.1. Valori ale indicatorilor de convergență economică nominală pentru România	154
Tabelul nr. 3.1.2. Valori de referință pentru convergență economică nominală	154
Tabelul nr. 3.1.3. Valori ale indicatorilor de convergență economică reală pentru România	155
Tabelul nr. 3.1.4. Valori de referință pentru convergența economică reală (media UE-28)	156
Tabelul nr. 3.1.5. Criterii privind convergența economică reală	157
Tabelul nr. 3.2.1. Principalele constatări și provocări ale bilanțului aprofundat pentru România	162
Tabelul nr. 3.2.2. Tabloul de bord al PDM-România	163

Index de figuri

Figura nr. 1.1.1. Reprezentarea evoluției veniturilor, a cheltuielilor bugetului public și a deficitului în valori nominale în perioada 2010-2015	14
Figura nr. 1.1.2. Reprezentarea evoluției structurale a principalelor categorii de impozite și taxe raportate la PIB și la veniturile fiscale totale în perioada 2010-2015	16
Figura nr. 1.1.3. Evoluția soldului structural, a poziției fiscale și a impulsului fiscal (%PIB) în perioada 2010-2015	19
Figura nr. 1.1.4. Reprezentarea presiunii fiscale brute și a presiunii fiscale nete în perioada 2010-2015	21
Figura nr. 1.3.1. Evoluția ponderii soldului contului curent și a soldului balanței comerciale în PIB în România	38
Figura nr. 1.3.2. Evoluția ponderii soldului balanței comerciale în soldul contului curent în România	38
Figura nr. 1.3.3. Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi (FOB-FOB)	39
Figura nr. 1.3.4. Sursele de finanțare a deficitului de cont curent în România	41

Figura nr. 1.3.5. Evoluția ponderilor datoriei externe pe termen mediu și lung și a datoriei pe termen scurt în datoria externă în România	43
Figura nr. 1.3.6. Evoluția ponderilor componentelor datoriei externe pe termen mediu și lung în datoria externă pe termen mediu și lung în România	46
Figura nr. 1.3.7. Evoluția structurii pe creditori a datoriei publice externe pe termen mediu și lung a României	48
Figura nr. 1.3.8. Evoluția structurii activelor de rezervă ale BNR	50
Figura nr. 2.1.1. Evoluția productivității muncii, a costului mediu al muncii și a înzestrării tehnice a muncii în perioada 2007-2014 (2007=100%)	100
Figura nr. 2.1.2. Evoluția rentabilității brute a veniturilor, a rentabilității resurselor consumate și a ratei marjei nete de exploatare în perioada 2007-2014	101
Figura nr. 2.1.3. Evoluția solvabilității generale, a solvabilității imediate și a solvabilității globale în perioada 2007-2014	102
Figura nr. 2.1.4. Evoluția ratei de autofinanțare, a ratei generale de îndatorare și a ratei datoriilor în perioada 2007-2014	103
Figura nr. 2.1.5. Evoluția ratei fondului de rulment propriu, a ratei lichidității imediate și a stabilității financiare în perioada 2007-2014	104
Figura nr. 2.2.1. Ponderea activelor IFN în PIB	120
Figura nr. 2.2.2. Evoluția numărului de IFN în registrele BNR	122
Figura nr. 2.3.1. Evoluția ratei economisirii financiare a populației în perioada 2007-2014	130
Figura nr. 2.3.2. Evoluția coeficientului înclinației spre economisire a populației	131
Figura nr. 2.3.3. Evoluția coeficientului de îndatorare a populației	132
Figura nr. 2.3.4. Evoluția ratei de financiarizare a venitului populației	133
Figura nr. 2.3.5. Evoluția coeficientului capacității financiare de finanțare al populației	134
Figura nr. 2.3.6. Evoluția ratei angajării financiare a populației	135
Figura nr. 2.3.7. Evoluția ratei îndatorării financiare a populației	136
Figura nr. 2.3.8. Evoluția ratei bancarizării venitului populației	137
Figura nr. 2.3.9. Evoluția ratei dezintermedierii plasamentelor populației	138

Figura nr. 2.3.10. Evoluția coeficientului finanțării economiei de către populație	139
Figura nr. 2.3.11. Evoluția coeficientului acoperirii lichide a creditelor bancare	140
Figura nr. 2.3.12. Evoluția coeficientului structural al investiției totale a populației ...	141
Figura nr. 2.3.13. Evoluția coeficientului foarfecelui ratelor dobânzii	142
Figura nr. 2.3.14. Evoluția ratei cheltuielilor cu dobânzile ale populației	143
Figura nr. 2.3.15. Evoluția multiplicatorului financiar al averii	144
Figura nr. 2.3.16. Evoluția coeficientului financiarizării active a populației	145
Figura nr. 2.3.17. Evoluția indicatorilor statisticii macroeconomice	147
Figura nr. 2.3.18. Evoluția valorilor indicatorilor contabilității naționale	147
Figura nr. 2.3.19. Evoluția indicatorilor contabilității financiare	148
Figura nr. 2.3.20. Evoluția indicatorilor statisticii bancare	149
Figura nr. 3.1.1. Matricea criteriilor de convergență economică nominală pentru România	154
Figura nr. 3.1.2. Matricea de referință pentru convergența economică nominală	154
Figura nr. 3.1.3. Matricea-gap de convergență economică nominală a României cu Uniunea Europeană, perioada 2008-2015	155
Figura nr. 3.1.4. Matricea-gap de convergență economică reală a României cu Uniunea Europeană, perioada 2008-2014	156
Figura nr. 3.2.1. Balanța contului curent și deviația PIB	164
Figura nr. 3.2.2. Poziția investițională internațională netă a României și a altor țări cu caracteristici similare	166
Figura nr. 3.2.3. Sensibilitatea PIIN la șocuri macroeconomice	166
Figura nr. 3.2.4. Variația ratei reale efective de schimb	167
Figura nr. 3.2.5. Costurile unitare ale muncii în raport cu cotele de piață ale exporturilor	168
Figura nr. 3.2.6. Prețurile locuințelor: nivelurile de reevaluare în 2013 și variațiile în 2014	169
Figura nr. 3.2.7. Evoluția creditelor în perioada 2000-2015	171

Figura nr. 3.2.8. Sustenabilitatea datoriei publice	173
Figura nr. 3.2.9. Ratele șomajului	175

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE CERCETĂRI FINANCIARE ȘI MONETARE

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.13. Calitatea vieții și evaluarea politicilor sociale

Tema de cercetare:

6.13.9. – Politica fiscală și influența acesteia asupra dezvoltării sociale din România

Coordonator: dr. Elena Pădurean

Colectiv de autori: dr. Elena Pădurean; dr. Emil Dinga; dr. Tudor Ciumara;
dr. Ionel Leonida

Colaboratori externi: dr. Alina Georgiana Holt; dr. Cornelia Tomescu Dumitrescu;
dr. Vasile Nicolae Popeangă – Universitatea „Constantin Brâncuși”
din Tg-Jiu; dr. Emilia Stoica – Universitatea „Nicolae Titulescu”,
București; dr. Victoria Cociug – ASEM – Chișinău, Republica
Moldova

CUPRINS

Capitolul I. Considerații conceptuale privind noțiunile de schimbare socială versus dezvoltarea socială	1
1.1. Introducere	1
1.2. Schimbarea socială	2
1.3. Dezvoltarea socială	3

Capitolul II. Analiza indicatorilor de dezvoltare socială, din Uniunea Europeană și România	8
2.1. Definirea indicatorilor sociali	8
2.2. Rolul indicatorilor sociali	9
2.3. Principii de elaborare și adoptare a indicatorilor sociali	10
2.4. Sursa informațiilor pentru determinarea indicatorilor sociali	11
2.5. Criterii de clasificare a indicatorilor sociali	12
2.6. Indicatori ce definesc contextul general	17
2.6.1. Venitul gospodăriilor populației	17
2.6.2. Fertilitatea	1
2.6.3. Migrația	20
2.6.4. Familia (a se vedea anexele 6.4.a și 6.4.b)	22
2.6.5. Rata de susținere demografică	23
2.7. Indicatorii de autonomie	24
2.7.1. Ocuparea forței de muncă	25
2.7.2. Șomajul	26
2.7.3. Tineri fără loc de muncă, ce nu se află în perioada de școlarizare sau într-o acțiune de formare profesională	27
2.7.4. Numărul potențial de ani de pensie	28
2.7.5. Cheltuielile pentru educație	29
2.8. Indicatorii de echitate	31
2.8.1. Inegalitatea veniturilor	31
2.8.2. Sărăcia	32
2.8.3. Alocațiile sociale	33
2.8.4. Cheltuielile sociale	34
2.8.5. Beneficiarii de prestații sociale care nu sunt activi	35
2.9. Indicatorii de sănătate	36

2.9.1. Speranța de viață	37
2.9.2. Starea de sănătate percepută	37
2.9.3. Suicidul	38
2.9.4. Cheltuielile de sănătate	39
2.9.5. Finanțarea serviciilor de sănătate	40
2.10. Indicatorii de coeziune socială	42
2.10.1. Satisfacție față de existență	42
2.10.2. Toleranța	43
2.10.3. Încrederea în instituții	44
2.10.4. Securitate și criminalitate	46
2.10.5. Solidaritatea	47
Capitolul III. Mecanisme de transmitere a impulsului fiscal asupra dezvoltării sociale	48
3.1. Conceptul de impuls fiscal	48
3.1.1. Criterii de analiză a tipologiei impulsului fiscal	50
3.2. Canale de transmitere a impulsului fiscal	51
3.2.1. Cadrul general	51
3.2.2. Canale de transmitere a impulsului fiscal – caracterizare generală	52
3.2.3. Mecanismele explicite de transmitere a impulsului fiscal (METIF)	55
3.2.4. Mecanismele implicite de transmitere a impulsului fiscal (MITIF)	57
3.3. Canale de transmitere a impulsului fiscal în economie și societate	59
3.3.1. Canale de transmitere a impulsului fiscal în economia reală	60
3.3.2. Canale de transmitere a impulsului fiscal în economia nominală	66
3.3.3. Canale de transmitere a impulsului fiscal la nivelul global al societății	70
Capitolul IV. Analiza trinomului: politică fiscală – dezvoltare economică – dezvoltare socială	74

4.1. Considerații teoretice referitoare la noțiunile de „politică fiscală”, „dezvoltare economică” și „dezvoltare socială”	74
4.2. Modele econometrice pentru analiza trinomului: politică fiscală – dezvoltare economică – dezvoltare socială	78
4.2.1. Indicatori ai politicii fiscale	78
4.2.2. Indicatori economici ai nivelului de dezvoltare	78
4.2.3. Indicatori sociali ai nivelului de dezvoltare	78
4.3. Scenariul I	79
4.4. Scenariul II	89
4.5. Scenariul III	91
4.6. Determinarea parametrilor. Verificarea validității modelelor construite	97
4.7. Modelul econometric final	103
Capitolul V. Influențe de natură electorală în dezvoltarea politicii fiscale, cu impact asupra dezvoltării sociale	108
Capitolul VI. Concluzii	112
Bibliografie	115
Anexe	117

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

„Costin C. Kirițescu”

**CENTRUL DE STUDII
ȘI CERCETĂRI DE
BIODIVERSITATE AGROSILVICĂ**

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI DE BIODIVERSITATE
AGROSILVICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale

Tema de cercetare:

*6.2.5. – Bio-ecostrategii inovative pentru valorificarea eficientă a patrimoniului național de
bioresurse naturale necesare dezvoltării bioeconomice durabile a României și protecției
ecoeconomice a mediului*

Coordonatori: prof. univ. dr. Alexandru Bogdan, m.c. A.R.; drd. Amalia-Gianina
Străteanu

Colectiv de autori: prof. univ. dr. Alexandru T. Bogdan, m.c. A.R.; drd. Amalia-Gianina
Străteanu; dr. Nicolae Manolescu; dr. Iudith Ipate; drd. ec. Mariana
Pipirigeanu; dr. George Florea Tobă; dr. Cristina Gârlea; dr. Marcel
Paraschivescu; dr. Mariana Sandu; drd. Mihai Liviu Enache; Daniela
Dobre

CUPRINS

Importanța studiului	2
Material și metodă	4
Rezultate și discuții	10
Concluzii	17
Bibliografie	18

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI DE BIODIVERSITATE
AGROSILVICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale

Tema de cercetare:

6.2.6. – Managementul strategic inovativ al bioresurselor autohtone din ferme zootehnice, bazat pe conservarea biodiversității prin biotehnologii de reproducție și bănci genetice, conectate bioinformatic la nivel european și FAO

Coordonatori: dr. George Florea Tobă; dr. Marcel Theodor Paraschivescu; dr. Mariana Sandu

Colectiv de autori: dr. George Florea Tobă (autor); prof. univ. dr. Alexandru T. Bogdan, m.c. A.R.; dr. Marcel Theodor Paraschivescu; dr. Mariana Sandu (autor); dr. Marcel Paraschivescu; dr. met. vet. ing. Iudith Ipate; Daniela Dobre

CUPRINS

1. Introducere	2
2. Obiectivul	4
3. Material și metodă	4

4. Rezultate	5
--------------------	---

Anexe

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI DE BIODIVERSITATE
AGROSILVICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale

Tema de cercetare:

6.2.7. – Cercetări bioeconomice asupra protecției biodiversității și mediului în contextul siguranței alimentare autohtone, europene și mondiale, cu implicații în ecopatologia comparată

Coordonatori: dr. Iudith Ipate; prof. univ. dr. Alexandru T. Bogdan, m.c. A.R.

Colectiv de autori: dr. med. vet. ing. Iudith Ipate (autor); prof. univ. dr. Alexandru T. Bogdan, m.c. A.R.; prof. univ. dr. Nicolae Manolescu; dr. Nicolae Ipate, dr. Bogdan Bazga; dr. Mariana Trandafir; dr. Gabriela David; Daniela Dobre

CUPRINS

1. Rezumat	1
2. Considerații generale ale fazei proiectului	2
3. Context internațional	3
4. Indicatorii de biodiversitate a animalelor domestice din România	14

5. Evaluarea economică a diferitelor tipuri de daune aduse mediului și biodiversității	16
6. Model bioeconomic econometric privind biodiversitatea în România	20
Definirea și descrierea evoluției indicatorilor analizați	20
Analiza econometrică a modelului	20
Testul Dickey-Fuller	23
Descrierea testului	23
Distribuția seriilor	28
Funcția de autocorelație a seriilor de timp	29
Trendul seriilor	31
Testarea parametrilor modelului de regresie multifactorială	36
Testul Student	37
Verificarea ipotezelor modelului de regresie multifactorială	38
Verificarea heteroscedasticității	40
Concluzii	42
Bibliografie	46

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI DE BIODIVERSITATE
AGROSILVICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale

Tema de cercetare:

*6.2.8. – Reconstrucția ecologică și eco-bio-geoeconomică a habitatelor din România și ecozone
frontaliere poluate antropice din agroecosisteme și ecosisteme forestiere*

Coordonator: dr. Cristina Gârlea

Colectiv de autori: specialiști din CSCBAS; UTCB; ASRC; USAMV; MADR;
STREAMARK S.A.; ISU-Ilfov; Asociația ROMANIA EDU;
Fundația Acad. Nicolae Cajal

CUPRINS

Introducere	3
1. Obiective	3
2. Metodologia de cercetare	3
3. Surse de documentare	8
4. Rezultate parțiale	9
5. Rezultate finale programate	12

6. Valorificare	13
7. Bibliografie	14

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE STUDII ȘI CERCETĂRI DE BIODIVERSITATE
AGROSILVICĂ

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.2. Valorificarea eficientă a patrimoniului național de resurse naturale

Tema de cercetare:

*6.2.8. – Reconstrucția ecologică și eco-bio-geoeconomică a habitatelor
din România și ecozone frontaliere poluate antropic din agroecosisteme
și ecosisteme forestiere (continuare)*

Coordonator: dr. Cristina Gârlea

Colectiv de cercetare: dr. Cristina Gârlea; prof. univ. dr. Alexandru T. Bogdan, m.c. A.R.; prof. univ. dr. Nicolae Manolescu, m.c. A.R.; prof. univ. dr. ing. Manole Stelian Șerbulea, UTCB; dr. ing. Florin Șerban, Terra Signa; dr. ing. Adrian Andronic, UTCB, prof. univ. dr. Iancu Gheorghe, UNIBUC; dr. Irina Cajal, Fundația „Acad. Nicolae Cajal”; dr. Carmen Dumitriu, Fundația „Acad. Nicolae Cajal”; dr. col. I. Al. Precup – ISU; dr. I. Carasava- Asociația „One Health Romania”; lector dr. Adrian Tunduc, Universitatea Oradea; student Andrei Antonescu, UNIBUC, Facultatea de Fizică; Daniela Dobre

CUPRINS

1. Introducere	5
----------------------	---

2. Metodologia de cercetare	6
2a. Cercetări aplicative privind reconstrucția ecologică a falezii Dunării în ecozona maritimă a fluviului Dunărea	6
2.a.1. Abordarea inovativă	9
2.a.2. Material și metodă	10
2.a.3. Rezultate	12
2b. Metode de comunicare în bioeconomie	14
3b. Apărarea în domeniul situațiilor de urgență	15
Concluzii	17
Referințe	18
Anexe 1-3	24

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIE MONTANĂ

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„Costin C. Kirițescu”

CENTRUL DE ECONOMIE MONTANĂ - CEMONT

Domeniul strategic:

6. Cercetări pentru dezvoltarea durabilă a țării
(economic, social, juridic, mediu)

Direcția prioritară:

6.1. Direcții ale dezvoltării economice durabile a României.
Modele, scenarii, evaluări

Tema de cercetare:

6.1.7. – Noi șanse în economia ruralului montan prin fermele familiale și „produsul montan” agroalimentar, conform noilor Regulamente UE

Coordonator: prof. univ. dr. Radu Rey

Autor: prof. univ. dr. Radu Rey

CUPRINS

Noi șanse sustenabile în economia ruralului montan prin fermele familiale și „produsul montan” agroalimentar, conform noilor Regulamente UE/CE.
Evoluții conceptuale și analize pentru perioada 2000-2015.
Un raport privind starea muntelui/2015

A. Elemente programate	8
B. Introducere	11
C. Fermele mari – fermele familiale	13
• Fermele familiale montane	13
• „Produsul montan”. Reglementări UE. Posibilități pentru zonele montane din Carpații României	15

D. Probleme actuale privind delimitarea zonei montane. Interpretări și evoluții defavorabile, după 2007. Consecințe și necesitatea unor corective	19
E. Lucrări științifice relevante pentru economia agrorurală montană	21
• „Poliflora montană”, „produsul montan” – de înaltă calitate și ferma familială montană – „chei” ale salvagărdării și dezvoltării durabile a economiei montane agroalimentare, în sistem asociativ-cooperatist, pentru Sud-Est-ul Europei	21
1. Introducere. Realități. Argumente	21
2. Metodologia abordată	23
3. Rezultate și discuții	24
3.1. Reglementări privind „produsul montan”	24
3.2. Structura noului model	25
4. Concluzii	28
• „Produsul montan de calitate – șansa muntelui românesc. Poliflora pajiștilor montane, îngrășămintele organice și „produsul montan” – ecologic, de înaltă calitate biologică”	30
– Sinteză de date	30
– Îngrășămintele organice	32
– Calitatea fânurilor. Aflatoxinele	33
– Șansa unică a agrozootehniei montane	34
– Reechilibrarea raporturilor agrosilvice montane	35
– Cercetarea	36
• Evoluțiile realităților și conceptelor destinate zonei montane, la nivelul anilor 2011-2012. Preambul/Argumente/Comparații. Efecte ale crizei economice. Unele rezultate utile. Comentarii. Identificarea unor obiective și a unor „locuri înguste”	38
– O problemă esențială de securitate a mediului și alimentară a populației	41
– Unele rezultate utile pentru o nouă perspectivă durabilă în zonele montane	42
– Instituții și acte normative pentru zona montană	42
– Precizări conceptuale	44
– Obiective prioritare pentru zona montană a României, perioada 2014-2020 și în continuare	47
– Cercetarea științifică și formarea (viziunea anilor 1994-1996)	50

– Fânarele	51
– Leguminoasele din pajiști	51
– Urina	52
– Grajdurile	52
– Formarea pentru specificul ruralului montan	54
• Eco-bioeconomia agroalimentară-verde. Implicări și eforturi necesare	57
• Unele considerente privind fundamentarea, particularități și perspective sustenabile de dezvoltare agrorurală montană, prin „produse montane” agroalimentare, de înaltă calitate biologică	62
– Scurt istoric	62
– Ecoariile montane	66
• Munții și biodiversitatea de înaltă valoare socială. Zona de impact cu economia agrozootehnică montană	68
• Oferta teoretică, limite și rațiuni geoeconomice privind dezvoltarea agroturismului montan în Carpații României	72
– Introducere	72
– Rațiuni și speranțe	73
– Factori limitativi pentru dezvoltarea agroturismului montan	74
• Concept de proiect-cadru – „Dezvoltarea durabilă a zonei montane din România prin educație/instruire – adaptată specificității montane. Crearea școlilor profesionale de agricultură montană și adaptarea învățământului gimnazial din ruralul montan carpatic românesc la realitățile actuale și nevoile specifice cadrului economic și natural, în contextul noii Politici Agricole Comune, 2014-2020 și în perspectiva dezvoltării montane durabile	76
– Context	77
– Scurt istoric	78
– Componentele principale	78
– Învățământul agromontan profesional	78
– Învățământul gimnazial pentru ruralul montan	78
• Istoric	78

• – Proiect-cadru: Adaptarea învățământului gimnazial din ruralul montan carpatic românesc la realitățile actuale și nevoile specifice cadrului natural, în perspectiva dezvoltării montane durabile	81
– Motivația	81
– Cerințe speciale	82
– Ministere cointeresate	83
– Concluzii	84
• Scenarii pentru un sistem asociativ-cooperatist de gr. I. și II Nord-Est Proiect -sinteză. Draft 1	
Dezvoltarea complexă, integrată a unor ecoarii montane „pilot” pentru valorificarea „produselor montane” în sistem asociativ-cooperatist și conservarea biodiversității pajiștilor montane, bunelor practici și valorilor culturale, în Carpații României	85
– Introducere	85
– Eco-aria montană „pilot” – Bazinul Dornelor	87
– Date caracteristice	87
– Obiective, prin proiect:	
- Cooperativa comunală (de gradul I)	88
- Grup de producători intercooperatist (cooperativă de gr. II) Complex agroalimentar intercooperatist montan, axat pe valorificarea „produsului montan”	89
Investiții necesare	89
Alte obiective	89
Alte investiții	90
Avantajele proiectului	90
Instituții și organizații neguvernamentale, locale și centrale – care pot contribui	91
• Studiu de caz: De la viziune bazată pe cunoaștere – la experiment. Fenomenul Dorna: o Federație a Agricultorilor de Munte	93
– O sinteză a activităților și evoluției Federației Agricultorilor de Munte-Dorna ...	96
– Proiecte derulate	97
– Rezultate	98

– Primul pas concret spre „produsul montan”	99
• Un concept de „politică montană” pentru Carpații României	
Planul M1/SEE	102
– Atuurile muntelui	102
A. Piața	104
B. Avizarea producătorilor	104
C. Transformarea materiilor prime eco-biomontane	104
– O direcție spre mai mult echilibru și mai multă liniște socială cu efect sustenabil	107
• Uniunea Europeană în susținerea dezvoltării cercetării științifice-montanologice	
Un prim pas concret: Centrul de Economie Montană CEMONT – Vatra Dornei	108
• Noutăți importante de la nivelul Organizației Națiunilor Unite (ONU) și al UE/Comisiei Europene – în sprijinul producătorilor, economiei și dezvoltării rurale montane	113
• Un exercițiu de proiect pentru „Valorificarea superioară a produselor carnatate și lactate de la speciile bovină și ovină, obținute în sistemele extensive în gospodăriile montane din Carpații României”	116
– Consultații preliminare	116
– Obiective sintetice	117
– Obiective tehnice	118
– Obiective economice	119
– Resurse umane și de management	122
– Bazele de cercetare	122
– Aspecte organizatorice	123
• Rezultate de cercetare în zona montană a județului Harghita	
Agricultură la scară mică în microregiunea Pogany-Havas din Transilvania	125
– Statistică agricolă	125
– Subvenții agricole	125
– Viitorul agriculturii	125
Rezumatul memorandumului pentru factorii de decizie	127
– Îmbunătățirea schemelor de agromediu	129

– Îmbunătățirea absorbției subvențiilor	129
– Avantajele și dezavantajele subvențiilor	130
– Variații locale în absorbția fondurilor	130
– Creșterea veniturilor	130
– Pregătirea profesională și consultanța agricolă	131
• Studiu: „Munții și noua împărțire teritorial-administrativă (regionalizarea)”	132
– Starea actuală (2014)	132
– Districtele montane	137
– O politică la nivel de „masivi montani”	138
– Propuneri	139
• Dezvoltarea durabilă a zonelor montane – o provocare a secolului XXI	141
• Munții și ecoeconomia: o nouă atitudine în secolul XXI. Criza economică și eforturi în Carpații României	146
• Obiectivele Agenției Zonei Montane	154
• Raport cu privire la starea muntelui (2016)	166
– Probleme cu care se confruntă producătorii agricoli montani și economia comunităților montane (2015-2016)	166
– Soluții viabile și urgente pentru salvagardarea economiei rurale montane și stoparea depopulării zonei montane a României	166
– Cooperarea interministerială pentru dezvoltarea rurală-montană – un imperativ	166
– Considerente generale	167
– Analize și posibilități. Acumulări de fenomene negative. Unele cauze și consecințe (1990-2015)	169
– Probleme sensibile reieșite din dezbaterile publice cu fermierii montani și reprezentanți ai comunităților montane	172
– Sinteză: bovine, ovine	172
– Experimentul „Ardan”	179
– Pășunile – solicitările fermierilor	183
– Solicitări ale noilor cooperative (primele analize, dezbateri)	185
– Concluzii și propuneri	186

– Importanță deosebită: Agenția Zonei Montane – noi atribuții	188
– Cooperări între ministere. Programe comune	189
– Realități montane. Riscuri majore. Sugestii	191
– Acțiuni favorabile dezvoltării durabile în ruralul montan	192
– Sugestii	192
– Probleme de autoritate și management pentru zona montană	196
– Organizarea durabilă – pentru zona montană	197
– Încheiere	198
– Alte precizări privind cooperativele și „produsul montan”	199
– Ce este posibil de întreprins în 2016 pentru zona montană	201
• Listă de studii pentru perspectivă – zona montană	202
• Imagini din economia zonei montane. Activități științifice și eforturile Forumului Montan din România, ANDRM „Romontana”, FAM-Dorna, ale asociațiilor crescătorilor de animale din zona montană. Participări naționale și internaționale (UE)	203
Anexe	240